

Z A I K S

BIULETYN
ZWIĄZKU
AUTORÓW
KOMPOZYTORÓW
I WYDAWCÓW

WARSZAWA, ŚNIADECKICH 10 TEL. 8-56-00

ROK XII

Nr. 6

MAJ 1949

Z A I K S

BIULETYN KWARTALNY
ZWIĄZKU AUTORÓW, KOMPOZYTORÓW i WYDAWCÓW
POD REDAKCJĄ JANA BRZECHWY

ROK XII

Nr. 6

MAJ 1949

SPOŁECZNA FUNKCJA „ZAIKSU“

1.

Trzydziesty pierwszy rok istnienia „Zaiku“ zaznaczył się szczególnym pogłębieniem jego funkcji społecznej i uaktywnieniem agend, które tej funkcji mają służyć. Nie znaczy to bynajmniej, aby dotychczasowa działalność „Zaiku“ była pozbawiona głębokiego sensu społecznego. Zmuszeni jesteśmy tu znowu podkreślić i podkreślać będziemy zawsze i przy każdej okazji, że prowadzona przez „Zaiku“ na przestrzeni lat trzydziestu walka o prawa twórców była nie tylko walką o charakterze klasowym, a więc walką z potentatami przemysłu fonograficznego i wydawniczego, teatru, kina i radia. Stała się ona przede wszystkim i w głównym stopniu walką o istnienie i rozwój narodowej twórczości artystycznej. Sytuacja bowiem kształtowała się w owych czasach w ten sposób, że produkcja literacka, a zwłaszcza muzyczna, zachodnio-europejska i amerykańska, jako niechroniona, a w każdym razie — nie broniona w Polsce, a więc eksploatowana bezpłatnie, — eliminowała w zastraszający sposób całą produkcję artystyczną polską, skazując twórców polskich na bezczynność i niedostatek. Na rynku polskim nie było miejsca dla polskiego pisarza i kompozytora, gdyż dzieła ich były chronione i trzeba było za nie płacić. „Zaiku“, biorąc na siebie ochronę praw autorskich twórców zagranicznych, pozbawił te prawa atrakcyjnej

cechy rzeczy bezpłatnej, zlikwidował na rynku polskim stan, który można by nazwać stanem niezawinionej nieuczciwej konkurencji, i stworzył dla twórczości polskiej warunki równoprawnego istnienia. Dopiero w następnym etapie można było przystąpić do walki z wyzyskiem. Zakorzeniony obyczaj traktowania twórcy jako natręta, któremu rzuca się łaskawy grosz, musiał być zwalczany przez długie lata, z wielkim nakładem sił i uporu. Zmaganiom tym towarzyszyły przewlekłe procesy, zupełne niezrozumienie roli twórcy w dziedzinie kultury, obojętność społeczeństwa. Przedsiębiorcy, którzy mieli wpływ na ustawodawstwo, na prasę, na opinię publiczną, zdołali — nie przebierając w środkach — wytworzyć dokoła „Zaiksu“ atmosferę nieprzychylności. Broń, którą posilkowali się najchętniej w walce z „Zaiksem“, polegała na utrwaleniu mniemania, że wygórowane żądania „Zaiksu“ osłabiają siłę podatkową przedsiębiorstw widowiskowych, powodują bankructwo teatrów, hamują rozwój przemysłu fonograficznego, paraliżują działalność radia i zabijają kinematografię.

Przeobrażenia polityczne i gospodarcze w naszym kraju radykalnie wpłynęły na zmianę sytuacji. Zgodnie z zapowiedzią Manifestu P.K.W.N. uznana została przodująca rola twórcy w procesach rozwojowych kultury narodowej, wyznaczono mu właściwe i godne miejsce w pochodzie mas pracujących. Okres walki o materialne i moralne prawa artysty mamy już poza sobą. Ale niechęć do „Zaiksu“, będąca pozostałością minionych czasów, a zakorzeniona w umysłach niektórych ludzi, ściga nasze Stowarzyszenie po dziś dzień.

Tej nieuzasadnionej, niedorzecznej niechęci i nieufności przeciwstawiamy dorobek naszej pracy, naszą działalność organizacyjną, jawną dla wszystkich. Informujemy o niej władze, społeczeństwo i naszych członków. W tym również celu wydajemy niniejszy „Biuletyn“, nadając mu w miarę możliwości jak największe rozpowszechnienie.

2

Dzisiaj, gdy moment walki o prawa twórców, dominujący w dawnej działalności „Zaiksu“, utracił swą rację bytu, jeszcze wyraźniej uwydatnia się społeczna rola naszej organizacji i nieodzowna potrzeba jej istnienia w życiu kulturalnym.

Płonne są nadzieje wrogów prawa autorskiego, jakoby zmiany ustrojowe, które zaszły i zachodzą w naszym kraju, miały obalić ustawodawstwo autorskie i w sposób istotny zmienić strukturę „Zaeksu“.

Nie ulega wątpliwości, że w nowym układzie stosunków prawo autorskie nadal będzie zajmowało należne mu miejsce, aczkolwiek czynniki powołane do ochrony tego prawa będą musiały znaleźć właściwą formę koordynacji słusznych interesów indywidualnych twórcy z dobrem ogółu.

Państwo ludowe, wysuwając jako jedno z naczelnych swych zadań upowszechnienie i rozwój kultury narodowej, dąży do otoczenia twórców jak najbardziej pieczołowitą opieką i do stworzenia im najkorzystniejszych warunków pracy twórczej. Na tym odcinku „Zaiks“ w znacznej mierze przychodzi Państwu z pomocą, zdejmując z twórców niezmiernie uciążliwy balast, jakim jest gospodarowanie prawami autorskimi. Znany powszechnie jest fakt, że zawarcie umowy z nabywcą dzieła, doręczenie mu tego dzieła, odbiór należności autorskich, kontrola wykonania warunków umowy, ochrona dzieła stworzonego przed zapożyczeniami, troska o prawa osobiste itd. pochłaniają twórcy więcej wysiłku i czasu, aniżeli samo stworzenie dzieła. „Zaiks“, administrując prawami swych członków, ma tak zorganizowany aparat, że jest w możności wyręczyć całkowicie twórcę we wszystkich tych czynnościach, zaoszczędzając mu czas potrzebny do pracy, a nawet zaliczując przyszłe należności. Mówiąc obrazowo — „Zaiks“ jest równocześnie jak gdyby zbiorowym sekretarzem swych członków, ich rzecznikiem, obrońcą, powiernikiem i kasjerem.

I tu podkreślić należy okoliczność wielkiej wagi, mianowicie — uniwersalizm „Zaeksu“, polegający na ogarnięciu przezeń swą działalnością twórców wszelkiego rodzaju, a więc pisarzy, kompozytorów, artystów-plastyków, reżyserów, naukowców, publicystów, filmowców, fotografów, choreografów, architektów, czyli tych wszystkich, których praca posiada cechy osobistej twórczości i tym samym podlega ochronie prawa autorskiego. Nie ulega zaś wątpliwości, że tylko istotny i rozległy pożytek, jaki przynosi członkom zbudowana w ten sposób organizacja — mógł zrzeszyć w „Zaiksie“ na zasadach całkowicie dobrowolnego przystąpienia ponad 2500 twórców z najrozmaitszych dziedzin, i to niezależnie od ich przynależności do macierzystych związków artystycznych.

Druga strona pomienionego wyżej uniwersalizmu „Zaeksu“ znajduje swój wyraz w jego wyłączności, która pozwoliła mu wyeliminować z życia kulturalnego wszelkie agencje prywatne i stać się jedyną, a przy tym społeczną instytucją, pośredniczącą pomiędzy twórcami a użytkownikami ich praw autorskich. Korzyść płynąca z tego stanu rzeczy dla obu stron jest niewymierna. Dysponując całym repertuarem światowym, „Zaiks“ jest w możności zaspokajać potrzeby rynku teatralno-widowiskowego, wypełniać rozliczne zlecenia Ministerstwa Kultury i Sztuki, wydatnie popierać twórczość polską i z niewątpliwym pożytkiem wspomagać politykę kulturalną powołanych do tego czynników. Aby sprostać tym zadaniom przebudował „Zaiks“ szereg swych agend i przystosował ich działalność do potrzeb obecnego okresu historycznego. Za przykład posłużyć może chociażby utworzenie działu Programów Składanych, który już dziś obsługuje około 12 000 świetlic, zaopatrując je w odpowiedni repertuar literacki i muzyczny. Udział „Zaeksu“ w pracy świetlic rozwiązuje tak trudny dotąd problem poziomu artystycznego imprez świetlicowych, z drugiej zaś strony wypełnia dotkliwie odczuwany brak materiału, kierując równocześnie pracą twórczą wielu niewykorzystanych dotychczas autorów i kompozytorów na drogę wytkniętą przez zamówienie społeczne.

W odpowiednim dziale „Biuletynu“ znajdzie czytelnik dokładny przegląd prac dokonanych i planowanych przez poszczególne agendy „Zaeksu“. Bliższe zapoznanie się z całym tym materiałem sprawozdawczym i informacyjnym pozwoli każdemu na wytworzenie sobie pełnego obrazu działalności „Zaeksu“ i to nie tylko z punktu widzenia interesów jego członków, ale przede wszystkim właśnie od strony funkcji, jaka mu przypada w nowym układzie stosunków społecznych — na odcinku odbudowy, tworzenia i upowszechnienia dóbr kulturalnych.

Dlatego też usilnie zachęcamy osoby zainteresowane do poświęcenia tej niewielkiej ilości czasu, jakiej wymaga lektura niniejszego „Biuletynu“, gdyż pragnęlibyśmy, aby każdy, kto wydaje sąd o naszej organizacji, bez względu na to, czy to będzie sąd pozytywny czy też negatywny — opierał go na materiale rzeczywistym i konkretnym, za który możemy wziąć na siebie pełną odpowiedzialność.

Ż Y C I E Z W I Ą Z K O W E

NEKROLOGIA

Jak podaliśmy w poprzednim „Biuletynie“, 105 członków „Zaeksu“ zginęło lub zmarło podczas okupacji. W pierwszych latach powojennych zmarło dalszych 13. Do smutnej tej listy dołączyć musimy dalszych czternastu naszych kolegów, zmarłych w okresie ostatniego roku:

Bossowski Stefan

Dunin-Kozicka Maria

Gross-Zielińska Magdalena

Kołodziejczyk January

Kowalczyk Hilary

Łuskino Leon

Miszczak Stefan

Dr Piątek Jan

Popiawski Marceli

Staruszkiewicz Józef

Szyszko-Bohusz Adolf

Uzdowski Czesław

Zarzecki Adam

Leśniewski Zygmunt

FUNDUSZ POŚMIERTNY

Z dniem 1 stycznia 1949 roku utworzony został w łonie „Zaeksu“ Fundusz Pośmiertny, będący formą ubezpieczenia wzajemnego członków „Zaeksu“ na wypadek śmierci.

Funduszem pośmiertnym zarządza Komitet Funduszu Pośmiertnego, w którego skład obecnie weszli: Zygmunt Chwiałkowski, Władysław Fuksiewicz, Karolina Beylin, Leopold Lewin i — jako zastępca — Michał Ochorowicz.

Każdy z uczestników Funduszu przy przystąpieniu wpłaca tytułem wpisowego zł. 200 oraz po zł. 200 każdorazowo w wypadku śmierci jednego z uczestników Funduszu.

Przy składaniu deklaracji o przystąpieniu do Funduszu każdy jego uczestnik winien złożyć dyspozycję na piśmie, zawierającą wskazów-

ki, komu ma być wypłacona kwota pośmiertna w wypadku jego śmierci.

Zasiłek pośmiertny zostaje w całości przeznaczony na pomoc doraźną dla osób wskazanych w dyspozycji i jest wypłacany bezzwłocznie, niezależnie od tego, czy składki uczestników wpłynęły już do kasy „Zaiksu“.

Kwota równająca się liczbie uczestników Funduszu Pośmiertnego w dniu śmierci jednego z nich, pomnożona przez zł. 200 stanowi zasiłek, podlegający wypłacie.

Gdyby zatem wszyscy członkowie „Zaiksu“ przystąpili do Funduszu Pośmiertnego, wypłacany w chwili obecnej zasiłek wynosiłby blisko pół miliona złotych.

Dokładne normy funkcjonowania Funduszu ustala szczegółowy regulamin, zatwierdzony przez Radę Naczelną.

Z uwagi na wielkie znaczenie socjalne Funduszu Pośmiertnego wszyscy członkowie „Zaiksu“ powinni stać się jego uczestnikami, gdyż solidarne ubezpieczenie wzajemne zapewni ich bliskim poważny zasiłek pośmiertny.

UMOWA Z FILMEM POLSKIM

Wobec wygaśnięcia umów dotychczasowych dn. 3 marca br. zawarł „Zaiks“ z „Filmem Polskim“ dwie nowe umowy.

Pierwsza z nich to umowa ramowa, normująca nabywanie od członków „Zaiksu“ praw autorskich na przeniesienie ich dzieł na taśmę filmową.

Druga — umowa licencyjna — reguluje sprawę opłat autorskich za wykonanie publiczne dzieł przez „Zaiks“ reprezentowanych za pomocą taśmy filmowej.

Opłaty licencyjne, wpłacane przez „Film Polski“ na rzecz „Zaiksu“, ustalone zostały na 0,75% od wpływu kasowego każdego kina, bez względu na to, jaki film w danym kinie jest wyświetlany.

Nie są objęte umową kina objazdowe, świetlicowe, szkolne i wojskowe.

Sens umowy licencyjnej jest ten, że twórcy, niezależnie od honorariów otrzymanych za przeniesienie ich dzieł na taśmę, otrzymują dodatkowe opłaty, w miarę wyświetlania filmów, z repartycji „Zaiksu“.

Warto zaznaczyć, że na mocy poprzednio obowiązującej umowy licencyjnej, która określała wysokość opłat autorskich na 0,5%, wpłynęło w roku 1948 do „Zaeksu“ zł. 16 193 680.

KOMISJA WERYFIKACYJNA

W roku 1948 Komisja Weryfikacyjna odbyła 9 posiedzeń i przeprowadziła weryfikację 382 członków „Zaeksu“. W wyniku postępowania weryfikacyjnego 348 osób uznano za zweryfikowane, w stosunku do 26 osób postanowiono zasięgnąć dodatkowych informacji, trzem osobom wytoczono postępowanie dyscyplinarne, 5 osób skreślono na zawsze z listy członków.

STAN LICZEBNY CZŁONKÓW

Na dzień 15 marca 1949 roku na listach „Zaeksu“ figurowało 1416 członków zwyczajnych i 1080 członków nadzwyczajnych, czyli ogółem 2496 członków.

NOWE SEKCJE „ZAIKSU“

Opierając się na tezach, normujących działalność i rozwój „Zaeksu“, Rada Naczelna powołała do życia nowe Sekcje: Publicystyczną (Sekcja M) i Architektów (Sekcja N), których zorganizowanie powierzono Zarządowi Głównemu. Sekcje te będą grupowały pisarzy-publicystów i architektów, którym służy ochrona prawna na zasadach Ustawy o Prawie Autorskim.

ZMIANY WE WŁADZACH „ZAIKSU“

Wobec śmierci Dr. Jana Piątka na miejsce jego do Komisji Weryfikacyjnej powołany został Stanisław Ryszard Dobrowolski, zaś do Sądu Koleżeńskiego — Ewa Szelburg-Zarembina. Ponadto, z uwagi na to, że znaczna część członków Sądu Koleżeńskiego zamieszkuje poza Warszawą, co utrudnia jego funkcjonowanie, dokooptowano jako sędziego Stanisława Pazyrę.

Śmierć prof. Adama Zarzeckiego zdekompletowała Zarząd Sekcji I (Naukowców). Na miejsce zmarłego członka Zarządu dokooptowano prof. Zygmunta Chwiałkowskiego.

PRZESUNIĘCIA W DYREKCJI GENERALNEJ „ZAIKSU“

Inspektor Generalny „Zaeksu“ Stefan Marber ustąpił, obejmując stanowisko dyrektora administracyjnego Teatru „Wybrzeże“. W ramach nowej organizacji Biura utworzone zostało stanowisko dyrektora Działu Organizacji i Inkasa, które powierzono dyrektorowi Wydziału Organizacyjnego Romanowi Burzyńskiemu.

Dyrektor Administracyjny „Zaeksu“ Stanisław Siekierko objął naczelne kierownictwo Społecznej Organizacji Imprez Artystycznych „Artos“, rezygnując z dotychczasowych funkcji w Dyrekcji Generalnej „Zaeksu“, ale zachowując nadal stanowisko dyrektora Biura Praw Muzyczno-Mechanicznych „Zaeksu-Mechana“ oraz funkcje dyrektora rzeczoznawcy w dziedzinie reparycji.

Na stanowisko kierownika Wydziału Inkasa powołany został mgr Roman Kołodziejczyk.

ZGON ALPI-JEAN BERNARDA

W Paryżu zmarł w grudniu ub. r. członek honorowy „Zaeksu“ Alpi-Jean Bernard. Zmarły był przez wiele lat dyrektorem generalnym francuskiego Związku Autorów, Kompozytorów i Wydawców „Sacem“ i w początkowych fazach rozwoju „Zaeksu“ położył duże zasługi w ugruntowaniu jego pozycji na terenie międzynarodowym. W szczególności w r. 1926 doprowadził do zawarcia umowy wzajemnej pomiędzy „Zaiksem“ i „Sacemem“, co pozwoliło „Zaiksowi“ przystąpić do Konfederacji Międzynarodowej Związków Autorских i rozwinąć w następnych latach szeroką działalność organizacyjną.

DZIAŁALNOŚĆ WYDZIAŁU ORGANIZACYJNEGO

Działalność wydziału jest niezmiernie różnorodna. Do zakresu prac wydziału należy opracowywanie wszelkich nowych zagadnień i nowych działów pracy, pojawiających się w życiu „Zaeksu“. Spośród ważniejszych prac wykonanych w tej dziedzinie przez wydział w okresie sprawozdawczym należy wymienić utworzenie Referatu Twórczości Plastycznej, zorganizowanie Grupy Plastyków Prze-strzennych i opracowanie konwencji z Polskim Związkiem Wydawnictw Prasowych.

Wydział Organizacyjny posiada stałe działy pracy ześrodkowane w 4 referatach: Wydawniczym, Prasowym, Plastycznym i Fotograficznym. Referaty te udzielają porad prawnych członkom „Zaiksu“ w zakresie swych specjalności, ułatwiają zawieranie wzorowych umów pomiędzy członkami „Zaiksu“ a ich kontrahentami, wreszcie prowadzą inkaso należności autorskich przypadających członkom „Zaiksu“ od wydawców książek i czasopism oraz z innych źródeł.

W skład wydziału wchodzi również Biuro Wycinków Prasowych.

REFERAT WYDAWNICZY

Referat Wydawniczy zajmuje się inkasem należności, wynikających z umów wydawniczych, zawieranych przez członków „Zaiksu“ z wydawcami, udzielając przy tym zaliczek na poczet przyszłych należności.

I n k a s o z u m ó w w y d a w n i c z y c h:

rok 1948	—	12.589.350 zł.
pierwszy kwartał 1949	—	6.345.334 zł.

Z a l i c z k i u d z i e l o n e a u t o r o m n a p o c z e t u m ó w:

rok 1948	—	8.150.000 zł.
pierwszy kwartał 1949	—	1.314.000 zł.

Ogółem w r. 1948 załatwiono i definitywnie zakończono inkaso z tytułu 22 umów.

Oprócz spraw związanych z samą czynnością inkasa, referat doprowadził do polubownego zakończenia szeregu sporów pomiędzy wydawcami i autorami, a nadto opracował również wzorową umowę wydawniczą, wykorzystaną w wielu wypadkach przez członków „Zaiksu“, zarówno autorów jak i wydawców.

REFERAT PRASOWY

Referat Prasowy działa na podstawie service'u prasowego dostarczonego przez Biuro Wycinków Prasowych i inkasuje należności za nielicencjonowane przedruki utworów literackich i publicystycz-

nych. W r. 1948 referat wystąpił do redakcji różnych dzienników i czasopism o wypłacenie należnych autorom honorariów w 2076 wypadkach, inkasując z tego tytułu w przeciągu roku zł. 3.829.172.

W pierwszym kwartale r. 1949 referat wystąpił w 512 sprawach i zainkasował zł. 738.754.

Zaznaczyć należy, że referat wielokrotnie interweniował w redakcjach pism na zlecenie autorów, którzy nie mogli sami uzyskać należnych im honorariów. Interwencje te w każdym wypadku dawały wynik pozytywny.

REFERAT „WIELKICH PRAW“ RADIOWYCH

Po zawarciu porozumienia z „Polskim Radiem“ w sprawie inkasowania sum należnych autorom za tzw. „Wielkie Prawa“ referat rozpoczął swoją działalność w końcu grudnia r. 1948 i przeprowadził kontrolę programów „Polskiego Radia“ za lata 1945 — 46 — 47, inkasując z tego tytułu 718.747 zł. Suma powyższa nie pokrywa w całości żądań „Zaeksu“ i w sprawie tej toczą się dalsze pertraktacje. Obecnie, po zakończeniu kontroli programów za r. 1948, referat dalsze inkaso należności z tytułu opłat za tzw. „Wielkie Prawa“ załatwiać będzie bieżąco w okresach miesięcznych.

REFERAT TWÓRCZOŚCI PLASTYCZNEJ

Referat został założony równocześnie z Sekcją Twórczości Plastycznej i działa od 17 grudnia 1947 r., obsługując obecnie 323 członków.

Inkaso wyniosło w r. 1948:

za reprodukcję dzieł sztuki w prasie	— zł. 176.500
z innych źródeł	— zł. 206.500

W roku 1949 (pierwszy kwartał):

za reprodukcje dzieł sztuki w prasie	— zł. 43.810
--------------------------------------	--------------

Poza zwykłym inkasem referat udziela porad prawnych członkom sekcji, ułatwia zawieranie umów pomiędzy artystami-plastykami a ich kontrahentami, oraz na żądanie interweniuje w wypadkach naruszenia praw autorskich członków Sekcji.

Ogólna ilość spraw referatu w okresie sprawozdawczym (1948 i pierwszy kwartał 1949) przedstawia się, jak następuje: przyjęto

do załatwienia spraw 435, z czego definitywnie załatwiono z pozytywnym wynikiem 307. Innych spraw załatwiono 82.

Referat dysponuje wzorową umową wydawniczą pomiędzy wydawcą książki a artystą-plastykiem na temat opracowania graficznego lub ilustrowania książki. Z wzoru tego skorzystano w wielu wypadkach przy zawieraniu umów w „Zaiksie“, a także poza „Zaiksem“.

Referat utrzymywał stałą łączność z Zarządem Głównym Związku Polskich Artystów Plastyków, Zarządami Sekcji Graficznej, Sekcji Użytkowników oraz Komitetem Organizacyjnym Plastyki Przestrzennej tego Związku, jak również z Władzami Biura Nadzoru Estetyki Produkcji.

REFERAT FOTOGRAFICZNY

Referat istnieje od lipca 1947 roku i obsługuje 175 członków Sekcji Twórczości Fotograficznej. Inkaso opłat autorskich dokonane przez referat wyniosło: w roku 1948 — 323.300 zł., w pierwszym kwartale roku 1949 — 369.165 zł.

Oprócz inkasa referat wykonał nadto prace następujące:

- a) Przeprowadził pertraktacje i zawarł w imieniu 19 członków Sekcji oraz Agencji Fotograficznych W. A. F. i S. A. P. umowę wydawniczą z Polskim Archiwum Krajoznawczym na wydanie dzieła albumowego pt. „Warszawa—Stolica Polski“.
- b) Przeprowadził z pozytywnym wynikiem pertraktacje w sprawie płacenia honorariów przez P. B. P. „Orbis“ za reprodukcje fotografów w rozkładach jazdy P. K. P.
- c) Przeprowadził skuteczną interwencję w sprawie honorariów autorskich od Ministerstwa Poczty i Telegrafów za reprodukcje fotografii na znaczkach pocztowych.
- d) Przeprowadził z pozytywnym wynikiem pertraktacje w Ministerstwie Komunikacji w sprawie ochrony praw autorskich uczestników konkursów fotograficznych, ogłoszonych przez to Ministerstwo.
- e) Interweniował z pozytywnym wynikiem w Komisariacie Rządu dla Spraw Wystawy Z. O. we Wrocławiu w sprawie pominięcia i przekroczenia niektórych praw autorskich na tej wystawie i w jej katalogach.

- f) Kontynuował rozdział pomiędzy członków Sekcji wzorowych pieczętek, używanych do pieczętowania fotogramów (fotografii). Treść tych pieczętek w sposób prawidłowy chroni fotograficzne prawa autorskie.
- g) Wspomagał prace i imprezy Polskiego Towarzystwa Fotograficznego — Oddziału w Warszawie („Zaiks“ jest członkiem wspierającym tej instytucji) a szczególnie prace przy realizacji konkursu i wystawy fotografii artystycznej, organizowanej przez PTF w okresie Kongresu Zjednoczeniowego Partii Robotniczych pt. „Praca Robotnika i Rolnika“.
- h) Udzielał porad prawnych i załatwił z pozytywnym wynikiem 159 innych spraw.

BIURO WYCINKÓW PRASOWYCH

Biuro abonuje 115 pism periodycznych i 35 codziennych. Wszystkie pisma abonowane są w 4 egzemplarzach, kosztem 36.000 zł. miesięcznie.

Biuro wynajduje w prasie polskiej i wycina z egzemplarzy następujące materiały:

- a) Dla „Zaeksu“:

D l a W y d z i a ł u O r g a n i z a c y j n e g o — Wszelkie zauważone przedruki utworów literackich i publicystycznych, a także wszelkie reprodukcje z dziedziny plastyki i fotografii, co do których zachodzi możliwość bezprawnego przedruku (w grę wchodzi zarówno autorzy polscy jak i zagraniczni).

D l a W y d z i a ł u I n k a s a — Notatki o wszelkich imprezach artystycznych na terenie kraju, a to celem późniejszego kontrolowania tą drogą placówek terenowych, w zakresie inkasa należności autorskich.

D l a D y r e k c j i — Wszelkie artykuły z dziedziny ogólnej polityki kulturalnej i w sprawach zagadnień kultury i sztuki.

- b) Dla „Agtifu“:

Wszelkie artykuły i recenzje teatralne.

- c) Dla obonentów z poza Biura (w zasadzie tylko członkowie „Zaiks“):

Wszelkie wiadomości według zamówionych abonamentów. Ilość abonentów wynosi obecnie 76.

Ogólna ilość wyciętych z prasy i dostarczonych dla Biur „Zaiku” i „Agtifu” oraz dla abonentów artykułów i notatek wynosiła w 1948 roku 232.000.

KONWENCJA Z POLSKIM ZWIĄZKIEM WYDAWNICTW PRASOWYCH

Pomiędzy Polskim Związkiem Wydawnictw Prasowych a „Zaikiem” przy współdziałaniu Związku Zawodowego Literatów Polskich oraz Związku Polskich Artystów Plastyków zawarta została konwencja, mająca na celu uregulowanie norm i wysokości honorariów autorskich we wszelkich wypadkach rozpowszechnienia lub powielania w prasie polskiej utworów z dziedziny literatury, publicystyki, plastyki i fotografii. Konwencja przewiduje powołanie Komisji Porozumiewawczej, która będzie miała za zadanie interpretowanie przepisów układu oraz rozstrzyganie spraw, mogących wyniknąć na tle jego zastosowania.

Nie potrzebujemy podkreślać wielkiej doniosłości i znaczenia zawartej konwencji, regulującej stosunki w dziedzinie, w której dotąd panował zupełny chaos.

Poniżej przytaczamy dla wiadomości członków „Zaiku” ustalone przez konwencję

NORMY I CENY

1) Powieści w odcinkach

- a) obowiązuje zawarcie przez wydawnictwo z autorem i ilustratorem formalnej pisemnej umowy o druk. Umowa winna wymienić ew. mutacje pisma i określić co najmniej:
 - 1) przeciętną wielkość odcinka,
 - 2) honorarium i terminy wypłaty,
 - 3) termin rozpoczęcia druku.
- b) Jeżeli powieść jest tłumaczona z języka obcego, obowiązuje zawarcie umowy pisemnej zarówno z autorem oryginału jak i z tłumaczem. W wypadku trudności odnalezienia autora oryginału należy porozumieć się listownie z „Zaikiem”

- c) Minimalne honorarium ustala się na zł. 2.000 za jeden odcinek posiadający 200—250 wierszy druku o 35 znakach. W zakresie powieści tłumaczonych ustala się, iż w zasadzie honorarium w tych wypadkach dzieli się po połowie między autora i tłumacza, jeżeli nie było innej umowy wydawniczej. Jednakże minimalne honorarium dla tłumacza ustala się na zł. 1.500 za jeden odcinek wielkości wyżej podanych.
- d) W wypadku drukowania powieści bez licencji (zgody) autora lub bez zgody tłumacza, honorarium na żądanie bądź autora, bądź tłumacza może być wyższe o 100% od powyższych norm.

2) P r o z a i P o e z j a.

- a) Ustala się minimalny cennik, który jest jednakowy dla pierwodruków jak i dla przedruków z innych czasopism (patrz niżej p. c.).
- b) Bezpłatny przedruk z innego czasopisma dozwolony jest wyłącznie w odniesieniu do artykułów aktualnych dyskusyjnych na tematy polityczne, ekonomiczne i religijne. Ale i w tych wypadkach obowiązuje wymienienie autora oraz źródła przedruku. Nie wolno przedrukowywać żadnych artykułów nawet politycznych, o ile prawo przedruku było zastrzeżone.
- c) C e n n i k

I. U t w o r y p o e t y c k i e.

A. Oryginalne:

1 wiersz (linijka) — zł. 75

Minimum za utwór w czasopismach literackich i magazynach ilustrowanych — zł. 5.000

Minimum za utwór w innych wydawnictwach — zł. 3.000

B. Przekłady z języków obcych — honorarium jak wyżej, powiększone o 50% (1/3 dla autora, 2/3 dla tłumacza).

II. F e l i e t o n l i t e r a c k i — ryczałt minimum:

w dziennikach — zł. — zł. 3.000

w czasopismach — zł. — zł. 5.000

III. I n n a p r o z a:

1 wiersz (linijka) o 35 znakach — zł. 15

Minimum za jeden utwór — zł. 2.500

Przekłady z języków obcych o 50% drożej

Honorarium dzieli się: 50% dla autora — 50% dla tłumacza.

3) P l a s t y k a.

I. Utwory oryginalne: rysunki, karykatury itp. wykonane na zamówienie redakcji.

C e n n i k.

A. D z i e n n i k i.

Rysunek	jednoszpaltowy	minimum	zł. 1.000
	dwuszpaltowy	„	„ 1.500
	trzyszpaltowy	„	„ 2.000
	całostronicowy	„	„ 7.000
	minimalny	„	„ 1.000

Nagłówek	jednoszpaltowy i		
	dwuszpaltowy	„	„ 500
	trzyszpaltowy	„	„ 800
	czteroszpaltowy	„	„ 1.000

Seryjka	rysunkowa	„	„ 4.000
---------	-----------	---	---------

B. C z a s o p i s m a.

Rysunek	jednoszpaltowy	„	„ 1.800
	dwuszpaltowy	„	„ 2.000
	trzyszpaltowy	„	„ 2.500

Cała	strona	„	„ 8.000
------	--------	---	---------

Rysunek	minimalny	„	„ 1.200
---------	-----------	---	---------

Nagłówek	jednorazowy 1-szpalt.		
	i dwuszpaltowy	„	„ 500
	trzyszpaltowy	„	„ 800
	czteroszpaltowy	„	„ 1.000

Seryjka	rysunkowa	„	„ 4.000
---------	-----------	---	---------

Okładka	do tygodnika	„	„ 8.000
---------	--------------	---	---------

Nagłówki	stałe jednoszpaltowe	„	„ 1.000
----------	----------------------	---	---------

dwuszpaltowe	minimum zł.	1.500
trzyuszpaltowe	„	2.000
czteroszpaltowe	„	2.500

C. C z a s o p i s m a d z i e c i n n e m a ł e .

Rysunek	okładkowy	„	„	6.000
	całostronicowy	„	„	4.000
	jednoszpaltowy	„	„	1.000
	dwuszpaltowy	„	„	1.500

Rysunki kolorowe — 25% drożej

Rysunki na żądanie autora winny być zwrócone.

II. P r z e d r u k i . Dla wszelkich wypadków przedruków i reprodukcji wszelkiego rodzaju dzieł sztuki, rysunków, karykatur itp. zarówno z pism zagranicznych jak i z pism krajowych oraz z w y s t a w p u b l i c z n y c h obowiązuje dla artysty plastyka honorarium:

a) o ile reprodukcja ma miejsce przy recenzji z wystawy plastycznej oraz przy artykułach na temat twórczości plastyka wewnątrz numeru — zł. 250

b) we wszystkich innych wypadkach wewnątrz numeru
minimum zł. 500

c) okładka „ „ 3.000

d) cała ostatnia strona „ „ 1.500

Honorarium powyższe należy się autorowi dzieła niezależnie od honorarium fotografa, który dane dzieło fotografował dla celów dalszej produkcji w prasie.

4) F o t o g r a f i a .

a) Obowiązuje zasada, iż o ile na odwrocie fotografii widnieje zastrzeżenie o podaniu nazwiska autora, należy to nazwisko podać przy podpisie pod reprodukcją fotografii w wydawnictwie. W razie niedotrzymania tego warunku autor fotografii otrzymuje honorarium o 100% wyższe.

b) Przy fotografiach o walorach artystycznych, o ile na odwrocie widnieje zastrzeżenie o podaniu nazwiska autora, nie można bez jego zgody dokonywać obcinania fragmentów i części zdjęć.

c) Za fotografie tzw. „teatralne“ otrzymywane przez redakcje od teatrów i aktorów należy się honorarium autorowi zdjęcia tak samo jak za wszystkie inne fotografie chyba że redakcja otrzyma pisemne oświadczenie danej dyrekcji teatru, iż honorarium za reprodukcję zdjęć teatr przyjmuje na siebie

d) C e n n i k.

Oplata za każdą fotografię przyjętą przez redakcję niezależnie od tego, czy fotografia idzie zaraz do druku czy do archiwum redakcyjnego — zł. 200

Honorarium za jednorazową reprodukcję fotografii:

wewnątrz numeru	zł. 500
cała strona tytułowa	„ 4.000
cała ostatnia strona	„ 3.000

5) A g e n c j e p r a s o w e.

Obowiązuje zasada, że agencje prasowe nabywając materiał literacki, plastyczny lub fotograficzny uzyskują prawo wykorzystania go przez dzienniki i czasopisma obsługiwane przez tę agencję. Wysokość honorarium określi pisemna umowa z autorem zawierająca m. in. wykaz czasopism, do których dany utwór będzie skierowany oraz ew. terminy druku utworu. Umowy te sporządzane będą w 3 egzemplarzach wg wzoru osobno ustalonego z których 1 egzemplarz otrzymuje autor, drugi agencja, trzeci zaś przesyła się do „Zaeksu“.

6) U w a g i o g ó l n e (odnoszące się do wszystkich działów i punktów niniejszego cennika).

1) Wszystkie wyszczególnione powyżej ceny uważa się za minimalne w tym znaczeniu, iż zainteresowane strony, tj. wydawnictwo i autor, mogą się umówić o honoraria wyższe.

2) Dla wszystkich wypadków, gdy druk lub przedruk ma miejsce bez uprzedniej umowy lub porozumienia się wydawnictw z autorem — a jest to dozwolone — obowiązują ceny zawarte w niniejszym cenniku. Poszczególni autorzy mogą na to się nie zgodzić, mają jednakże obowiązek zawiadomić z góry o swym stanowisku wszystkie zainteresowane wydawnictwa.

3) Honoraria dla spadkobierców autorów zmarłych, których prawa autorskie jeszcze nie wygasły, są tej samej wysokości co dla autorów żyjących.

ZMIANA REGULAMINU REPARTYCJI

Regulamin repartycji obowiązujący obecnie w „Zaiksie“ został uchwalony przez Radę Naczelną w r. 1935. Od tego czasu działalność „Zaeksu“ rozwinęła się i objęła szereg dziedzin ochrony prawa autorskiego, które przed wojną nie wchodziły w zakres działalności „Zaeksu“.

Międzynarodowa Konfederacja Związków Autorów i Kompozytorów po wysłuchaniu opinii Komisji Ekspertów powzięła na Kongresach Międzynarodowych pewne uchwały, które w ten lub inny sposób wpływają na tok repartycji.

Wreszcie codzienne doświadczenie Wydziału Repartycji musiało doprowadzić do pewnych wniosków w kierunku zmiany niektórych, przeważnie technicznych, norm Kodeksu Repartycji.

Od dłuższego już czasu Dyrekcja Generalna opracowywała nowy Kodeks Repartycji.

Rada Naczelna po wysłuchaniu opinii Komisji Repartycyjnej oraz Zarządu Głównego zatwierdziła Kodeks Repartycji, przy czym Kodeks ten został wprowadzony w życie z dniem 1 stycznia 1949 r. Kodeks stanowi dość obszerne dzieło, które zawiera przeważnie wskazówki techniczne i z tego powodu nie może wzbudzić specjalnego zainteresowania członków „Zaeksu“. Mieszczą się w nim jednak normy, które mają decydujące znaczenie, zwłaszcza dla członków Sekcji „A“ (Sekcja Muzyki Poważnej), Sekcji „B“ (Sekcja Muzyki Lektkiej) i Sekcji „D“ (Sekcja Utworów Drobnych). Przytaczamy je w krótkim wyciągu.

§ 7.

Członkowie „Zaeksu“ obowiązani są do zgłaszania ich utworów do „Zaeksu“.

§ 8.

Zgłoszenia utworów należy dokonywać na formularzu deklaracyjnym „Zaeksu“, zgodnie z zawartymi w nim wskazówkami. Współtwórcy mogą dokonywać zgłoszenia bądź łącznie na jednym wspólnie podpisanym formularzu, bądź też każdy oddzielnie. Zgłoszenie utworu przez jednego z uprawnionych nie zwalnia pozostałych współuprawnionych od obowiązku zgłoszenia.

§ 9.

Uprawniony, zgłaszający utwór *n i e w y d a n y*, obowiązany jest przedstawić na żądanie „Zaiku” jeden egzemplarz zgłoszonego utworu, który zostaje zwrócony uprawnionemu po zarejestrowaniu utworu w kartotece „Zaiku”.

Wydawca zgłaszający utwór *w y d a n y*, obowiązany jest załączyć jeden egzemplarz wydanego utworu dla archiwum „Zaiku”.

§ 10.

Zgłoszenia badane są przez Komisję Repartycyjną przez jej delegata, przy czym dla każdego utworu ustalona zostaje stała punktacja, zgodnie z § 68 niniejszego regulaminu.

Na podstawie przyjętego zgłoszenia utwór zostaje zarejestrowany w kartotece „Zaiku”. Zarejestrowane zgłoszenie jest podstawą podziału opłat autorskich za dany utwór. W razie nieprzyjęcia zgłoszenia — zgłaszający winien być powiadomiony o odmownej decyzji Komisji Repartycyjnej. Podanie nieprawdziwych danych w formularzu deklaracyjnym pociąga za sobą — poza unieważnieniem zgłoszenia — odpowiedzialność zgłaszającego przed Sądem Koleżeńskim „Zaiku”.

§ 11.

Wszelkie zmiany treści zarejestrowanego formularza deklaracyjnego, winny być dodatkowo zgłaszane na nowym formularzu, podpisanym przez wszystkich współuprawnionych.

W szczególności zmiana zarejestrowanego współtwórcy wymaga jego pisemnego oświadczenia. W braku takiego oświadczenia — opłaty autorskie za dany utwór przypadają w całości zarejestrowanym współtwórcom.

§ 12.

Przy zgłaszaniu opracowanego cudzego utworu — należy załączyć pisemne zezwolenie twórców oryginalnego utworu na opracowanie.

§ 13.

Zgłoszenie tytułu przyjmowane jest tylko łącznie ze zgłoszeniem samego utworu.

„Zaiku” może z własnej inicjatywy lub na żądanie zainteresowanych odmówić rejestracji utworu o tytule identycznym z już zarejestrowanym lub też łącznie do niego podobnym.

§ 14.

Rejestracja utworu, w kartotece „Zaiksu“ nie pociąga za sobą z tego tytułu odpowiedzialności „Zaiksu“ wobec uprawnionych i osób trzecich.

AGENCJA TEATRALNA I FILMOWA „ZAIKSU“

„A G T I F“

Agencja Teatralna i Filmowa Zaiksu „Agtif“ w okresie 1947—49 szła po linii dalszego rozwoju powierzonych jej agend, oraz doskonalenia dotychczasowych form działania. Nowa struktura życia kulturalnego Polski wymaga od „Agtifu“ podjęcia szeregu nowych i odpowiedzialnych prac. W pełnym zrozumieniu tej doniosłej roli Zarząd „Agtifu“ powziął uchwałę o nadaniu Agencji nowego regulaminu wewnętrznego, który znacznie rozszerzył zakres jej działalności. Zgodnie z powyższą uchwałą struktura organizacyjna „Agtifu“ przedstawia się obecnie następująco.

DZIAŁ TEATRALNY

- Referat Administracji
- Referat Licencji i Kontroli
- Referat Biblioteki
- Referat Ogólny

DZIAŁ LITERACKI

DZIAŁ PROGRAMÓW SKŁADANYCH

DZIAŁ PLASTYCZNY

DZIAŁ MUZYKI, RADIA I FILMU

DZIAŁ RACHUBY

LEKTORATY

Aby jednak zobrazować dokładnie pracę Agencji, należy rozpatrzyć jej działalność według poszczególnych działów.

DZIAŁ TEATRALNY

Do zadań Działu Teatralnego należy udzielanie licencji przedsiębiorstwom teatralnym na wystawienie sztuk polskich, autoryzowanie sztuk zagranicznych, plasowanie sztuk teatralnych tak polskich jak i zagranicznych, przedkładanie Komisji Repertuarowej Min. Kult. i Sztuki nowych sztuk do opiniowania, prowadzenie biblioteki tea-

tralnej, ustalanie danych repartycyjnych w odniesieniu do sztuk całospoktaklowych itp.

Jeśli idzie o zagadnienie licencjonowania sztuk — praca „Agtifu“ na tym odcinku rozwija się nieustannie.

Poniższe zestawienie ilustruje ilość wydanych przez „Agtif“ licencji w poszczególnych sezonach powojennych:

M i e s i ą c	Ilość wydanych licencji		
	1946/47	1947/48	1948/49
IX	53	54	111
X	71	141	149
XI	102	138	217
XII	118	150	261
I	103	151	325
II	110	237	492
III	89	202	515
IV	146	233	
V	129	370	
VI	104	246	
VII	92	296	
VIII	64	177	
Łącznie:	1.181	2.395	2.270

Wykaz powyższy dotyczy zarówno licencji udzielonych teatrom zawodowym jak i amatorskim. Na skutek wprowadzenia przez „Agtif“ w lutym 1948 r. nowego typu umów licencyjnych tzw. „Umów licencyjnych dla sporadycznych przedstawień amatorskich“, które mogą zawierać samowolnie upoważnieni do tego przez „Agtif“ przedstawiciele „Zaeksu“ — znacznie rozszerzył się zasięg licencjonowania imprez amatorskich. Akcja powyższa, jak wykazuje przytoczone zestawienie, dała realne i pozytywne wyniki. Stosunek umów zawartych z teatrami zawodowymi a imprezami amatorskimi przedstawia się przykładowo:

na 1. I I. 48 r. z a w a r t o:

- a) z teatrami zawodowymi — 80 umów
- z teatrami amatorskimi — 157 umów
- Łącznie 237 umów

na 1. I I. 49 r. z a w a r t o:

- a) z teatrami zawodowymi — 83 umowy
- b) z teatrami amatorskimi — 409 umów
- Łącznie 492 umowy

Jak z zestawienia tego wynika wzrostowi uległa nie liczba zawartych umów z teatrami zawodowymi, lecz umów z teatrami amatorskimi — co stanowi wyraz udoskonalenia organizacji pracy „Agtifu“ zarówno w terenie jak i w Centrali i objęcia dzięki temu znaczenie szerszego zakresu działania.

Lecz nie tylko w zakresie licencjonowania prace „Agtifu“ cechował tak znaczny rozwój. Biblioteka „Agtifu“ również powiększyła wydatnie swój stan posiadania, wzbogacając się zarówno pod względem ilości tytułów, jak i pod względem liczby egzemplarzy.

Biblioteka „Agtifu“ zawierała na dzień:

1. III.47	355	tytułów, co odpowiada około	1.420	egzempl.
1. III. 48	778	„ „ „ „	6.324	„
1. III. 49	1.255	„ „ „ „	12.550	„

Również obrót egzemplarzy uległ znacznemu zwielokrotnieniu, gdyż korzystają z biblioteki nie tylko teatry zawodowe i amatorskie, lecz również krytycy i literaci oraz reżyserowie. Należy podkreślić, że korzystanie z wypożyczalni jest zupełnie bezpłatne. Każda wpływająca do „Agtifu“ sztuka, po pozytywnym jej zaopiniowaniu przez Komisję Repertuarową Ministerstwa Kultury i Sztuki, zostaje przepisana w 8 egzemplarzach, opracowana i rozesłana do teatrów.

Ponadto prowadzona jest biblioteka recenzji teatralnych, która na d. 1. III. 49 obejmowała 312 tytułów sztuk polskich i obcych wystawionych w teatrach polskich po wojnie.

Otrzymywane przez „Agtif“ z zagranicy sztuki teatralne są natychmiast oddawane do oceny lektorom „Agtifu“. Lektor po przeczytaniu sztuki sporządza pisemną opinię.

Lektorat sztuk polskich i innych słowiańskich załatwia bezpośrednio Komisja Repertuarowa Min. Kultury i Sztuki.

Dla wygody Dyrekcji teatralnych „Agtif“ wydaje periodyczny „Biuletyn Informacyjny“, informujący Dyrekcje o nowym repertuarze, o ogólnej działalności „Agtifu“ itd.

DZIAŁ LITERACKI

Zakres czynności działu literackiego obejmuje:

- a) pośredniczenie w sprawach wydawniczych (w najszerszym tego słowa zakresie, łącznie z copyrightowaniem książek) pomię-

dzy autorem a wydawcą. Dotyczy to przede wszystkim wypadków, w których porozumienie się bezpośrednio autora z wydawcą jest utrudnione, a sprawy wymagają ustnego omówienia. Nadto do Działu Literackiego należą sprawy wynikające z praw autorskich twórców nieżyjących, których spadkobiercy powierzyli ich załatwienie „Agtifowi“.

Zasadą pracy Działu jest występowanie na życzenie strony zainteresowanej, nie zaś z własnej inicjatywy.

- b) Pośredniczenie w plasowaniu zagranicą dzieł pisarzy polskich, jak również w uzyskiwaniu licencji na przekłady autorów zagranicznych;
- c) Kontrolę przekładów z języka polskiego na języki obce i — na podstawie jej wyników — obronę praw moralnych i materialnych polskich autorów;
- d) Opiniowanie nadesłanych do oceny rękopisów prac jeszcze nie drukowanych.

Dział Literacki nawiązał i utrzymuje kontakty z wszystkimi poważniejszymi wydawcami polskimi, ponadto zaś z tego rodzaju instytucjami, jak K.C.Z.Z., w zakresie ich akcji wydawniczej.

Jeżeli chodzi o wydawców zagranicznych, to „Agtif“ nawiązał już odpowiednie stosunki w Anglii, Austrii, Bułgarii, Czechosłowacji, Francji, Holandii, Jugosławii, Niemczech (strefa radziecka). Norwegii, Szwajcarii i na Węgrzech, a spośród państw pozaeuropejskich — w Stanach Zjednoczonych.

Za pośrednictwem Działu zostały m. in. zawarte umowy wydawnicze lub udzielone opcje:

1. N a a n g i e l s k i e w y d a n i e: „Zbioru opowiadań M. Jarochońskiej, G. Morcinka, Z. Nałkowskiej, K. Pruszyńskiego, J. Putramenta, A. Rudnickiego

na sfilmowanie „Znachora“ T. Dołęgi-Mostowicza.

2. Na czeskie wydanie: „Kultury“ S. Czarnowskiego, „Matki Joanny od aniołów“, „Starej cegielni“, „Młyna nad Lutynią“ — J. Iwazkiewicza, „Klehd polskich“, S. Dzikowskiego „Sidel“, L. Kruczkowskiego, „Ludzi podziemnych“, A. Struga, „Antologii nowej poezji polskiej“ J. Zavady, „Budziejowickich łąk“ — E. Zegadłowicza.

3. N a s ł o w a c k i e w y d a n i e: „Kukuryku na ręczniku“ M. Kownackiej, „Lalki“ B. Prusa, „Mgły“ — J. N. Kłosowskiego.

4. a) N a p o l s k i e p r e d r u k i w e F r a n c j i: „Po mlecznej drodze“ — K. Makuszyńskiego, „Końca epopiei“ —

K. Tetmajera, „Na srebrnym globie“ i Zwycięzcy“ —
J. Żuławskiego.

5. N a c h o r w a c k i e w y d a n i e: „Zbioru nowel“
— G. Daniłowskiego, M. Dąbrowskiej, J. Iwaszkiewicza, Z. Nałkowskiej i W. Żukrowskiego.

6. N a s z w a j c a r s k i e w y d a n i e: „Cudownych bajek“ — A. Dygasińskiego, „Na srebrnym globie“, „Zwycięzcy“, „Starej ziemi“ — J. Żuławskiego.

7. N a w ę g i e r s k i e w y d a n i e: „Porwanie w Tiuturlistanie“ — W. Żukrowskiego.

Kilkadziesiąt dalszych tego rodzaju spraw jest w toku.

DZIAŁ PROGRAMÓW SKŁADANYCH

Zdając sobie sprawę z funkcji społecznej „Zaeksu“ i z obowiązków, które stawia przed nim polityka kulturalna Rządu, powołany został do życia w grudniu ub. r., w ramach „Agtifu“, Dział Programów Składanych. Działalność tego Działu rozwija się w trzech kierunkach:

a) opracowanie repertuaru dla zespołów świetlicowych, b) zaopatrywanie cyrków i innych podobnych imprez widowiskowych w teksty literackie i c) dostarczanie i opracowywanie materiałów dla imprez organizowanych przez Społeczną Organizację Imprez Artystycznych „Artos“.

Największą aktywność zdołano w tym czasie rozwinąć w odniesieniu do zespołów świetlicowych, które dotąd cierpiały ustawicznie na brak repertuaru literackiego. Nawiązano kontakt i współpracę z K. C. Z. Z., obejmującą około 4000 świetlic, ze Związkiem Młodzieży Polskiej, posiadającym około 5000 świetlic, ze Związkiem Samopomocy Chłopskiej, rozporządzającym ponad 3000 świetlic, oraz z szeregiem innych organizacji i instytucji, oferując im stałą obsługę repertuarcwą.

Poza bogatym materiałem literackim i muzycznym, stojącym stale do dyspozycji zespołów świetlicowych, przygotowano specjalne montaż okolicznościowe, jak „Droga do socjalizmu“ w opracowaniu Leopolda Lewina, „Mickiewicz“ — w opracowaniu A. M. Swinarskiego, „Chopin“ — w opracowaniu Romana Zrębowicza, „Pierwszy Maj“ — Leona Pasternaka, „Polski Lipiec“ (Rocznica P. K. W. N.) — Br. Wiczorkiewicza i St. Marczak-Oborskiego, „Puszkina“ —

S. Pollaka i I. Sikiryckiego, „Wielkie Dni“ (Rewolucja Październikowa) — St. Stampfla i T. Muskata, nadto zaś szereg montaży pełnoprogramowych o charakterze rozrywkowym.

Dział Programów Składanych we wszystkich swych dalszych poczynaniach zapewniony ma udział najwybitniejszych specjalistów w dziedzinie małych form spośród członków Związku Zawodowego Literatów Polskich, Związku Autorów i Kompozytorów Rozrywkowych i „Zaiksu“.

Montaże uzgodnione i zaaprobowane przez czynniki polityczne i związkowe (niezależnie od Komisji Kwalifikacyjnej i lektorów przy Dziale Programów Składanych) są powielane i drukowane na prawach rękopisów. Do każdego montażu dołączony jest materiał muzyczny i opracowanie reżyserskie, a niekiedy nawet projekt dekoracji, co wydatnie ułatwia zespołom świetlicowym pracę. Ceny egzemplarzy kalkulowane są w granicach możliwości materialnych świetlic, w kalkulacji ich zaś uwzględnione jest honorarium autorskie w wysokości 15%.

Poza montażami Dział przygotowuje opracowania pieśni masowych dla chórów świetlicowych oraz pieśni i tańców ludowych narodów słowiańskich (teksty, nuty, materiał opisowy).

W toku są prace nad przygotowaniem montażu dla szkolnych zespołów świetlicowych.

Z inicjatywy Działu Programów Składanych „Agtifu“ i w ścisłym porozumieniu z Ministerstwem Kultury i Sztuki podpisano umowę z Dyrekcją Zjednoczonych Przedsiębiorstw Rozrywkowych na opracowanie tekstów literackich dla cyrków państwowych. Teksty opracował specjalnie pozyskany zespół, złożony z wybitnych autorów i literatów. Jest to pierwszy etap na drodze do stworzenia nowego typu widowiska cyrkowego, etap w pewnym sensie eksperymentalny, skoro się zważy, że autorzy, nawet obeznani z dziedziną małych form, po raz pierwszy w Polsce piszą utwory tego typu. Samo podjęcie akcji, zmierzającej do podniesienia poziomu literackiego tekstów mówionych w cyrkach, znalazło zrozumienie i uznanie w Ministerstwie Kultury i Sztuki.

Na odcinku współpracy z „Artosem“ Dział Programów Składanych zajmuje się opiniowaniem i przepracowywaniem programów

impresz objazdowych małych form, zgłaszanych do „Artosu“. Nadto zespoły autorskie Działu opracowują specjalnego typu montaż widowisk rozrywkowych dla wzorowych brygad artystycznych „Artosu“ w zakresie małych form, uwzględniając w tematyce zagadnienia aktualne dla nowej rzeczywistości.

DZIAŁ PLASTYCZNY.

Na mocy Uchwały Zarządu „Agtifu“ został powołany do życia w ramach „Agtifu“ Dział Plastyczny. Zadaniem tego działu jest prowadzenie prac agencyjnych dla artystów plastyków, w szczególności zaś pośredniczenie przy uzyskiwaniu zamówień dla plastyków, ułatwianie współpracy plastyków z instytucjami społecznymi, opracowywanie umów dla plastyków współpracujących z wytwórczością przemysłową.

Dział Plastyczny „Agtifu“ w obecnym okresie organizacyjnym prowadzi w pierwszym rzędzie prace przygotowawcze do wypełnienia zadań zleconych mu przez Zarząd Agencji. I tak w stadium organizacyjnym znajduje się sprawa tworzenia stałej placówki, która zajmowałaby się przyjmowaniem zamówień Związków Zawodowych, Organizacji Społecznych i Politycznych, przemysłu itp. na dzieła plastyczne. W ramach tej placówki prowadzony byłby stały pokaz twórczości plastycznej zarówno plastyków stalugowców jak i warsztatowców. Dział Plastyczny dąży do uniezależnienia polskich twórców od prywatnego pośrednictwa i prywatnych salonów sztuki. Przejęcie w ręce społeczne pośredniczenia w zamówieniach dla plastyków, będzie gwarantowało twórcom największą dbałość o dobro ich interesów zarówno artystycznych jak i materialnych.

Już w chwili obecnej Dział Plastyczny prowadzi pertraktacje w sprawie zawarcia umów ramowych z instytucjami i zakładami produkcyjnymi, dla których pracują plastycy. Umowy te normować będą wzajemne stosunki prawne plastyków i producentów, a przede wszystkim ochronę praw autorskich plastyków. Należy sądzić, że tego rodzaju umowy przyczynią się waleń do rozwiązania jak dotąd nastęrczającego wielkie trudności problemu współpracy plastyka z wytwórczością przemysłową.

Nadmienić trzeba, że Dział Plastyczny prowadzi swoje prace w ścisłym porozumieniu z Sekcją Plastyczną „Zaeksu“, Związkiem Polskich Artystów Plastyków, Sekcją Plastyków Warsztatowców

Z. P. A. P., Biurem Nadzoru Estetyki Produkcji Min. Przemysłu i Handlu oraz innymi zainteresowanymi instytucjami.

W ostatnim okresie Dział Plastyczny podjął prace przygotowawcze do nawiązania kontaktu ze scenografami. Rozpisana pomiędzy scenografami ankieta niewątpliwie pozwoli na ustalenie podstaw na jakich opierać się będzie działalność „Agtifu“ w zakresie ochrony praw i interesów scenografów.

WYKAZ SZTUK GRANYCH W SEZONIE 1948/49 W TEATRACH ZAWODOWYCH

1. SZTUKI POLSKIE.

Tytuł sztuki	A u t o r
Balkon	— A. Czaplicki
Bankiet	— K. Korcelli
Basia beksa	— M. Billizanka
Bliźniak	— Z. Gozdawa i W. Stępień
Błąd młodości	— St. Kiedrzyński
Budowali most	— G. Pauszer-Klonowska
Cement	— J. Wirski
Chata za wsią	— pg I. Kraszewskiego
Cyd	— Stanisław Wyspiański
Dama z winogronem	— M. Wolina i J. Pomianowski
Dłaczego zaraz tragedia	— R. Niewiarowicz
Dom kobiet	— Z. Nałkowska
Dom otwarty	— M. Bałucki
Dom pod Oświęcimiem	— T. Hołuj
Droga do świtu	— B. Peplowski
Dwa Michały i świat cały	— Frant
Dwa teatry	— J. Szaniawski
Dzieci pana majstra	— pg. Rogoszówny
Dziwna bajka	— Bronisław Borian
Farfurka Królowej Bony	— A. Świrszczyńska
Gęgorek	— Gernet, Gurewicz
Glikl Hameln żąda sprawiedliwości	— U. Baum
Goplana	— Wł. Żeleński
Grube ryby	— M. Bałucki
Grymasela	— M. Kownacka
Historia cała o niebieskich migdałach	— L. Krzemieniecka
I co z takim robić	— R. Niewiarowicz
Ich dwóch	— R. Niewiarowicz
Ich czworo	— G. Zapolska
Inżynier Saba	— J. Wirski
Jadzia wdowa	— R. Ruszkowski
Janek	— Wł. Żeleński

Tytuł sztuki	A u t o r
Kaśka Kariatyda	— G. Zapolska
Klub kawalerów	— M. Bałucki
Kobieta we mgle	— M. Rusinek
Komedia	— A. Wydrzyński
Komedia rybałtowska	— przer. W. Wróblewska
Kopciuszek	— A. Walewska
Kopciuszek	— J. Kilian-Stanisławska
Kopciuszek	— Płonka-Fischer
Kowal, pieniądze i gwiazdy	— J. Szaniawski
Król Piernik Trzeci	— W. Szeller
Kryśka	— pg. G. Morcinka
Krzyk jarzębiny	— W. Kubacki
Lató w Nohant	— J. Iwaszkiewicz
Lekkomyślna siostra	— W. Perzyński
Ludzie są ludźmi	— A. Grzymała-Siedlecki
Maria Stuart	— J. Słowacki
Maskarada	— J. Iwaszkiewicz
Mężczyzna	— G. Zapolska
Most	— J. Szaniawski
Najszczęśliwsza z sióstr	— E. Szelburg-Zarembina
Noce narodowe	— R. Brandstaetter
Noe i jego menażeria	— T. Łomnicki
Obrona Ksantypy	— L. H. Morstin
Ocalenie Jakuba	— J. Zawieyski
Odwety	— L. Kruczkowski
O strasliwym smoku i dzielnym szewczyku	— M. Kownacka
O zajączku sprawiećliwym	— M. Kownacka
O zuchu smoluchu	— M. Kownacka
Pan Drops i jego trupa	— J. Brzechwa
Panna męzatka	— J. Korzeniowski
Pastorałki	— L. Schiller
Polacy	— Kr. Grzybowska
Powroty	— M. Mroczowicz-Szczepkowska
Przemysław Drugi	— R. Brandstaetter
Rcmans z Wodewilu	— pg. Turskiego opr. W. Krzemiński
Roztwór prof. Pytla	— B. Winawer
Skalmierzanki	— J. Kamiński
Skiz	— G. Zapolska
Sprawa Moniki	— M. Morozowicz-Szczepkowska
Stach i Strach	— T. Kraszewski
Strach na wróble	— W. Stanisławska
Straszny dwór	— St. Moniuszko
Swantewit	— P. Perkowski
Szczęście Frania	— W. Perzyński
Taniec Księżniczki	— L. H. Morstin

Trzewiczki szczęścia	— B. Hertz
Weselne gody	— L. Schiller
Wilk, koza i kozłeta	— J. Grabowski
Wilki w nocy	— T. Rittner
W małym domku	— T. Rittner
Zakon Krzyżowy	— L. H. Morstin
Żabusia	— G. Zapolska
Żołnierz Królowej Madagaskaru	— Stanisław Dobrzański

2. SZTUKI OBCE.

Aida	— G. Verdi
Amfitrion 38	— J. Giraudoux
Archipelag Lenoir	— A. Salacrou
Artyści	— G. M. Walters Hopkins
Bajka	— M. Swietłow
Baron Cygański	— J. Strauss
Bez winy winni	— A. N. Ostrowski
Błądzące gwiazdy	— Szolem Alejchem
Cały dzień bez kłamstwa	— J. Montgomery
Carmen	— J. Bizet
Cezar i Kleopatra	— G. B. Shaw
Chory z urojenia	— J. B. Molier
Ciotka Karola	— T. Brandon
Cnotliwa Zuzanna	— J. J. Gilbert
Codziennie o piątej	— M. Hennequin
Cudowna lampa Aladyna	— pg Andersena
Cudze dziecko	— Szkwarkin
Cyganeria	— G. Puccini
Cyrulik Sewilski	— Rossini
Człowiek, który szukał śmierci	— V. Eftimiu
Dama Pikowa	— P. Czajkowski
Doktor Dolittle i jego zwierzęta	— K. Lofting
Domek trzech dziewcząt	— Fr. Schubert
Dom serc złamanych	— G. B. Shaw
Don Pasquale	— Donizetti
Eugeniusz Oniegin	— P. Czajkowski
Faust	— K. Gounod
Głęboko sięgają korzenie	— d'Ueseau i Gow.
Grzegorz Dandin	— J. B. Molier
Grzesznicy bez winy	— A. N. Ostrowski
Gwiazda prof. Stevensena	— Donald O. Steward
Harry Smith odkrywa Amerykę	— K. Simonow
Hrabina Marica	— E. Kalman
Igraszki z diabłem	— J. Drda

Tytuł sztuki	A u t o r
Jak się wam podoba	— W. Szekspir
Jan	— J. Bus Fekety
Jutro pogoń	— A. Hopwood
Kandida	— G. B. Shaw
Książ Igor	— Al. Borodin
Królowa śniegu	— pg Andersena
Król włóczędów	— R. Frimml
Księżniczka czardasza	— W. Kalman
Lakme	— L. Delibes
Lew na placu	— I. Erenburg
Lisie gniazdo	— L. Helmann
Lord Jim	— J. Conrad
Ludzie na krze	— W. Werner
Łatwiej przejść wielbłądowi	— Fr. Langer
Madame Butterfly	— G. Puccini
Madame Sans-Genie	— V. Sardou
Major Barbara	— G. B. Shaw
Maszeńka	— A. N. Afinogenow
Mecenas Bolbec i jego mąż	— J. Berr i L. Verneuil
Mecz małżeński	— Lichtenberg
Miasto w dolinie	— J. B. Priestley
Mieszczanie	— M. Gorkij
Mieszczanin szlachcicem	— J. B. Molier
Moja siostra i ja	— R. Benatzky
Musisz być moją	— L. Verneuil
Muzyka na ulicy	— P. Schurek i H. Sassman
Nadzieja	— H. Heijermans
Niebieski lis	— Fr. Herczeg
Niespokojna starość	— L. Rachmanow
Od bajki do bajki	— L. Novak
On i jego sobowtór	— N. Hennequin
Opera żebracka	— J. Gaya
Opowieści Hoffmana	— J. Offenbach
Ostrożnie świeżo malowane	— R. Fauchois
Oświadczyły	— A. Czechow
Ósma żona Sinobrodęgo	— Al. Savoir
Otello	— W. Szekspir
Owce źródło	— Lope de Vega
Ożenek	— M. Gogol
Pajace	— R. Leoncavallo
Pan inspektor przyszedł	— J. B. Priestley
Pani Prezesowa	— M. Hennequin i Veber
Peppina	— R. Stolz
Pies ogrodnika	— Lope de Vega
Piękna Helena	— J. Offenbach

Tytuł sztuki	A u t o r
Pinokio	— pg Colodiego
Pocałunek	— Er. Smetana
Pociąg widmo	— A. Ridley
Polska krew	— O. Nedbal
Porwanie Sabineek	— Q. Shönthan
Powrót	— R. de Flers i F. Croisset
Przyjaciele	— A. Uspieński
Przyjaciel przyjdzie wieczorem	— Y. Noe i J. Companeez
Pugaczow	— S. Jesienin
Rewizor	— M. Gogol
Rigoletto	— G. Verdi
Rozbity dzban	— H. Kleist
Rozkoszna dziewczyna	— K. Benatzky
Rycerz szalony	— pg Marlowe, M. Słomczyński
Seans	— N. Coward
Sen nocy letniej	— W. Szekspir
Skąpiec	— J. B. Molier
Słomkowy kapelusz	— W. Labiche
Sprawa kadeta Winslow	— T. Rattigan
Srebrna szkatułka	— J. Galsworthy
Subretka	— J. Deval
Swaty	— M. Gogol
Świerszcz za kominem	— K. Dickens
Świętoszek	— J. B. Mclier
Szczęśliwe dni	— C. A. Puget
Szczygli zaułek	— C. B. Shaw
Szelmcstwa Skapena	— J. B. Molier
Szeherezada	— Rimskij-Korsakow
Szesnastolatka	— F. A. Stuart
Szklanka wody	— E. Scribe
Szkoła żon	— J. B. Molier
Tajmyr przy telefonie	— K. Isajew i A. Galicz
Targ na dziewczęta	— V. Jacobi
Tośca	— G. Puccini
Traviata	— G. Verdi
Trzech synów i córka	— R. Ferdinand
Trzy siostry	— A. Czechow
Uprowadzenie z Seraju	— W. A. Mozart
Wczoraj urodzony	— J. Canin
Wesele Figara	— P. A. C. Beaumarchais
Wesele Figara	— W. A. Mozart.
Wieczór Trzech Króli	— W. Szekspir
Wiele hałasu o nic	— W. Szekspir
Wiktoria i jej huzar	— P. Abraham
Wilk	— L. Leonow

Tytuł sztuki	A u t o r
Wiosenne porządki	— Huxley
Wiosna w Norwegii	— pg. D. Stuarta Eugstranda
Wiśniowy sad	— A. Czechow
W noc zimową	— Sz. Diamant
Wrogowie	— M. Gorkij
Wszyscy moi synowie	— A. Miller
Wyspa pokoju	— Eug. Pietrow
Wzajemna miłość	— pg. Rubinsteina
Zdarzyło się w raju	— J. B. Priestley
Zemsta nietoperza	— J. Strauss
Zieleni się zboże	— E. Williams
Żołnierz i bohater	— G. B. Shaw

SZTUKI AUTORÓW POLSKICH TŁUMACZONE NA JĘZYKI OBCE

		na język
Jerzy Zawieyski:	Rozdroże miłości	węgierski słowacki niemiecki
Jerzy Szaniawski:	Dwa teatry	niemiecki węgierski serbsko-chorwacki
	Żeglarz	czeski włoski niemiecki
L. H. Morstin:	Adwokat i róże	włoski
	Penelopa	węgierski
	Obrona Ksantypy	węgierski niemiecki włoski
J. Iwaszkiewicz:	Lato w Nohant	niemiecki portugalski francuski
	Maskarada	włoski
Leon Kruczkowski	Odwety	czeski
Tadeusz Hołuj:	Dom pod Oświęcimiem	czeski serbsko-chorwacki
Antoni Cwojdziański:	Freuda teoria snów	angielski holenderski
Bohdan Peplowski:	Droga do świtu	czeski
Anna Świrszczyńska:	Strzały na Długiej	czeski
Wojciech Bąk:	Sługa Don Kichota	czeski

SZTUKI ROSYJSKIE GRANE W TEATRACH POLSKICH

Afinogenow	— Maszeńka
Borodin	— Książ Igor
Czajkowski	— Eugeniusz Oniegin
	— Piskowa Dama
Czechow	— Oświadczyzny
	— Trzy siostry
	— Wiśniowy Sad
Erenburg	— Lew na placu
Gogol	— Ożenek
	— Rewizor
	— Swaty
Gorkij	— Jegor Bułyczow
	— Mieszczanie
	— Wrogowie
Isajew i Galicz	— Tu mówi Tajmyr
Jesienin	— Pugaczow
Katajew	— Syn pułku
Leonow	— Wilk
Maługin	— Stary przyjaciel
Ostrowski	— Bez winy winni
	— Wilki i cwce
Pietrow	— Wyspa pokoju
Puszkin	— Eugeniusz Oniegin
	— Mozart i Salieri
Rachmanow	— Niespokojna starość
Rimski-Korsakow	— Szeherezaća
Simonow	— Harry Smith odkrywa Amerykę
	— Rosjanie
Swietłow	— Bajka
Szkwarkin	— Cudze dziecko
Uspiński	— Przyjaciele

WYMOWA CYFR

Rozwój „Zaeksu“ polega zarówno na stałym usprawnianiu aparatu administracyjnego, jak i na ogarnianiu coraz to nowych dziedzin twórczości. Znajduje to swój wyraz w szybkim wzroście inkasa ho-

norariów autorskich dla członków „Zaeksu“ oraz w stałym powiększaniu się stanu liczebnego członków.

Z drugiej jednak strony wzrost wpływów autorskich, przekraczający przewidywania preleminarzy, tłumaczy się w znacznej mierze szybkim rozwojem życia kulturalnego w Polsce, powstawaniem nowych teatrów, sal koncertowych i kin, zwiększeniem produkcji filmów, płyt gramofonowych, radioaparatów.

Przytoczone niżej zestawienie cyfr stanowi wymowną ilustrację omawianych zjawisk.

Członkowie „Zaeksu“:	1.I.1948 15.III.1949	1.967 2.496
Ogólna suma zainkasowanych honorariów autorskich w latach:	1945	zł. 3.757.000
	1946	„ 50.000.000
	1947	„ 128.443.000
	1948	„ 228.174.000
Oplaty autorskie z „Polskiego Radia“	1945	„ 291.000
	1946	„ 4.540.000
	1948	„ 16.396.001
Inkaso opłat autorskich w niektórych okręgach prowincjonalnych w r. 1948:	Rzeszów	„ 1.119.000
	Białystok	„ 1.600.000
	Olsztyn	„ 1.650.000
	Kielce	„ 1.703.000
	Lublin	„ 4.127.000
	Szczecin	„ 5.757.000
	Wrocław	„ 12.229.000
	Poznań	„ 16.000.000
	Kraków	„ 16.300.000
	Łódź	„ 23.162.000
	Warszawa	„ 38.364.000

Z powyższych cyfr, zaokrąglonych do tysiąca, szczególną wymowę posiadają wpływy z okręgów na Ziemiach Odzyskanych (Olsztyn, Szczecin, Wrocław), wskazujące na ich większą chłonność kulturalną aniżeli okręgów Rzeszowskiego, Białostockiego, Kieleckiego i Lubelskiego.

WPLATY NA „WSPÓLNY DOM“

Członkowie „Zaeksu“ postanowili przyczynić się do budowy wspólnego domu Zjednoczonych Partij Robotniczych i przeznaczyli na ten cel część wpływów autorskich. Na poczet tych wpłat „Zaiks“ przekazał już zł. 650.000.

NAGRODA „ZAIKSU“

„Zaiks“ ufundował nagrodę w wysokości zł. 20.000 dla najmłodszego uczestnika Konkursu Chopinowskiego, dopuszczonego do pierwszych rozgrywek eliminacyjnych. Nagroda przypadła młodej pianistce — ob. Hesse.

POMOC ROBOTNIKOM FRANCUSKIM

Zarząd Główny „Zaiku“ postanowił wpłacić na fundusz pomocy strajkującym robotnikom francuskim sumę zł. 100.000.

ZJEDNOCZENIE PARTYJ ROBOTNICZYCH

Dla upamiętnienia Zjednoczenia Partij Robotniczych zorganizowany został dn. 19 grudnia 1948 r. w Świelicy wieczór dla dzieci członków i pracowników „Zaiku“. Dokoła pięknie przystrojonej choinki odbyła się zabawa, przy czym wszystkie dzieci otrzymały skromne podarunki.

ROCZNICA REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ

Z okazji rocznicy Rewolucji Październikowej w Świelicy „Zaiku“ odbyła się dn. 6 listopada 1948 r. akademii dla dorosłych, zaś dnia następnego — poranek artystyczny dla dzieci.

DAR DLA LEOPOLDA STAFFA

Dla uczczenia jubileuszu Leopolda Staffa „Zaiks“ ofiarował sumę zł. 100.000.

DOM „ZAIKSU“

Rada Naczelna zatwierdziła wniosek Zarządu Głównego dotyczący przystąpienia do budowy własnego domu z przeznaczeniem go na biura i instytucje „Zaiku“. Z uwagi na długotrwały okres realizacji tego planu i wobec rozrostu i powiększenia agend, Dyrekcja Generalna „Zaiku“ zmuszona była objąć dodatkowe lokale na II i V piętrze przy ul. Śniadeckich 10.

NOWE ZASADY OPODATKOWANIA PRAW AUTORSKICH

Główną inowacją Ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o podatku od wynagrodzeń jest podporządkowanie jej wszelkiego rodzaju wynagrodzeń otrzymywanych przez osoby, wykonujące twórczość lub działalność naukową, oświatową, artystyczną, literacką i publicy-

styczną. Przepisom tym podlegają na ogół również umowy o dzieło. Przypominamy, że dotychczas honoraria autorskie podlegały ogólnym przepisom o podatku dochodowym. Zmiana, która w notatce niniejszej sygnalizujemy, jest wielce dla twórców korzystna, już chociażby dlatego, że podatek ściągany jest od razu przy każdej wypłacie, co uwalnia podatnika od potrzeby prowadzenia zapisków, składania zeznań i straty czasu na odwiedzanie Urzędów Skarbowych.

Ustawa stanowi, że wolne są od podatku stypendia; zasiłki na cele naukowe; nagrody wypłacane z funduszków Państwa, związków samorządu terytorialnego oraz innych instytucji określonych przez Ministerstwo Skarbu, nagrody za wynalazki, za udoskonalenie i tp.

Podatek, o którym mowa, oblicza się według poniższej skali:

przy wynagrodzeniu miesięcznym do 20.000 zł.	skala podatku 5%
przy wynagrodzeniu miesięcznym od 20.000 do 50.000	10%
przy wynagrodzeniu ponad 50.000 zł.	15%

Z powyższego wynika, że stopa podatkowa nigdy nie przekracza 15%, bez względu na wysokość dochodów autorskich.

Rozporządzenie wykonawcze z dn. 17 marca 1949 r. precyzuje dokładniej przepisy ustawy.

A więc do rzędu wynagrodzeń określonych wyżej zalicza się wszelkiego rodzaju wynagrodzenia, bez względu na ich rodzaj i nazwę, jeżeli wypłata następuje z tytułu stosunku służbowego lub umowy o pracę.

Za wynagrodzenie z tytułu twórczości lub działalności naukowej, oświatowej, artystycznej, literackiej i publicystycznej uważa się następujące wynagrodzenia:

1) przy twórczości lub działalności naukowej -- wynagrodzenia otrzymywane: z tytułu sprzedaży prawa autorskiego, z tytułu umowy o nakład, nie wyłączając wynagrodzenia za niewydane dzieła, za prace naukowe, chociażby nawet nie zostały ogłoszone drukiem, oraz za wykłady i odczyty.

2) przy działalności oświatowej -- wynagrodzenia otrzymywane za wszelkiego rodzaju wykłady i odczyty z zakresu zadań oświatowych.

3) przy twórczości lub działalności artystycznej -- wynagrodzenia otrzymywane:

a) z tytułu sprzedaży prawa autorskiego,

- b) z tytułu umowy o nakład, nie wyłączając wynagrodzenia za niewydanie dzieła,
 - c) za produkcje słowa żywego, wokalne, muzyczne rytmiczne (choreograficzne), sztuki mimicznej (pantomina). cyrkowe — bez względu na miejsce i sposób wykonania produkcji,
 - d) za publiczne wykonanie dzieła muzycznego, również drogą radiofonii i radiowizji (telewizji),
 - e) za opracowanie cudzych utworów będących przedmiotem praw autorskich, jak np. układ muzyczny lub przeróbka na muzyczne instrumenty mechaniczne,
 - f) za czynności reżysera, dyrygenta, kierownika literackiego, artystycznego bądź muzycznego, scenografa lub scenarzysty,
 - g) za czynności filmowego: operatora, montażysty, operatora dźwięku, dekoratora światła, dekoratora, architekta i charakteryzatora,
 - h) za branie udziału w konkursach z zakresu urbanistyki, architektury, sztuki dekoracyjnej, architektury wnętrz, architektury krajobrazu lub rzeźby, ogłaszanych za zgodą Ministra Odbudowy lub Ministra Kultury i Sztuki, jeżeli te wynagrodzenia nie są zwolnione od podatku,
 - i) za sporządzanie projektów z zakresu określonego pod lit. h) w przypadku uznania tych projektów za posiadające wybitne wartości plastyczne przez specjalne organa Stowarzyszenia Architektów R. P. (SARP) w trybie ustalonym przez Ministra Odbudowy w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki.
- 4) przy twórczości lub działalności literackiej i publicystycznej— wynagrodzenia otrzymywane:
- a) z tytułu sprzedaży prawa autorskiego,
 - b) z tytułu umowy o nakład, nie wyłączając wynagrodzenia za niewydane dzieła,
 - c) za prace literackie i publicystyczne, chociażby nie zostały ogłoszone drukiem,
 - d) za wykłady i odczyty,
 - e) z tytułu umów o tzw. wierszówki, odnośnie dziennikarzy,
 - f) za publiczne wykonanie dzieła scenicznego, prac literackich lub publicystycznych również drogą radiofonii.

Za twórczość lub działalność naukową artystyczną, literacką i publicystyczną uważa się również działalność redaktorską oraz działalność polegającą na opracowaniu cudzych utworów, będących

przedmiotem prawa autorskiego, jak np. tłumaczenie, przeróbka przystosowana, rewizja tekstu, przeniesienie na film kinematograficzny, jeżeli działalność lub twórczość nie wynika ze stosunku służbowego lub z umowy o pracę.

Twórczość z zakresu sztuk graficznych i plastycznych nie podlega podatkowi od wynagrodzeń, zapewne wskutek tego, że z tytułu tej twórczości znaczna część wypłat pochodzi od osób, którym nie może być powierzony obowiązek potrącania podatku.

Przepisem o wielkiej doniosłości jest postanowienie, że w wypadku, gdy wypłata wynagrodzenia za twórczość lub działalność naukową i artystyczną następuje przez „Zaiks“, obowiązek potrącania podatku ciąży nie na osobie wypłacającej wynagrodzenie, lecz na „Zaiksie“.

Jest to chyba najdogodniejsza forma opłacania podatku od otrzymywanych honorariów autorskich.

Na zakończenie niniejszych uwag pragniemy zaznaczyć, że ustalenie części dochodu, stanowiącej koszty jego osiągnięcia i wolnej od podatku nastąpi w okólniku Ministra Skarbu, o czym członkowie „Zaeksu“ powiadomieni będą specjalnym komunikatem.

DOMY PRACY TWÓRCZEJ

„Zaiks“ dysponuje 4 domami:

2 Domy czynne cały rok — w Zakopanem i Sobieszowie

2 Domy otwarte od połowy czerwca do połowy września — w Ustce i w Ustroniu Morskim.

Frekwencja wyniosła w 1948 r.:

Sobieszów — 81 osób

Zakopane — (do 20.IV.49 r.) — 108 osób

Ustka — 75 osób

Ustronie M. — 68 osób.

Przypominamy, iż do korzystania z pobytu w „Domach Pracy Twórczej“ „Zaeksu“ uprawniają jedynie skierowania, wydawane przez Dział „Domów Pracy Twórczej“ w Centrali „Zaeksu“, i że zgłoszenia na sezon letni należy przesłać do dnia 20 maja, po czym Komisja Działu rozpatrzy zgłoszenia i przydzieli miejsca. W pierwszym rzędzie uwzględniane będą zgłoszenia z terminami miesięcznymi, zaczynającymi się 1 lipca i 1 sierpnia. Pokoje są jedynie dwu

i trzy osobowe, poza dwoma pokojami jednoosobowymi w Zakopanem.

AKCJA ŚWIETLICOWA

W Świetlicy „Zaiksu“ odbyło się od dnia otwarcia (dn. 19.III.1948) 121 wieczorów literackich, muzycznych, klubowych, zjazdów, posiedzeń itp., a mianowicie:

Wieczory dyskusyjne teatralne:

„Dom pod Oświęcimiem“ — T. Hołuja

„Rozdroże Miłości“ — J. Zawieyskiego

„Zagadnienia repertuaru w teatrach polskich“ — Red. T. Sarnicki

„Odwety“ — L. Kruczkowskiego

„Faryzeusze i Grzesznicy“ — J. Pomianowskiego

„Robotnik dla teatru, czy teatr dla robotnika“ — prelekcja reżysera czeskiego A. Munclingera,

„O polityce i ruchu teatralnym w Czechosłowacji“ — prelekcja Dyr. Propagandy z Bratislawy dr. Mriljana

Wieczór wspomnień teatralnych — Jerzego Leszczyńskiego.

Referat dr. Jurasia, delegata Partii Robotniczej w Palestynie, o ruchu kulturalnym w Palestynie.

Prelekcja A. Krońskiego z Paryża pt. „Paryska dyskusja o humanizmie.

Referat posła Kriegiera p.t. „Kultura a budżet Państwa“.

W ramach miesiąca Przyjaźni Polsko-Radzieckiej odbyły się:

Prelekcja Prez. St. R. Dobrowolskiego pt. „Wrażenia z podróży do Z. S. R. R.“,

Prelekcja dyr. W. J. Rudnickiego — „O prawie autorskim w Z. S. R. R.“,

Referat red. J. Kuryluka pt. „Wpływ Chopina na twórczość i pianistykę rosyjską“

W Rocznicę Rewolucji Październikowej Akademia oraz zabawa dla dzieci, z pogadanką prez. St. R. Dobrowolskiego,

Koncert najnowszych utworów kompozytorów polskich, w wykonaniu G. Bacewiczówny (skrzypce), M. Drewniakówny (śpiew) i prof. J. Lefeldy (fortepian).

Recital skrzypcowy J. Palulisa, koncert mistrza Filharmonii Gdańskiej, z udziałem prof. J. Lefeldy.

5 zebrań Pen-Clubu z odczytami,

3 zebrania Zw. Zaw. Lit. Polskich,
Uroczystość Jubileuszowa 25-lecia pracy na polu literackim Ewy
Szelburg-Zarembiny,
22 posiedzenia Sekcji Fotograficznej „Zaiku”.
31 wieczorów klubowych; szereg drobniejszych posiedzeń.

LUSTRACJA DZIAŁALNOŚCI „ZAIKSU”

W sierpniu 1948 r. odbyła się lustracja działalności „Zaiku” przez C.K.Z.Z. Lustracja była bardzo szczegółowa i trwała przez kilka dni. W wyniku tej lustracji został sporządzony protokół wysoce pochlebny dla „Zaiku”, lustratorzy zaś wyrazili żywy podziw dla sprężystej i na zdrowych zasadach ugruntowanej działalności Biura Dyrekcji Generalnej.

NA ODBUDOWĘ WARSZAWY

Na poczet kwot zadeklarowanych przez członków „Zaiku” na odbudowę Warszawy, „Zaiku” wpłacił sumę zł. 800.000—, przeznaczając ją specjalnie na odbudowę Filharmonii Warszawskiej.

KONGRES POKOJU W PARYŻU

W związku z Kongresem Pokoju w Paryżu „Zaiku” ogłosił uchwałę, której treść przytaczamy:

„Twórcy zjednoczeni w Związku Autorów, Kompozytorów i Wydawców „Zaiku” zgłaszają swój pełny akces do akcji prowadzonej w obronie pokoju, a przeciw zakusom imperialistów anglosaskich, dążących do wybuchu wojny światowej. W walce pomiędzy światem postępu a reakcją, miejsce twórców polskich jest i winno być zawsze po stronie postępu. Wyrażając nadzieję, iż intelektualiści całego świata potrafią przeciwstawić się haniebnej akcji podżegaczy wojennych, Zarząd Główny „Zaiku” solidaryzuje się z akcją postępowej części narodów świata, która znajdzie swój wyraz w Paryskim Kongresie Pokoju”.

PRACE KONFEDERACJI

Zanim przystąpimy do szczegółowego sprawozdania z prac Międzynarodowej Konfederacji Związków Autorów i Kompozytorów, dokonanych w okresie rocznym (marzec 1948 — marzec 1949), pozwolimy sobie przypomnieć naszym czytelnikom w najkrótszym zarysie jej kształt strukturalny.

Założona w roku 1926, a więc wkraczająca w 24 rok swego istnienia, Konfederacja grupuje 48 związków autorskich, reprezentujących 29 krajów Europy i Ameryki.

Naczelne zadanie Konfederacji polega na opracowywaniu jednolitych zasad ochrony praw autorskich i tworzeniu wspólnych dla wszystkich związków norm realizacji tej ochrony. Ponadto jednak, przestrzegając zasad wzajemności pomiędzy Związkami i równości w traktowaniu wszystkich zgrupowanych w związkach twórców stworzyła Konfederacja trwałe i sprawiedliwe podstawy dla szerokiej wymiany kulturalnej pomiędzy poszczególnymi krajami. W odróżnieniu od innych instytucji międzynarodowych, rozstrzyga w Konfederacji nie siła materialna zrzeszonych Związków, lecz ich sprawność organizacyjna i umiejętność gospodarowania powierzonymi ich pieczy prawami. Tym się głównie tłumaczy przodująca rola „Zaeksu“ i miejsce, jakie jego przedstawiciele zdołali zająć w kierowniczych organach Konfederacji.

Konfederację tworzą cztery Federacje, grupujące Związki autorskie w zależności od ich zakresu działania. Pierwsza Federacja skupia Związki Praw Przedstawienia, czyli utworów scenicznych całospoklowych. Do Drugiej Federacji należą Związki Praw Wykonania, a więc mniejszych utworów literackich i muzycznych. Trzecia obejmuje Związki Praw Reprodukcyjnej Mechanicznej. Wreszcie Czwartą Federację tworzą Związki Literatów. Spośród wszystkich Związków jedynie tylko „Zaiks“ i Związek włoski (S I A E) osiągnęły ta-

ką doskonałość organizacyjną, że reprezentują na terenie swoich krajów prawa autorskie wszystkich twórców, a tym samym należą do wszystkich czterech Federacji, co niezmiernie podnosi ich ciężar gatunkowy i autorytet nie tylko w krajach ojczystych, ale również w stosunkach ze związkami zagranicznymi.

Zarząd Konfederacji składa się z Prezesa, Wiceprezesów i Sekretarzy czterech Federacji oraz Sekretarza Generalnego. Obok Zarządu Głównego i zarządów federalnych istnieją organy pomocnicze i opiniodawcze, z których naczelną rolą, z natury rzeczy, przypada Komisji Prawniczej.

Dzięki niewątpliwemu znaczeniu „Zaeksu“, przedstawicielom jego powierzono odpowiedzialne i kierownicze funkcje we władzach Konfederacji.

Na stanowisko Prezesa IV Federacji wybrany został Jarosław Iwaszkiewicz.

Szczególnie eksponowane i trudne stanowisko Sekretarza I Federacji powierzono na okres lat czterech Waleremu Jastrzębcowi-Rudnickiemu.

Jan Brzechwa po raz szósty wszedł w charakterze członka zwyczajnego do Komisji Prawniczej.

Jerzy Arct wszedł do Zarządu II Federacji.

Z racji swoich funkcji zarówno Jarosław Iwaszkiewicz jak i Walery Jastrzębiec-Rudnicki należą do Zarządu Głównego Konfederacji.

Niezależnie jednak od piastowanych stanowisk na czołowe miejsce w Konfederacji wybiło się dzięki swym talentom i energii, kilku aktywistów, nadających kierunek pracom Konfederacji. Obok Anglika Booseya, Włocha — de Sanctisa, Holendra — Wiessinga — należy w pierwszym rzędzie wymienić Walerego Jastrzębca-Rudnickiego, który stał się czynnikiem niezastąpionym i często rozstrzygającym w skomplikowanym zespole spraw konfederacyjnych.

ZJAZD KWIETNIOWY 1948 ROKU

W dniach od 11 do 26 kwietnia 1948 r. odbyły się posiedzenia Zarządu Głównego Konfederacji Zarządów I i II Federacji oraz Komisji Prawniczej. W obradach odpowiednich organów wzięli udział przedstawiciele „Zaeksu“: Jarosław Iwaszkiewicz, Walery Jastrzębiec-Rudnicki i Jan Brzechwa.

Posiedzenie Zarządu Konfederacji poświęcone było głównie sprawie najbliższego Kongresu Międzynarodowego. Propozycje związku argentyńskiego, aby Kongres odbył się w Buenos-Aires, zwalczali gorąco nie tylko przedstawiciele „Zaeksu“, ale również delegaci innych związków europejskich, a to z uwagi na koszty i czas trwania podróży. Jednakowoż argumentem rozstrzygającym stało się złożenie przez Związek Argentyński piśmennego zobowiązania rządu argentyńskiego do pokrycia całkowitych kosztów przejazdu znacznej liczby członków związków autorskich oraz członków Zarządu Konfederacji. Spośród przedstawicieli „Zaeksu“ obok Walerego Jastrzębca-Rudnickiego, który jako Sekretarz I Federacji otrzymał zaproszenie osobiste, zaproszony został dodatkowo jeden delegat.

Z rzędu ważniejszych spraw omawianych na Zarządzie Konfederacji wymienić należy postanowienie zwrócenia się do wszystkich rządów z apelem o wyłączenie należności autorskich z ogólnych przepisów o ograniczeniach dewizowych, gdyż paraliżują one międzynarodową wymianę kulturalną.

Posiedzenie Zarządu I Federacji poświęcone było całkowicie wysłuchaniu referatu Walerego Jastrzębca-Rudnickiego oraz dyskusji nad jego wnioskami.

Pomijając szereg spraw, co prawda ważnych z punktu widzenia współpracy międzynarodowej, ale zbyt specjalnych, aby mogły zainteresować czytelników, zatrzymamy się przy jednej z nich, stanowiącej od dawna punkt newralgiczny Konfederacji.

W Anglii, Francji i Stanach Zjednoczonych od dawna utrzymuje się zwyczaj, iż prawa autorskie do sztuk teatralnych reprezentowane są nie przez związki autorskie, lecz przez agencje prywatne. Zresztą w Anglii i w Stanach Zjednoczonych autorzy sztuk teatralnych w ogóle nie są zrzeszeni, zaś we Francji Związek Autorów Dramatycznych reprezentuje swoich członków jedynie na terenie kilku krajów objętych Statutem, to znaczy we Francji, Szwajcarii, Belgii, Holandii i Egipcie. W odniesieniu do pozostałych krajów autorzy mogą powierzać swoje prawa różnym prywatnym agencjom, które ze swej strony wolą utrzymywać stosunki z agencjami zagranicznymi niż ze Związkami.

Ten układ stosunków w pomienionych krajach nie godzi w interesy „Zaeksu“, gdyż „Zaiks“, a ściślej mówiąc „Agtif“, wyeliminował działalność agencji prywatnych na terenie Polski, dzięki czemu

z jednej strony jest wyłącznym dysponentem sztuk polskich na zagranicę, z drugiej zaś strony jest jedyną instytucją, której na terenie Polski może być powierzona reprezentacja sztuk zagranicznych.

Sytuacja, która wytworzyła się w omawianych krajach, zwłaszcza zaś we Francji, krzywdzi przede wszystkim autorów, bezprzykładnie wyzyskiwanych przez agencje, a nadto utrudnia normalne funkcjonowanie związków autorskich tam, gdzie agencje wdzierają się w sferę ich działalności.

Dlatego też przedstawiciel „Zaeksu“ domagał się, aby francuski Związek Autorów Dramatycznych przeprowadził zmiany swego statutu i objął reprezentację praw swoich członków również na terenie zagranicznym.

Wniosek ten spotkał się ze sprzeciwem delegatów francuskich, uzyskał jednak poparcie Prezesa Związku Francuskiego Roger Ferdinanda, który wykazał pełne zrozumienie interesu autorów i zapowiedział przeprowadzenie odpowiednich reform.

Co się tyczy autorów anglosaskich, to niestety, wobec nieistnienia na terenie Anglii i Stanów Zjednoczonych związków autorów dramatycznych stan dotychczasowy pozostał na razie bez zmiany.

P o s i e d z e n i e Z a r z ą d u I I F e d e r a c j i miało głównie za zadanie rozstrzygnięcie sprawy tzw. „domaine public payant“ i konfliktu pomiędzy Związkiem francuskim i belgijskim.

„Domaine public payant“, to opłaty autorskie za prawa wygasłe. Niektóre związki, zamiast włączać te kwoty do ogólnego podziału pomiędzy swymi członkami, przelewały je do tzw. „caisse noire“ czyli czyniły z nich użytek sprzeczny z dobrymi obyczajami związkowymi i wyposażały zazwyczaj kosztem autorów, personel administracyjny. Konfederacja ostro zwalczała te praktyki, uważając je za sprzeczne z duchem i zasadami organizacji autorskich, i tym razem postanowiła zdecydowanie położyć im kres.

Zatarg pomiędzy związkami francuskim i belgijskim powstał na tle przyjmowania przez Związek Belgijski członków narodowości belgijskiej, którzy w czasie, gdy nie było jeszcze związku krajowego, przystąpili do francuskiego „Sacemu“. Ten ostatni nader niechętnie i dopiero ulegając presji Konfederacji wycofał się z terenu Belgii, rezygnując na rzecz związku krajowego z pieczy nad jego członkami.

W toku posiedzenia Zarządu II Federacji nastąpiła właśnie ostatnia faza tej kłopotliwej i przykrej operacji.

Posiedzenie Komisji Prawniczej, w którym uczestniczyli wszyscy delegaci polscy oraz szereg zaproszonych wybitnych prawników specjalistów, poświęcone było całkowicie rozważaniu projektów zmian Konwencji Berneńskiej i dyskusji nad projektem referenta Komisji Prawniczej. Z uwagi na to, że w czerwcu 1948 r. odbyła się Konferencja Dyplomatyczna w Brukseli, zwołana w celu rewizji Konwencji Berneńskiej, o czym informujemy w innym miejscu, oraz wobec tego, że rewizja ta stała się już faktem dokonanym, debaty Komisji Prawniczej utraciły w chwili obecnej wszelką aktualność. Wystarczy tylko nadmienić, że stanowisko Konfederacji w tej sprawie w znacznej mierze utrzymało się podczas obrad wspomnianej Konferencji Brukselskiej już chociażby dlatego, że niemal wszyscy członkowie Komisji Prawniczej znaleźli się wśród oficjalnych delegacji państw, należących do Związku Berneńskiego.

ZJAZD W PARYŻU WE WRZEŚNIU 1948 r.

Podczas posiedzenia Zarządu Konfederacji w kwietniu 1948 r. Walery Jastrzębiec-Rudnicki zgłosił wniosek, ażeby Kongres Konfederacji w Buenos-Aires, z uwagi na przewidywaną nieobecność na nim przedstawicieli niektórych, zwłaszcza małych związków, potraktowany był jako Kongres o charakterze manifestacji reprezentacyjnej. Innymi słowy chodziło o ograniczenie zakresu jego prac, które zawczasu byłyby ściśle określone przez Zarząd Konfederacji, z udziałem przedstawicieli wszystkich związków europejskich. Wniosek przedstawiciela „Zaeksu“ uzyskał większość głosów i narada przedkongresowa została zwołana na dzień 2 września 1948 r. do Paryża.

Spośród ważniejszych spraw rozpatrywanych na posiedzeniu Zarządu Konfederacji wymienić trzeba nader drażliwą kwestię wyboru Prezesa Konfederacji. Od czasu wojny stanowisko to nie jest obsadzone, gdyż wybrany w Sztokholmie w r. 1938 Richard Strauss po wojnie został usunięty, zaś nowe wybory w r. 1947 w Londynie, wskutek tarć pomiędzy związkami francuskimi, nie doszły do skutku. Obecnie uzgodniono kandydaturę znakomitego szwajcarskiego kompozytora Honnegera, popieranego przez delegatów „Zaeksu“.

Omawiano też sprawę ustalenia miejsca przyszłego Kongresu Międzynarodowego, który, zgodnie ze Statutem, odbędzie się w 1950 r. (W r. 1949 zamknięty Kongres Pracy zwołany zostanie w Paryżu).

Wpłynęły dwa zaproszenia: jeden od związku węgierskiego — do Budapesztu, drugi od związku portugalskiego — do Lizbony.

W wyniku dłuższej dyskusji, w której żywy udział brał przedstawiciel „Zaeksu“, związki europejskie wypowiedziały się za Budapesztem, podkreślając, że jest to jednocześnie gest przyjaźni w stosunku do demokracji ludowych.

Oprócz posiedzenia Zarządu Konfederacji odbyły się w dniach 2—10 września 1948 r. również posiedzenia Zarządów czterech Federacji oraz Komisji Prawniczej, gdzie omawiano głównie sprawy natury technicznej i formalnej.

Warto jedynie zaznaczyć, że na stanowisko sekretarza IV Federacji postanowiono wysunąć kandydaturę Borisa Metzela, młodego pisarza francuskiego.

Komisja Prawnicza obrady swe poświęciła sprawozdaniu w Konferencji Brukselskiej w sprawie rewizji Konwencji Berneńskiej. Stwierdzono przy tym, że niemal wszystkie postulaty, wysuwane już od lat przez Konfederację, zostały przez Konferencję w przeważnej części zaakceptowane.

KONGRES W BUENOS AIRES

XV Kongres Konfederacji Międzynarodowej Związków Autorów i Kompozytorów odbył się w Buenos Aires w dniach 11—16 października 1948 r.

„Zaiks“ reprezentowany był na Kongresie przez jednego delegata w osobie Jarosława Iwazskiewicza.

Poniżej przytaczamy ważniejsze uchwały powzięte na Kongresie:

- a) Opłaty autorskie za wszelkie przedstawienia teatralne wynosić mają minimum 10% od wpływu kasowego brutto;
- b) inkaso opłat autorskich winno być wykonywane jedynie przez związki krajowe na zasadzie wzajemnych umów międzyzwiązkowych, z pominięciem jakiegokolwiek pośrednictwa agencji teatralnych;
- c) przyjęto do Konfederacji Związek Autorów Islandzkich „Stef“ pod warunkiem przystosowania jego statutu do norm przyjętych przez Konfederację;
- d) związek autorów pewnego typu twórczości powinien być w innych krajach reprezentowany przez związek analogiczny i jedynie w wypadku, gdyby taki związek w jakimś kraju nie ist-

niał, dopuszczalne jest powierzenie reprezentacji związkowi innego typu;

- e) wszystkie związki literatów wprowadzą jednolity system opłat autorskich za przedruki w prasie.
- f) związki obowiązane są przysyłać sobie wzajemnie wykazy utworów literackich tłumaczonych i wydawanych na podległym im obszarze, celem usprawnienia kontroli legalności przekładów;
- g) związki powinny zająć się zorganizowaniem inkasa opłat autorskich od wypożyczalni książek, trudniących się tym zarobkowo;
- h) związki powinny zająć się opracowaniem w ramach ich ustawodawstw autorskich zagadnieniem „domaine public payant“, czyli wygasłymi prawami autorskimi. Nawiasem przypominamy, że sprawa ta u nas od dawna była przedmiotem projektów ustawodawczych, które nigdy nie zostały wprowadzone w życie. Opracowany przez Związek Zawodowy Literatów Polskich projekt dekretu o Funduszu Twórczości Artystycznej utknął w ministerialnych biurach;
- i) postanowiono, zgodnie z propozycją UNESCO, nawiązać z tą organizacją współpracę w dziedzinie prawa autorskiego.

Na Kongresie wybrano również prezesa Konfederacji, którym został wysunięty na to stanowisko przez Delegację „Zaeksu“ kompozytor szwajcarski Honneger.

Godność zastępcy Prezesa powierzono pisarzowi francuskiemu — Willemetzowi.

POSIEDZENIE ORGANÓW KONFEDERACJI W MARCU 1949 r.

W dniach od 21 do 26 marca 1949 r., odbyły się posiedzenia Zarządu Konfederacji, zarządów wszystkich Federacji oraz Komisji Ekspertów Repartycji. W obradach z ramienia „Zaeksu“ uczestniczył Walery Jastrzębiec-Rudnicki.

Komisja Ekspertów Repartycji rozpatrywała kilka spraw o charakterze praktycznym z tym, że dotyczyły one głównie zagadnienia tzw. arrangement, to znaczy opracowania muzycznego utworu innego kompozytora. Ustalono więc, że w zasadzie arrangement wymaga zezwolenia twórcy kompozycji, jeśli jednak uzyskanie takiego zezwolenia jest niemożliwe, to w każdym razie udział arranger'a

w opłatach autorskich nie może przekraczać 2/12. Jeśli arrangement obejmuje również stworzenie nowego tekstu, 2/12 opłat dzieli się w równych częściach pomiędzy autora tekstu i arrangera.

W wypadku, gdy prawa autorskie kompozytora wygasły, udział arrangera wzrasta i może osiągnąć nawet 12/12 opłat autorskich z danego utworu.

Uzgodniono wreszcie, że odmowa Komisji Dewizowej na przesłanie Związkowi zagranicznemu jego należności stanowi przeszkodę siły wyższej. Jednak nie zgłoszenie przez związek, będący dłużnikiem, wniosku do Komisji Dewizowej pociąga za sobą odpowiedzialność cywilną tego związku za zmiany kursu.

Spośród spraw omawianych przez inne organy Konfederacji, wielkiej doniosłości jest fakt, iż Zarząd Związku Autorów Dramatycznych Francuskich zamierza uchwalić zmianę Statutu, z której wynika, że prawa tego Związku mogą reprezentować — z pominięciem agentów prywatnych — następujące związki zagraniczne: Włoski (SIAE), Argentyński (ARGENTORES), Brazylijski (SBAT), Urugwajski (AGADU), Belgijski (SABAM) i Polski (ZAIKS).

Co do innych związków, gorzej zorganizowanych, zebrane zostaną dodatkowe informacje, ewentualnie zawarte będą z nimi umowy próbne. Referujemy tę sprawę nieco szczegółowiej ze względu na ich dużą wagę w stosunkach międzynarodowych, jak również i dlatego, że reforma ta dokonana została na żądanie przedstawiciela „Zaeksu“.

Ustalono, że Zgromadzenie Ogólne członków Konfederacji odbędzie się w Paryżu dnia 9 października 1949 roku.

SPRAWY KULTURALNE

STATUT ORGANIZACYJNY MINISTERSTWA KULTURY I SZTUKI

W sprawie Statutu Organizacyjnego Ministerstwa Kultury i Sztuki Rada Ministrów powzięła uchwałę stwierdzającą, iż nadzorowi Ministra Kultury i Sztuki podlegają następujące przedsiębiorstwa państwowe: Film Polski, Państwowy Instytut Wydawniczy, Zjednoczone Zakłady Przemysłu Muzycznego, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Zjednoczone Przedsiębiorstwa Rozrywkowe a także instytut naukowo-badawczy — Państwowy Instytut Badania Sztuki Ludowej.

Przytaczamy wyciąg ważniejszych postanowień pomienionego Statutu:

§ 1.

Ministerstwo Kultury i Sztuki składa się z gabinetu Ministra, Departamentu Administracyjnego, Departamentu Twórczości Artystycznej, Departamentu Szkolnictwa Artystycznego, Departamentu Przedsiębiorstw Artystycznych i Rozrywkowych, Naczelnej Dyrekcji Muzeów i Ochrony Zabytków, Biura Współpracy Kulturalnej z Zagranicą, Biura do Spraw Ruchu Amatorskiego i Biura Inspekcji i Kontroli.

Organami Ministerstwa Kultury i Sztuki zespolonymi z władzami II i I instancji są Wydziały Kultury i Sztuki w Urzędach wojewódzkich oraz Referaty Kultury i Sztuki w Starostwach.

§ 2.

Do gabinetu Ministra należą sprawy stosunku Ministra do naczelnych władz Państwa, sprawy organizacji władz, urzędów, zakładów

i przedsiębiorstw podległych Ministerstwu, sprawy prawne, prasowe i wydawnictw urzędowych Ministerstwa, sprawy planowania w zakresie kultury i sztuki, sprawy sprawozdawczości Ministerstwa i prac statystycznych, sprawy nadzoru nad pracą wydziałów i referatów kultury i sztuki w urzędach wojewódzkich i starostwach oraz sprawy sekretariatu Ministra i Podsekretarzy Stanu i specjalne zlecenia Ministra.

Gabinet Ministra składa się z 4 wydziałów: prezydialnego, organizacyjnego, prawnego, planowania i upowszechnienia.

§ 4

Do Departamentu Twórczości Artystycznej należą sprawy organizacji i rozwoju twórczości literackiej, muzycznej i plastycznej poprzez współpracę z Radą Związków Artystycznych, opieka nad twórcami i artystycznymi związkami zawodowymi, sprawy opracowania naukowych podstaw do upowszechnienia kultury i sztuki wśród szerokich mas, sprawy badań teoretyczno-naukowych w zakresie sztuki oraz sprawy przygotowania kadr artystycznych w dziedzinie literatury, teatru, filmu, muzyki i plastyki.

Departament Twórczości Artystycznej składa się z pięciu wydziałów: ogólnego, literatury, muzyki, plastyki i wydawniczego.

§ 5.

Do Departamentu Szkolnictwa Artystycznego należą sprawy szkolnych zakładów artystycznych wszystkich stopni i typów, sprawy ich ustroju, organizacji i programów nauczania, współdziałania w doborze personelu nauczającego, sprawy zaopatrzenia i wyposażenia szkół, sprawy nadzoru i kontroli nauczania (wizytacje) oraz opieka nad młodzieżą szkolną.

Departament Szkolnictwa Artystycznego składa się z 4 wydziałów: ogólnego, szkolnictwa muzycznego, szkolnictwa plastycznego i szkolnictwa teatralnego.

§ 6.

Do Departamentu Przedsiębiorstw Artystycznych i Rozrywkowych należą sprawy kierownictwa ustroju, organizacji, planów pracy państwowych teatrów, oraz filharmonii i przedsiębiorstw rozrywkowych, sprawy pozwoleń na zakładanie i prowadzenie takich zakładów niepaństwowych, sprawy wynikające z ogólnego nad-

zoru i opieki nad nimi, sprawy organizowania widowni, zmierzającego ku upowszechnieniu działalności artystycznej i widowiskowej wśród szerokich mas, sprawy repertuaru artystycznego, sprawy zespołów artystycznych oraz sprawy zaopatrzenia i wyposażenia.

Departament Przedsiębiorstw Artystycznych i Rozrywkowych składa się z 4 wydziałów: teatralnego, muzycznego, widowisk i administracyjnego.

§ 8.

Do Biura Współpracy Kulturalnej z Zagranicą należą sprawy stosunków kulturalnych z innymi państwami w zakresie szerzenia znajomości kultury polskiej wśród obcych i kultury obcej w Polsce, sprawy wydawania dla zagranicy artykułów i materiałów dotyczących kultury polskiej. Sprawy wymiany imprez zespołów i pracowników sztuki z zagranicą, sprawy wyjazdów artystów polskich na specjalne studia za granicę.

Biuro Współpracy Kulturalnej z Zagranicą składa się z 3 wydziałów: projektowania akcji wymiennych, realizacji oraz wydziału ogólnego.

§ 9.

Do Biura do Spraw Ruchu Amatorskiego należą sprawy organizacji i rozwoju ruchu amatorskiego w zespołach teatru, muzyki, pieśni i tańca, sprawy przygotowania instruktorów w amatorskim ruchu artystycznym, sprawy programów, repertuaru i pomocy artystycznej.

Biuro do Spraw Ruchu Amatorskiego składa się z 5 wydziałów: organizacyjnego, programowego, zespołów muzycznych, pieśni i tańca, kadr instruktorskich i wydziału inspekcji.

SPOŁECZNA ORGANIZACJA IMPREZ ARTYSTYCZNYCH „ARTOS“

Z inicjatywy Ministerstwa Kultury i Sztuki powołana została do życia Społeczna Organizacja Imprez Artystycznych pod nazwą „Artos“, mająca — między innymi — na celu koordynację i planowy rozwój ruchu widowiskowo-koncertowego w Polsce, na odcinku imprez objazdowych i dorywczych.

„Artos“ jest związkiem związków. Założycielami „Artosu“ są: „Zaiks“, Związek Kompozytorów, Związek Muzyków RP oraz Z.Z.A.S.P.

„Artos“ przejął też agendy Centralnego Biura Koncertowego, które uległo likwidacji.

Podstawą prawną działalności tej instytucji jest zarządzenie Ministerstwa Kultury i Sztuki, wydane w porozumieniu z Ministerstwem Administracji Publicznej. Z mocy tego zarządzenia „Artos“ uzyskał wyłączne prawo organizowania na terenie całego państwa imprez objazdowych z udziałem zawodowych sił artystycznych oraz prawo udzielania zezwoleń zespołom na dokonywanie objazdów.

Jeśli chodzi o imprezy dorywcze, to zezwolenia wydawane są przez władze administracyjne jedynie po porozumieniu się z „Artosem“ lub jego delegatami w terenie. W ten sposób „Artos“ ma możliwość sprawowania kontroli nad całym odcinkiem imprez objazdowych i dorywczych.

Na czele Zarządu „Artosu“ stoi delegat „Zaiksu“ Leon Kruczkowski. Na stanowisko Dyrektora powołany został Stanisław Siekierko, dotychczasowy Dyrektor Administracyjny „Zaiksu“.

INSTYTUT FRYDERYKA CHOPINA

Wielostronna działalność Instytutu Fryderyka Chopina i jej widome rezultaty zasługują na poświęcenie pracom tej instytucji szczególnej uwagi, tym więcej, że wiążą się one z organizacją Roku Chopinowskiego 1949.

Znaczenie tej daty dla całego świata kulturalnego było należycie doceniane przez Instytut od dawna. Toteż przygotowania do uroczystości chopinowskich rozpoczęły się natychmiast po uruchomieniu Instytutu Fryderyka Chopina w okresie powojennym.

W czasie, gdy prace przygotowawcze były w pełnym toku, wynikła koncepcja przekazania organizacji Roku Chopinowskiego specjalnemu Komitetowi. Koncepcja ta znalazła swoje uzasadnienie w bezspornym fakcie, iż Rok Chopinowski ma ogólnopaństwowe znaczenie, a poza tym ma niewątpliwie nader doniosłe znaczenie dla całego świata kulturalnego.

Komitet Wykonawczy Roku Chopinowskiego 1949 dopomógł Instytutowi Fr. Chopina w wydaniu wszystkich dzieł Chopina, które to wydawnictwo przygotowane było przez I. F. C. od roku 1937. Wydawnictwo to, będąc własnością I. F. C., mogło ujrzeć światło dzienne jedynie dlatego, iż I. F. C. otrzymał od Komitetu kredyt na wydanie tych dzieł.

Techniczną stroną wydania zajmuje się Polskie Wydawnictwo Muzyczne.

Biorąc udział w pracach Komitetu Roku Chopinowskiego 1949 Zarząd I. F. C. ma na uwadze, iż jest instytucją o charakterze stałym, oraz, że po zakończeniu prac Komitetu Roku Chopinowskiego 1949 całą odpowiedzialność za należyte upowszechnienie twórczości Chopina w jak najszerszych masach oraz za należyte zorganizowanie pracy w dziedzinie chopinoznawstwa znów spadnie całkowicie na barki I. F. C.

Pełne wydanie dzieł Chopina, popularyzacja wiedzy o życiu Fryderyka Chopina i ochrona pamiątek pozostałych po nim, oto rezultat prac I. F. C. wespół z Komitetem Roku Chopinowskiego, rezultat, który zapewne znajdzie uznanie cywilizowanego świata dla wysiłku, jaki czyni naród polski, tak bardzo zniszczony przez ostatnią wojnę.

Szczególnie interesujący jest plan wydawniczy Instytutu na rok 1949, opracowany przez niestrudzonego Sekretarza tej instytucji, Mieczysława Idzikowskiego:

- 1) Wszystkie Dzieła Chopina w redakcji I. J. Paderewskiego — z subwencji Komitetu Wykonawczego Roku Chopinowskiego 1949.
- 2) Tadeusz Mayzner „Chopin“ — III nakład.
- 3) Z. Lissa, B. E. Sydow, K. Wilkowska: „Chopin“, biografia dla świetlic i metodyczne wskazówki dla organizacji obchodów chopinowskich — z subwencji Komitetu Wykonawczego Roku Chopinowskiego 1949.
- 4) Portret Chopina z natury — 20 portretów i komentarz redakcyjny o tych portretach (Sydow, Idzikowski, Sienkiewicz ewent. Marconi) — z subwencji Komitetu Wykonawczego Roku Chopinowskiego 1949.
- 5) Etiuda Op. 10 Nr 12 C-moll (Rewolucyjna) — album dokumentarny wg projektu i opracowania M. Idzikowskiego.
- 6) II seria pocztówek chopinowskich — z subwencji Komitetu Wykonawczego Roku Chopinowskiego 1949.
- 7) Dagerotyp Chopina w dużym formacie, w wydaniu bibliofilskim wg projektu M. Idzikowskiego.
- 8) Wydawnictwo facsimile ocalałych autografów muzycznych Chopina, których fotografie posiada I. F. C.
 - a) Preludia
 - b) Ballady

- c) Scherza
 - d) Etiudy
 - e) Impromptus
 - f) Sonaty.
- 9) Wydawnictwo listów Fr. Chopina w opracowaniu B. E. Sydowa — nakład I. F. C. przy udziale PIW-u.
 - 10) Wydawnictwo F. Hoesicka — opracowanie prof. Chybińskiego i B. E. Sydowa — „Chopin“ — nakład I. F. C. przy udziale PIW-u.
 - 11) „15 lat działalności I. F. C.“ — książka pamiątkowa.
 - 12) Produkcja Kamei Islera w metalu lub innym materiale.
 - 13) Odlewy gipsowe: maska, ręka, popiersie Chopina — subwencji Komitetu Wykonawczego Roku Chopinowskiego 1949.
 - 14) Album „Warszawa — Miasto Chopina“ — z subw. Kom. Wyk. Roku Chop. 1949.
 - 15) „Scherzo h-moll Chopina“ — album ilustrowany, dokumentarny wg projektu M. Idzikowskiego.
 - 16) Dwie pieśni Fryderyka Chopina do słów Adama Mickiewicza — wydanie dla uczczenia Roku Mickiewiczowskiego i Chopinowskiego 1949.
 - 17) Fototeka. Reprodukowanie fotograficzne klisz posiadanych w archiwum I. F. C.
 - 18) Wznowienie wydawnictwa kwartalnika „Chopin“.
Należy podkreślić, że Instytut F. Chopina jest członkiem „Zaeksu“.

STULECIE „KALEWALI“

Cały świat kulturalny obchodził w tym roku setną rocznicę powstania „Kalewali“, wielkiego ludowego karelo-fińskiego eposu, skomponownego i ułożonego przez Eliasza Lönnrota. W ostatecznej redakcji „Kalewala“ licząca 50 runów i 22795 wierszy oddana została do druku w lutym 1849 r. i w grudniu tegoż roku ukazała się na półkach księgarskich.

DOM LITERATÓW im. BOLESŁAWA PRUSA

19 września 1948 r. odbyła się uroczystość otwarcia nowego ośrodka pracy literackiej w Oborach, który otrzymał nazwę „Domu Literatów im. Bolesława Prusa“. Dom, subwencionowany przez Ministerstwo Kultury i Sztuki, administrowany jest przez Zarząd Główny Związku Zawodowego Literatów.

KONKURS NA LITERACKIE OPRACOWANIE BAŚNI LUDOWYCH

Ministerstwo Kultury i Sztuki doceniając znaczenie twórczości ludowej dla narodowej kultury i pragnąc stworzyć reprezentacyjny zbiór polskich baśni ludowych ogłasza konkurs na literackie opracowanie baśni ludowych, których wybór z materiałów etnograficznych opracował powołany przez Ministerstwo zespół pod kierownictwem naukowym prof. Juliana Krzyżanowskiego.

Konkurs będzie przeprowadzony dwustopniowo. Pierwszy etap stanowi Konkurs Otwarty na opracowanie trzech baśni.

Uczestnicy otrzymują pięć tekstów ludowych baśni w Referacie Literatury dla Dzieci i Młodzieży (Krakowskie Przedmieście 15/17 m. 7) i trzy spośród nich, wybrane przez siebie, poddają literackiemu opracowaniu.

Objętość jednej baśni nie powinna przekraczać 15 stron maszynopisu.

Opracowane baśnie należy nadsyłać do dnia 1 czerwca br. do Ministerstwa Kultury i Sztuki, Departament Twórczości Artystycznej, Krakowskie Przedmieście 15/17 z dopiskiem na kopercie: Konkurs na baśń.

Prace winny być opatrzone godłem. Nazwisko i dokładny adres autora należy załączyć w zaklejonej kopercie opatrzonej godłem.

Za najlepsze opracowanie każdej baśni przewiduje się nagrody: I — 15.000 zł., II — 10.000 zł., III — 5.000 zł.

Wybrani przez Jury uczestnicy tego konkursu zaproszeni zostaną do wzięcia udziału w Konkursie Zamkniętym na opracowanie całego zbioru baśni.

Ministerstwo zastrzega sobie prawo przekazania materiału odpowiedniemu wydawcy, przy czym autor zachowuje wszelkie prawa autorskie.

Skład Jury oraz wyniki konkursu ogłoszone zostaną za pośrednictwem Polskiego Radia i prasy.

Dodatkowych informacji udziela Departament Twórczości Artystycznej (Referat Literatury dla Dzieci i Młodzieży) codziennie, oprócz czwartku, w godz. 10 — 13.

KONKURS INSTRUMENTALNY NA UTWÓR ŚWIETLICOWY

Konkurs Zw. Komp. Polskich na instrumentalny utwór świetlicowy dał następujące wyniki: I i II nagrody nie przyznano nikomu,

wychodząc z założenia, że nadesłane utwory nie odpowiadają wymaganiom, stawianym utworom tego typu, III nagrodę przyznano autorowi „Od strzechy do strzechy“, którym okazał się zamieszkały obecnie w Paryżu Szymon Laks. Ponadto przyznano dwa wyróżnienia za prace „Mała suita polska“ (autor Ferdynad Macalik) oraz „Sabałowa“ (autor Józef Klukowski).

DOM CHOPINA W ŻELAZOWEJ WOLI

Dom rodzinny Fr. Chopina w Żelazowej Woli został całkowicie urządzony i zwiedzanie go jest udostępnione wszystkim, dzięki bezpośredniemu połączeniu autobusowemu PKS-u między Warszawą a Żelazową Wolą.

WYDANIE PIEŚNI MASOWYCH

Ludowy Instytut Muzyczny w Łodzi wydał I zeszyt polskich pieśni masowych, które zostały nagrodzone na konkursie Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Polskiego Radia. II zeszyt — w przygotowaniu.

KOMISJA MUZYCZNA DLA NAGRANIA PŁYT

Przy Ministerstwie Kultury i Sztuki została powołana Komisja Muzyczna dla zatwierdzania planów nagrań oraz oceny wartości artystycznej produkowanych przez Zakłady Fonograficzne płyt gramofonowych. Zadaniem komisji, w której skład wchodzi przedstawiciele Ministerstwa, Polskiego Radia, Związku Kompozytorów, Związku Zawodowego Muzyków, „Zaiksu“ oraz Zjednoczonych Zakładów Przemysłu Muzycznego, jest kierowanie, opiniowanie i kontrolowanie z punktu widzenia artystycznego państwowej i prywatnej produkcji płyt gramofonowych.

WYSTAWA PORTRETÓW PRZODOWNIKÓW PRACY

W ramach Miesiąca Odbudowy Stolicy Wydział Plastyki w porozumieniu z Zarządem Głównym Związku Polskich Artystów Plastyków zorganizował wystawę portretów przodowników pracy. W wystawie wzięło udział 28 artystów, zgrupowanych w oddziale

warszawskim Z. P. A. P., którzy bezinteresownie wykonali portrety 36 przodowników odbudowy Warszawy.

ZAMÓWIENIA DZIEŁ PLASTYCZNYCH

Celem skierowania twórczości plastycznej na tory zgodne ze współczesną polityką kulturalną Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz podkreślenia doniosłej roli, jaką odgrywa dzisiejsza twórczość plastyczna w ogólnej strukturze Państwa — powierzono 20 plastynom wykonanie zamówień na obrazy, rzeźby, rysunki, projekty dekoracyjne o określonej tematyce społecznej (praca w przemyśle, na roli, środowiska ludzi pracy).

NOWY ZARZĄD ZWIĄZKU ZAWODOWEGO LITERATÓW POLSKICH

Zarząd Główny Związku Zawodowego Literatów Polskich, wybrany w styczniu na Walnym Zjeździe w Szczecinie, ukonstytuował się w sposób następujący: Prezes — Leon Kruczkowski, Wiceprezesi — Ewa Szelburg-Zarembina i Jarosław Iwaszkiewicz, Sekretarz Generalny — Leopold Lewin, Skarbnik — Janina Broniewska, członkowie — Aleksander Maliszewski, Julian Tuwim, Adam Ważyk, Julian Żuławski.

SEKCJA TŁUMACZY PRZY PEN-CLUBIE

W Świetlicy „Zaiksu“ odbyło się zebranie organizacyjne Sekcji Tłumaczy, zwołane przez Zarząd Pen-Clubu.

Głównym zadaniem Sekcji jest:

1) Nawiązanie współpracy z Ministerstwem Kultury i Sztuki, z wydawcami, z „Zaiksem“, Polskim Radiem, Filmem Polskim i innymi zainteresowanymi instytucjami, celem ochrony moralnych i materialnych praw tłumacza.

2) Zorganizowanie konkursów na najlepsze przekłady z poezji i prozy.

3) Stworzenie poradni językowej dla tłumaczy, zaopatrzonej w podręczną bibliotekę pomocniczą.

4) Organizowanie zebrań dyskusyjnych dla omawiania techniki przekładu.

Tymczasowy Zarząd Sekcji ukonstytuował się w następującym składzie: Irena Krzywicka, Gabriel Karski, Julian Rogoziński, Kazimierz Truchanowski.

Tłumacze dotąd niezrzeszeni mogą zgłaszać wnioski o przyjęcie do Pen-Clubu — ul. Śniadeckich 10 (środa od godz. 11 do 12).

KONKURS NA POEMAT O GEN. KAROLU ŚWIERCZEWSKIM

Na konkurs zamknięty na poemat o generale Karolu Świerczewskim rozpisany przez Dom Wojska Polskiego i Zw. Lit. Polskich nadesłano ogółem 13 poematów. Sąd konkursowy I nagrodę w wysokości zł. 100.000 przyznał Władysławowi Broniewskiemu za poemat pt. „Opowieść o życiu i śmierci Karola Waltera-Świerczewskiego, robotnika i generała“. Dwie równorzędne II nagrody w wysokości zł. 50.000 każda przyznano Leopoldowi Lewinowi za poemat pt. „Słowo o Karolu Świerczewskim“ oraz Wiktorowi Woroszyłskiemu za poemat pt. „Świerczewski“, III nagrodę w wysokości zł. 30.000 otrzymał Robert Stiller za poemat pt. „Wiersze o generale-robotniku“.

MONOGRAFIA O MIECZYŚLAWIE KARŁOWICZU

Polskie Wydawnictwo Muzyczne wydało obszerną monografię o wybitnym kompozytorze, jednym z twórców nowoczesnego stylu w muzyce polskiej Mieczysławie Karłowiczu.

Monografia ta opracowana przez Adolfa Chybińskiego nosi tytuł: „Mieczysław Karłowicz (1876 — 1909). Kronika życia artysty i taternika“.

NAJWYŻSZY NAKŁAD KSIĄŻKI

„Stare i nowe“ Lucjana Rudnickiego — książka, która pierwsza w Polsce powojennej uzyskała Państwową Nagrodę Literacką, ukazała się już w trzecim wydaniu w 100.000 egzemplarzy, nakładem Państwowego Instytutu Wydawniczego. Jest to w dziejach naszych zapewne pierwszy wypadek osiągnięcia przez utwór literacki tak wysokiego nakładu.

FESTIVAL SZTUK ROSYJSKICH I RADZIECKICH

Celem pogłębienia znajomości twórczości dramatycznej klasyków rosyjskich i pisarzy radzieckich Ministerstwo Kultury i Sztuki postanowiło zorganizować konkurs na wystawienie sztuk rosyjskich i radzieckich. W konkursie mogą brać udział szkoły dramatyczne i wszystkie teatry dramatyczne, które w czasie od 18 stycznia do 1 listopada 1949 r. wystawiły lub wystawią sztukę rosyjską lub radziecką. Dziewięciosobowe jury powołane przez Ministra Kultury i Sztuki będzie oceniało wartość przedstawień. Trzyosobowe zespoły będą wyjeżdżały od kwietnia do września do teatrów, które zgłosiły udział w konkursie, aby wyeliminować najlepsze spektakle. Po obejrzeniu wszystkich przedstawień specjalne posiedzenie jury zdecyduje o dopuszczeniu najlepszych do festivalu. Festival odbędzie się w Warszawie od 15 października do 1 grudnia, a więc w miesiącu przyjaźni polsko-radzieckiej.

Nagrodzony zostanie najlepszy zespół, reżyser, kreacje aktorskie, scenografowie oraz najlepszy przekład. Decyzje jury podlegają zatwierdzeniu Ministra Kultury i Sztuki.

P R A W O A U T O R S K I E W K R A J U I Z A G R A N I C A

1.

W dawnych „Biuletynach“ dział ten zapełniały głównie sprawozdania z niezliczonych procesów sądowych, obrazujących walkę „Zaiku“ o prawa autorskie. Układ stosunków w państwie demokracji ludowej uczynił zbędną akcją procesową „Zaiku“. Władze państwowe i samorządowe, instytucje i organizacje społeczne, „Polskie Radio“, „Film Polski“, wydawnictwa państwowe i spółdzielcze — nie tylko respektują użytkowane prawa, ale nadto otaczają opieką twórczość artystyczną, okazując pełne zrozumienie dla postulatów „Zaiku“.

To też nieliczne procesy, które „Zaiku“ lub jego członkowie podjęli w okresie powojennym, dotyczyły nie zagadnień prawa autorskiego, lecz jedynie roszczeń pieniężnych wynikających z niedotrzymania zobowiązań umownych bądź to przez zakłady gastronomiczne, bądź też przez dyrekcje teatralne.

Procesy te są bez znaczenia dla ogółu interesujących nas zagadnień i wspominamy o nich jedynie z obowiązku sprawozdawczego.

Jeśli chodzi o działalność opiniodawczą Wydziału Prawnego, to służy ona nie tylko członkom i przedstawicielom „Zaiku“, ale również osobom i instytucjom stojącym poza naszą organizacją. Świadczy to o autorytecie „Zaiku“ w zakresie zagadnień prawa autorskiego.

Poza działalnością ogólnoprawną, należy również do Wydziału Prawnego obsługa techniczna Sądu Koleżeńskiego. Jednak spory takie i przed ten Sąd wytaczane są niezmiernie rzadko, gdyż zapo-

biega im zazwyczaj mediacja Biura Dyrekcji Generalnej. Spraw takich wszczęto dotąd zaledwie cztery.

2.

W poprzednim „Biuletynie“ podaliśmy tezy orzeczeń Sądu Najwyższego w sprawach o prawo autorskie, rozstrzygniętych na przestrzeni lat międzywojennych. Obecnie publikujemy sto orzeczeń innych sądów polskich oraz sądów zagranicznych w przekonaniu, że poruszone w nich problemy prawne nie tylko zainteresują ogół naszych członków, ale nadto w wielu wypadkach zawierać będą odpowiedź na szereg zagadnień praktycznych, nasuwających się tak często w pracy zawodowej poszczególnych twórców, należących do rozmaitych dziedzin twórczości. Orzeczenia te rozbite są na kilkanaście grup, stosownie do poruszonej w nich materii, co niewątpliwie ułatwi korzystanie z nich osobom zainteresowanym.

ZAGADNIENIA PRAWA AUTORSKIEGO W ŚWIETLE ORZECZNICTWA SĄDOWEGO

PRAWO DO TYTUŁU

1.

Pojęcie własności literackiej obejmuje nie tylko tekst, ale również i tytuł piosenki.

2.

Tytuł korzysta z pełnej ochrony prawa autorskiego, o ile stanowi integralną część utworu i ściśle łączy się z jego treścią.

Należy odróżniać „tytuły słabe“, to znaczy takie, które niedostatecznie określają utwór — od „tytułów mocnych“, które silnie zaznaczają treść utworu. Tytuł słaby ani w formie, ani w treści nie zawiera nic osobistego, żadnej oryginalności i polega jedynie na określeniu rodzajowym. Jeżeli jednak tytuł, w brzmieniu i znaczeniu słaby, wskutek rozpowszechnienia dzieła zdobydzie sobie siłę wyróżniającą, może stać się tytułem mocnym, któremu należy udzielić ochrony prawnej.

3.

Tytuł utworu jest, jako dzieło samo przez się, produktem pracy umysłowej, niezbędnym oznaczeniem utworu, jego nieodzownym akcesorium, nazwą, pod którą go czytelnik poznaje; tytuł korzysta z ochrony ustawy, która nie czyni

żadnej różnicy pomiędzy rozmaitymi produktami myśli ludzkiej i obejmuje je wszystkie, o ile tylko stanowią one nowy i oryginalny skutek indywidualnego wysiłku.

4.

Użycie cudzego tytułu winno być zabronione, gdy może ono wywołać pomieszanie utworów dwóch autorów i pozbawić jednego z nich klienteli na rzecz drugiego.

5.

Wyłączne prawo autora do tytułu utworu dotyczy również fragmentów tego tytułu, o ile stanowią one część charakterystyczną.

6.

Nie podobna pomawiać o nieuczciwą lub niedozwoloną konkurencję autora, który nadał swej powieści tytuł użyty już wpierw przez kogo innego, jeżeli powieść wcześniejsza ukazała się w odległym czasie i miejscu, nadto zaś porusza temat odmienny i gdy wszystko przemawia za tym, że była drugiemu autorowi nieznaną.

7.

„Pan Twardowski“ jest nazwiskiem postaci historycznej, szeroko opracowywanej w historii i sztuce, a więc o prawie wyłączności autorskiej do tytułu, składającego się z tego nazwiska, nie może być mowy.

8.

Wyłączne prawo autora do tytułu ulega pogwałceniu również wtedy, gdy elementy korzystające z ochrony tytułu rozsięte są na kilku należących do okładki stronicach w taki sposób, że czytelnik może być wprowadzony w błąd, w sensie pomieszania pomiędzy sobą obu w grę wchodzących książek. Prawo zawiera również zakaz zapożyczania elementów, stanowiących charakterystyczną część tytułu, np. nazwisko autora. Jeżeli nawet dzięki rozpowszechnieniu utworu nazwisko to spopularyzowało się, zapożyczenie tego rodzaju pozostaje nadal czynem niedozwolonym.

UTWORY LITERACKIE

9.

Nawet wówczas, gdy pomiędzy dwoma utworami nie ma żadnego istotnego podobieństwa ani w zarysie ogólnym, ani w poszczególnych częściach, zapożyczenie literalne dużej ilości ustępów, dokonane przez jednego autora od drugiego, stanowi naruszenie własności literackiej; aczkolwiek prawo cytowania jest jednym z nieuniknionych warunków wszelkiej poważnej dyskusji literackiej, jednakowoż może mieć ono zastosowanie jedynie pod warunkiem: 1) że nazwisko autora wymienione będzie przy cytowanym ustępie i 2) że ustęp

cytowany będzie włączony do opowiadania, do osobistych rozważań pisarza, robiącego zeń użytek; jednym słowem, w jego własnym utworze odgrywać będzie wyłącznie rolę dokumentu.

10.

Czasopismo, które rozpoczęło druk powieści, nie ma prawa przerwać go według własnego uznania.

11.

Nakładca, który zawarł z tłumaczem umowę wydawniczą na przekład utworu literackiego, nie może tego przekładu dyskwalifikować, jeżeli do krytyki nie posiada kwalifikacji.

12.

Skoro nakładca poleca oddać rękopis tłumaczenia do drukarni, znaczy to, iż tłumaczenie zaakceptował i nie może w następstwie zasłaniać się rzekomą jego wadliwością.

13.

O wadliwości dzieła nie może być mowy, skoro strona pozwana miała wgląd w powieść i zaaprobowała ją, jako nadającą się do druku.

14.

Własność dzieła literackiego należy w zasadzie do autora, który może z dzieła tego korzystać i rozporządzać nim w sposób nieograniczony, stosownie do rozmaitych uprawnień przyznanych mu w ustawie. Gdy autor całkowicie lub częściowo wyzbywa się swoich praw, cesja obejmuje jedynie to, co zostało taksatywnie wyszczególnione; zachowuje on wszystko, czego wyraźnie się nie wyzbył, i nie można mu odmówić żadnego dowodu, którym zamierza bronić się przed roszczeniami osób trzecich. Na osobach tych natomiast spoczywa całkowity ciężar dowodu, co do zakresu praw, które miały, rzekomo, przejść na ich rzecz. Z powyższego wynika, że w wypadku ustąpienia prawa publikacji utworu — autorowi, w braku wyraźnego ustalenia w umowie, nie można przypisywać (ani nawet nie można tego domniemywać), iż zezwolił on na coś więcej, aniżeli na jedno wydanie swego dzieła, gdyż zezwolenie takie mieści w sobie, w istocie, zrzeczenie się prawa wydawniczego, wynikającego z własności literackiej, wszelkie zaś zrzeczenie się należy tłumaczyć w sposób najbardziej ograniczający i ścisły.

15.

Tłumaczowi służą na jego dziele takie same prawa, jak autorowi dzieła oryginalnego; prawa twórcy oryginału do przerabiania przekładu, nawet wadliwego — nie domniemywa się.

16.

Nawet w wypadku, gdy naśladowca zmierza do osiągnięcia zupełnie odmiennych celów literackich, zapożyczenie intrygi utworu oraz nazwiska bohatera stanowi czyn niedozwolny (plagiat) zwłaszcza, gdy naśladownictwo posu-

wa się do zapożyczenia innych jeszcze elementów książki (tytułu, okładki, ogólnego wyglądu książki z punktu widzenia techniki drukarskiej).

UTWORY TEATRALNE

17.

Z pomysłu, dokoła którego kształtują się elementy sztuki scenicznej, mogą korzystać wszyscy i każdy ma prawo pomysł ten opracować na nowo, pod warunkiem, że stworzy dzieło własne, o odmiennym sposobie przeprowadzenia akcji, odrębnym rysunku charakterów, układzie scen, dialogów i epizodów.

18.

Aczkolwiek autor nie może sobie rościć żadnych praw wyłącznych do pomysłu sztuki, zaczerpniętego z powszechnej skarbnicy myśli ludzkiej, zawsze jednak służyć mu będzie prawo własności do wszystkiego, co jest jego utworem, polegającym — niezależnie od materialnej formy zrealizowanej przezeń koncepcji — na powiązaniu sytuacji i scen, to znaczy na skomponowaniu planu, według którego akcja się toczy. Wszelkie naruszenie tego monopolu eksploatacji stanowi wkroczenie w wyłączne prawa twórcy.

19.

Dyrektor teatru, który przyjął do wystawienia operę i zobowiązał się zapewnić jej określoną liczbę przedstawień, przy czym pierwsze z nich odbyć się miało w ustalonej dacie — nie może uwolnić się od swych zobowiązań pod pozorem, że cenzura obok innych zmian dokonała również zmiany tytułu dzieła; choźi w tym wypadku jedynie o zwykły pretekst, albowiem kwestia tytułu dla dyrektora teatru jest zupełnie obojętna, nadto zaś, w dziedzinie muzyki teatralnej w ogólności, tytuł sztuki nie może być uważany za warunek jej powodzenia.

20.

W razie zakazu przez cenzurę wystawienia sztuki, dyrektor teatru może zasłonić się tym zakazem, jako wypadkiem siły wyższej, zwalniającym go z wszelkich zobowiązań, zaciągniętych wobec autora; rzecz ma się jednak zupełnie inaczej, gdy chodzi wyłącznie o nieznaczne skreślenia i drobne poprawki, w niczym nie zmieniające istotnego oblicza dzieła.

21.

Wykonanie filmu mówionego i dźwiękowego nie stanowi przedstawienia, tym bardziej zaś przedstawienia teatralnego; w filmie dźwiękowym — w przeciwieństwie do tego, jak to się odbywa w teatrze, — aktorzy nie zwracają się bezpośrednio do publiczności, lecz mówią przed mikrofonem, który rejestruje ich głosy, następnie zaś przekazuje je, często po upływie dłuższego czasu — licznym słuchaczom mechanicznie i w tych samych niezmiennych warun-

kach dźwiękowych i wykonawczych. Dlatego też autor, który odstąpił dyrektorowi teatru prawo wystawienia swych sztuk na scenie, zachowuje możliwość ustąpienia towarzystwu filmowemu prawo nagrania tych samych utworów na film mówiony i dźwiękowy.

22.

Dyrektorzy teatrów odpowiedzialni są za powierzone im rękopisy i obowiązani są do wynagrodzenia szkód i strat, gdy z ich winy zapowiedziany rękopis sztuki zostaje zwrócony autorowi ze znacznym opóźnieniem.

23.

Jeżeli publiczność ma prawo przyklasnąć sztuce scenicznej, ma ona również prawo wyrazić swe niezadowolenie; ustawowe prawo krytyki zezwala każdemu widzowi wypowiedzieć swe zdanie bądź to w trakcie przedstawienia, bądź w czasie przerwy na widowni lub poza nią, bądź wreszcie po przedstawieniu w każdym miejscu.

24.

Przeróbka na scenę powieści, co do której prawo autorskie wygasło, nie stanowi naruszenia praw osobistych twórcy, o ile dramaturg nie zdeformował w sposób zbyt znaczny utworu powieściowego.

UTWORY MUZYCZNE

25.

Wykonanie przez płatne zespoły muzyczne w zakładach gastronomicznych utworów muzycznych, chronionych przez prawo autorskie, bez zezwolenia właściwych kompozytorów lub ich prawnych następców, nie jest dozwolone, ponieważ takie wykonanie nie jest przewidziane w art. 14 Ustawy o prawie autorskim, stanowiącym przepis wyjątkowy i nie ulegający wykładni rozszerzającej.

26.

Ustąpienie prawa wydania i opublikowania partytury opery z tym, że będzie ona sprzedawana jedynie w całości, nie uprawnia wydawcy do sprzedawania tej partytury zeszytami.

27.

Obojętny jest zarzut pozwanego, że nie miał on wpływu na program koncertów, a to, że programu nie kontrolował i nie stwierdził, czy przedmiotem koncertu są utwory chronione przez prawo autorskie, stanowi jego przewinienie, za które powinien odpowiadać.

28.

Kompozytor, który skomponował ilustrację muzyczną do dzieła scenicznego, może żądać, aby nazwisko jego figurowało na okładce utworu, obok nazwiska autora utworu scenicznego.

29.

Za jeden z elementów szkody, zrządzonej autorowi przywłaszczonego utworu muzycznego, należy uznać jego krzywdę osobistą, polegającą na pozbawieniu go rozgłosu, który mógłby powstać dokoła jego nazwiska oraz innych jego kompozycji.

30.

Poprzedzenie dzieła muzycznego tak znakomitego kompozytora, jakim jest Strawiński, walcem wiedeńskim, stanowi pogwałcenie praw osobistych twórcy.

DZIEŁA SZTUKI PLASTYCZNEJ

31.

Przedmiot artystyczny, składający się z elementów już znanych (zapożyczonych z dawnych stylów) korzysta z ochrony na równi z dziełem sztuki, o ile te elementy ugrupowane są w zespół oryginalny i noszący piętno osobiste.

32.

Dzieło architektury korzysta z dobrodziejstwa ustawy o prawie autorskim pod warunkiem, że stanowi ono utwór artystyczny, będący wykwitem oryginalnej koncepcji estetycznej, bądź to dzięki nowości stylu, bądź też dzięki harmonijnemu i nowemu zespoleniu elementów uprzednio znanych.

33.

Dekoracja utworu teatralnego stanowi dzieło sztuki, podobnie jak obraz, którego własność należy do autora lub jego następcy prawnego. To samo również dotyczy inscenizacji, na którą składają się kostiumy oraz ugrupowania osób, a która przez to w ogólnym zarysie i pomyśle stanowi utwór artystyczny. Dlatego też reprodukcja dekoracji oraz inscenizacji w piśmie ilustrowanym wymaga zezwolenia autora lub jego następcy prawnego.

34.

Istnienie umowy, której mocą autor utworu rzeźbiarskiego przelał na rzecz osoby trzeciej wyłączne prawo reprodukcji tego utworu, — nie pozbawia autora możliwości ścigania innych reprodukcji, bezprawnie wykonywanych.

35.

Malarz posiada na stworzonym przez siebie dziele cztery rodzaje praw: a) prawo własności; b) prawo autorskie albo prawo własności artystycznej, które jest prawem wyłącznym do odtwarzania dzieła lub też do zezwalania na jego odtwarzanie; c) prawo ciągłości (łącznie), obejmujące udział artysty w nadwyżce ceny osiągniętej ze sprzedaży dzieła sztuki; d) prawo osobiste, chroniące dzieło przed wszelkimi przeróbkami, a zwłaszcza zakazujące pu-

blicznego wystawiania dzieła przerobionego, z pominięciem nazwiska artysty lub w warunkach uwłaczających jego godności.

36.

Prawo wystawy, to znaczy prawo publicznego wystawienia dzieła sztuki, stanowi atrybut prawa własności, nie zaś prawa autorskiego lub prawa osobistego artysty; w wypadku sprzedaży dzieła sztuki, prawo wystawy przechodzi na nabywcę. Wykonywanie przez nabywcę prawa wystawy jest ograniczone, jak w ogóle wszelkie prawa, przez obowiązek poszanowania praw osób trzecich, zwłaszcza zaś praw osobistych artysty.

37.

Nie wolno korzystać z utworu w sposób nieprzewidziany przez autora i przekraczający zakres udzielonej autoryzacji; tym samym nie wolno rysunku przeznaczonego dla cennika, używać dla jakichkolwiek innych reklamowych celów firmy ani też zgłaszać go jako markę fabryczną.

38.

W dziedzinie rysunków, w przeciwieństwie do dziedziny własności literackiej, prawo cytowania nie istnieje: rysunek stanowi utwór niepodzielny, zachowujący swą indywidualność; reprodukować go wolno jedynie w całości, jeżeli reprodukcja ma być opublikowana.

39.

Artyście, który ma ilustrować utwór, winna być pozostawiona w przekładaniu treści książki na rysunek pewna niezaprzeczalna swoboda, dająca mu możliwość rozwinięcia swej wyobraźni malarskiej; nie jest on obowiązany do ścisłego i niewolniczego odtwarzania szczegółów, opisanych przez pisarza.

40.

Autor rysunków wyobrażających wachlarz z tamburinem, obok którego widnieją pomarańcze i wazon do kwiatów oraz lustro na drugim planie, — korzysta z ochrony prawa autorskiego. Okoliczność, że rysunki te sprzedane zostały dla ozdobienia nimi pudełek do papierosów „Gitanes“ i „Elegantes“ nie pozbawia autora jego praw osobistych do ścigania zniekształceń omawianych rysunków oraz wszelkich przywłaszczeń jego autorstwa.

41.

Gdy malarz sprzedaje drukarzowi za cenę umiarkowaną, podpisany przez siebie rysunek reklamowy, nabywca może czynić z tego rysunku użytek, stosownie do celu, dla którego został on stworzony; jednak sprzedaż ta nie pozbawia artysty prawa czuwania nad zgodnością reprodukcji z oryginałem, ani prawa żądania umieszczenia podpisu, ani wreszcie prawa do odszkodowania za krzywdę doznaną wskutek zużytkowania utworu niezgodnie z jego przeznaczeniem.

42.

Giser, trudniący się zawodowo odlewnictwem, posiada niewątpliwie specjalne wiadomości, dające mu możność i nakładające nań obowiązek upewnienia się, czy posązki, które odtwarza, podlegają ochronie prawa autorskiego. Trudno zatem uznać jego dobrą wiarę.

43.

Ustąpienie rysunku reklamowego (w danym wypadku projektu plakatu) obowiązkowo pociąga za sobą przeniesienie prawa reprodukcji, pod tym jednak warunkiem, że rysunek użyty będzie w postaci, w jakiej został ustąpiony, i że reprodukcja będzie identyczna z oryginałem, t.zn. z zachowaniem podpisu, jeśli nie ma za sobą pociągnąć naruszenia praw osobistych autora do jego dzieła.

44.

Malarz, dekorator, pomimo sprzedania utworu dyrekcji teatralnej, zachowuje nadal prawa osobiste w stosunku do swego dzieła, wolno mu zatem sprzeciwić się wszelkiego rodzaju przeróbkom, zmianom i uzupełnieniom nawet najdrobniejszym, o ile mogą one dzieło, albo myśl jego wypaczyć.

45.

Rysunki wykonane przez artystę na zamówienie i pod kierunkiem profesora, dla celów nauczania anatomii, winny być uznane za własność profesora.

SZTUKA STOSOWANA

46.

Dzieło sztuki plastycznej, chociażby w pierwszym rzędzie przeznaczone było dla celów użytkowych, podlega, mimo to, ochronie prawa autorskiego, jeżeli mieści w sobie cechy utworu artystycznego.

47.

Kolorowane rysunki, wyobrażające osoby w strojach narodowych, podlegają ochronie, gdy artysta wykonał je w sposób charakterystyczny i indywidualny.

48.

Utwór sztuki stosowanej może być chroniony jako dzieło sztuki jedynie wówczas, gdy nosi cechy twórczości osobistej; zaspokojenie potrzeby i smaku estetycznego nie jest w żadnym wypadku wystarczające.

ZDJĘCIA FOTOGRAFICZNE

49.

Zdjęcia fotograficzne wykonane przez badaczy i poszukiwaczy posiadają pewną wartość nawet wówczas, gdy pozbawione są cech artyzmu i talentu;

publikowanie tych zdjęć bez zezwolenia autorów stanowi naruszenie ich prawa autorskiego.

50.

Przepisy ustawy o prawie autorskim przyznają autorowi wyłączne prawo do fotografii, wyobrażającej jedną lub kilka osób. Wykonywanie tego prawa w całej jego rozciągłości (publikacja, sprzedaż) uzależnione jest od zgody osoby wyobrażonej na zdjęciu; zgoda ta nie jest jednak konieczna, o ile chodzi o fotografię, zrobioną publicznie i odnoszącą się do wydarzeń publicznych. Autor fotografii w każdym wypadku może dochodzić swoich praw, niezależnie od interesu pieniężnego.

51

Gdy ktokolwiek zamawia u fotografa swój portret, może udzielić zezwolenia na reprodukcję tego portretu w dzienniku lub w przeglądzie. Zgoda fotografa nie jest w tym wypadku potrzebna.

52.

Kliska fotograficzna stanowi, w zasadzie, własność fotografa; gdy chodzi jednak o portret, nie może on z tej kliszy korzystać bez zgody osoby sfotografowanej.

53.

Zgoda osób fotografowanych nie jest potrzebna, o ile zdjęcie wiąże się z jakimkolwiek wydarzeniem publicznym.

54.

Fotografie scen, odbywających się na ulicy lub na placu publicznym, mogą być reprodukowane przez autora bez zezwolenia osób sfotografowanych.

PRAWA ZALEŻNE

55.

Autor noweli nie może uważać siebie za współpracownika autora dramatycznego, który przerobił nowelę na sztukę sceniczną, o ile nie wykaże swego bezpośredniego udziału w pracy nad tą przeróbką. Może on jedynie ścigać autora sztuki, jeżeli ten nie uzyskał zgody na przeróbkę i naruszył przez to jego prawo autorskie.

56.

Nabywca prawa przekładu i publikacji utworu w języku obcym nie posiada wyłącznego prawa eksploatacji utworu w danym języku, o ile nie jest to w umowie wyraźnie zaznaczone.

57.

Arrangement, opracowane przez kompozytora i mające na celu przystosowanie utworu muzycznego, stanowić może nowe dzieło, do którego służyć będzie kompozytorowi prawo własności, przy czym jednak prawo to oparte być winno na zezwoleniu autora pierwotnego.

58.

Dla ustalenia zależności jednego utworu od drugiego należy brać pod uwagę nie różnice pomiędzy utworami, lecz istniejące pomiędzy nimi podobieństwa.

59.

Jedynie autor powieści może ważnie zezwolić na przeróbkę tej powieści na film; natomiast przeróbka na film sztuki scenicznej, opartej na powieści, wymaga zezwolenia zarówno autora powieści, jak i autora sztuki.

60.

Między przystosowaniem scenicznym utworu, przystosowaniem na film niemy i adaptacją na film dźwiękowy istnieją zasadnicze różnice, z których wynika, że zezwolenie udzielone na jedną z powyższych przeróbek nie rozciąga się na pozostałe i że każda z nich wymaga nowego i specjalnego zezwolenia.

WSPÓŁAUTORSTWO

61.

Współautor nie może udzielić zezwolenia na przedstawienie sztuki bez zgody pozostałych współautorów. Jednak w braku dowodu przeciwnego należy domniemywać, że działa on na zasadzie udzielonego mu przez nich pełnomocnictwa, a zatem zezwolenie jednego ze współautorów jest wystarczające dla dyrektora teatru, dokąd nie ma sprzeciwu ze strony pozostałych. W razie braku zgody pomiędzy współautorami co do wystawienia sztuki, Sąd powołany jest do rozstrzygnięcia, którego wola spośród nich jest korzystniejsza dla eksploatacji wspólnego dzieła.

62.

Pisarz, który za zgodą autora sztuki poczynił w niej istotne zmiany, ma prawo domagać się, aby nazwisko jego figurowało na afiszu, obok nazwiska autora oraz uczestniczyć w dochodzie ze sztuki w stosunku, który w braku umowy, winien być określony przez Sąd.

63.

Reżyser, udzielający autorowi pewnych wskazówek co do zmian, które należy poczynić w utworze, nie nabywa przez to praw współautora i nie uczestniczy w korzyściach ze współautorstwa płynących, chyba, że autor obiecał wynagrodzić go za jego rady.

64.

Współtwórczość każe domyślać się wzajemnego porozumienia i wspólnej inspiracji, zaś przy utworach literackich — pracy równoczesnej. Nie można tedy mówić o współtwórczości, gdy dwaj artyści, z których jeden jest rzeźbiarzem, drugi zaś architektem, łączą się na pewien czas dla dokonania jednego przedsięwzięcia na konkurs rozpisany przez zarząd miejski, przy czym udział pierw-

szego polega na stworzeniu rzeźby, drugiego zaś na wzniesieniu piedestału lub cokołu, mającego stanowić podstawę dla tej rzeźby.

LISTY

65.

Spadkobierca autora nie może sprzeciwić się opublikowaniu listów skierowanych do osoby trzeciej, skoro listy te nie posiadają charakteru poufnego i skoro nadto opublikowanie ich leżało w wyraźnej intencji autora, który powierzył tę czynność zapisobiorcy, przenosząc nań w tym celu w drodze testamentu własność tych listów.

66.

List, jak każdy inny utwór, jest przedmiotem prawa autorskiego; służy ono autorowi, który posiada wyłączne uprawnienie do jego opublikowania; adresat, będący w posiadaniu listu, ma jedynie prawo do przedmiotu materialnego; może on odmówić wydania listu oraz sprzeciwić się jego opublikowaniu, o ile treść jego jest poufna.

ZEZWOLENIE AUTORA

67.

Autor, któremu przysługuje wyłączne prawo publicznego wykonania utworu, może dowolnie określać wysokość należnego mu wynagrodzenia i ma prawo sprzeciwić się wykonywaniu utworu przez osobę trzecią, która nie zaakceptowała jego warunków.

68.

Prawo autorskie jest niematerialne, toteż prawo publikacji utworu nie wynika z samego faktu materialnego dzierżenia rękopisu; może ono wpływać jedynie z autoryzacji, udzielonej przez autora lub jego następcę prawnego.

69.

Aczkolwiek w zasadzie egzemplarze okazowe nie powinny figurować w rachunkach pomiędzy autorem a wydawcą, inaczej jest jednak, gdy wydawca z egzemplarzy tych ciągnie zyski osobiste; w wypadku tym egzemplarze takie winny być traktowane jako nadwyżka nakładu, określonego w umowie.

PRZENIESIENIE PRAWA AUTORSKIEGO

70.

Nawet całkowita i zupełna cesja praw autorskich nie pozbawia twórcy korzyści, płynących z eksploatacji jego dzieł za pomocą nowych wynalazków technicznych, jak np. radio, chyba, że wynalazki te są jedynie udoskonaleniem pomysłów technicznych, znanych już w chwili zawierania umowy.

71.

Prawo autorskie, z uwagi na jego szczególną naturę, nie może być scedowane w swojej istocie ani też w całości na wydawcę, albowiem prawo to wypływa z osobistego charakteru autorstwa dzieła i składa się z niepodzielnego zespołu prerogatyw osobistych i majątkowych. Na wydawcę może być scedowany jedynie przedmiot lub dobro ściśle określone i polegające na prawie publikacji reprodukcji, przedstawienia itp., — na prawie, którego wykonanie jest dla wydawcy korzystne lub potrzebne ze względu na jego zawód.

72.

Autor powinien być chroniony przeciwko skutkom całkowitego zrzeczenia się swych praw, o ile takie zrzeczenie się miałoby obejmować nową formę eksploatacji dzieła, nieznaną i nie dającą się przewidzieć w chwili zbywania prawa autorskiego — bez zapewnienia autorowi wzamian za to słusznego wynagrodzenia.

73.

Można scedować prawo odtworzenia rysunku dwom różnym osobom jednocześnie z tym, że każda z nich dokona reprodukcji w innym formacie i odmiennym sposobie.

74.

Przy interpretowaniu umowy, która stanowi o przeniesieniu praw autorskich wraz z prawami adaptacji kinematograficznej i reprodukcji mechanicznej, a to w czasie, gdy nie przewidywano jeszcze powstania filmu dźwiękowego — badając zamiar stron trzeba zawsze mieć na uwadze, że twórca powinien być chroniony przeciw skutkom całkowitego wyzbycia się swych uprawnień bez słusznego wynagrodzenia.

PRAWA OSOBISTE TWÓRCY

75.

Pisarz, którego nazwisko zostało wydrukowane w zbiorze pod utworem obcego pióra, ma prawo domagać się, aby wydawca usunął to nazwisko ze wszystkich nierozsprzedanych jeszcze egzemplarzy książki.

76.

Każdy autor ma prawo domagać się absolutnego poszanowania formy, jaką uznał za stosowne nadać swojemu dziełu. Właściciel lub wydawca rocznika, który, po otrzymaniu od autora zezwolenia na druk jego noweli, usuwa z niej wyrazy i zdania, z uwagi na rodzaj czytelników, dla których publikacja jest przeznaczona — narusza prawo autora i winien go wynagrodzić odpowiednio do wyrządzonej szkody.

Autor, który publikuje pod swoim nazwiskiem rodowym bądź to utwory książkowe, bądź też artykuły dziennikarskie, ma bezsporne prawo sprzeciwić się, aby osoba trzecia uzurpowała sobie to nazwisko i publikowała w ten sposób książkę, która może być jemu przypisana; ma on nadto prawo domagać się wynagrodzenia szkody, zrzadzonej mu przez przywłaszczenie jego nazwiska i to bez względu na to, czy przywłaszczenie nastąpiło umyślnie, czy też nieumyślnie.

Autor, nawet pomimo zbycia swego utworu, zachowuje prawa osobiste, które go uprawniają do czuwania nad integralnością dzieła; gdy otrzymuje on honorarium w postaci procentu od nakładu, staje się tym samym zainteresowany bezpośrednio w wydawnictwie i może wystąpić przeciwko wydawcy, który polecił wykonanie dzieła osobie trzeciej i wskutek nieudolnego przystosowania rysunku naruszył równocześnie prawa majątkowe i osobiste autora.

Usunięcie podpisu z rysunku narusza prawo osobiste twórcy i uzasadnia jego żądanie wynagrodzenia szkód i strat.

Syn artysty ma interes moralny w tym, aby bronić pamięci i reputacji artystycznej swego ojca przed wszelkimi naruszeniami i przywłaszczeniami. Wolno mu zatem, nawet bez wykazywania własnego w tym interesu, domagać się ustalenia rzeczywistego pochodzenia od jego ojca dzieła, na którym inny artysta, w sposób oszukańczy umieścił swoje nazwisko.

ZWIĄZEK AUTORSKI — „ZAIKS“

Autor utworu literackiego lub artystycznego ma prawo określać warunki, na jakich zgadza się na przedstawienie, lub wykonanie swego utworu. Dlatego też sąd nie jest władny ani zmieniać, ani ograniczać warunki ustalone przez związek autorski za wykonanie utworów, należących do jego repertuaru, ani nawet redukować odszkodowanie, którego związek się domaga.

Prawo autorskie w znaczeniu subiektywnego uprawnienia jest prawem natury cywilnej, przeto warunki, na jakich mogły być odtwarzane kompozycje muzyczne członków „Zaeksu“, powinny być określone umową, między właścicielem cukierni i muzykantami z jednej strony, a „Zaiksem“ z drugiej strony.

Gdy kompozytor, który skomponował muzykę do filmu, przeniósł uprzednio w drodze umowy na związek autorski swoje prawa muzyczno-mechaniczne do

dział obecnych i przyszłych — wykonanie filmu przez osoby trzecie wymaga zezwolenia pomienionego związku.

84.

Utwór muzyczny, zamówiony przez producenta filmowego, nie może być wykonywany w filmie dźwiękowym bez zezwolenia związku autorskiego, na który twórca przeniósł wszystkie swoje, obecne i przyszłe prawa autorskie.

85.

Związek autorów posiada wyłączne prawo do udzielania zezwoleń na odtwarzanie utworów, powierzonych jego pieczy, a to przez zawieranie umów z redakcjami dzienników, przeglądów i czasopism periodycznych; jest on uprawniony do ścigania wszelkich przedruków dokonanych bez jego zezwolenia.

86.

Związek autorów, na który członkowie przenieśli wyłączne prawo udzielania zezwoleń na odtwarzanie ich utworów, może określać wysokość opłat autorskich oraz zawierać odpowiednie umowy.

87.

Jak wynika z ustawy, stowarzyszenia autorskie nie są obowiązane zawiadamiać organizatorów koncertów, jakie utwory podlegają ochronie; to raczej organizator obowiązany jest sam w tym względzie się informować.

88.

Ponieważ wedle statutu powodowego związku, tenże związek stanowi osobę prawną i reprezentuje twórczość i prawa członków oraz czuwa nad obroną ich praw autorskich w najszerszym zakresie tak wobec sądów, jak i wszelkich innych władz, przeto uznać należy uprawnienie powodowego związku do wytoczenia skargi.

89.

Związek Autorów, Kompozytorów i Wydawców muzycznych, mając interes bezpośredni i osobisty w tym, aby opłaty autorskie były uiszczane, posiada dostateczną legitymację do występowania przed sądem dla obrony interesów swych członków.

90.

Ustawa nigdzie nie nakazuje związkowi autorów, aby wykazywał on osobom trzecim utwory chronione ze swego repertuaru, a to z tej prostej przyczyny, że olbrzymia liczba utworów i nieustanne zmiany, jakie należałoby w wykazie takim przeprowadzać, czyni jego sporządzenie wręcz niemożliwym. Zatem do każdego organizatora koncertu należy poinformowanie się w związku, czy dane utwory są przezeń chronione, czy też nie.

91.

Czynna legitymacja Związku Autorów i Kompozytorów Scenicznych „Zaiks“ wynika ze statutu, w myśl którego następuje przelanie nań przez członka

praw autorskich i w myśl którego ma prawo inkasować tantiemy od wszelkich wykonań publicznych utworów swych członków.

92.

Związek autorski przyjął na siebie wyjątkowo trudny i delikatny obowiązek sprawowania ochrony pewnej kategorii pracowników, którzy bez tego związku nie potrafiliby wywalczyć sobie słusznego wynagrodzenia za ich pracę. Twórcy, artyści, kompozytorzy mają niezaprzeczalne prawo własności, którym mogą dysponować dowolnie na warunkach zależnych wyłącznie od ich uznania.

93.

W myśl Konwencji Berneńskiej „Zaiks“ przyjął na siebie zastępstwo ochrony praw członków zagranicznych związków, a tym samym jest on legitymowany czynnie do niniejszego sporu.

94.

Sąd Apelacyjny mając na uwadze stanowisko Sądu Najwyższego (vide O.S.P. 409/X — 1931) przyjmuje, że „Zaiks“ jest uprawniony do dochodzenia we własnym imieniu należności odszkodowawczych, wynikających z naruszenia prawa autorskiego swych członków. Zdolność bowiem procesowa „Zaeksu“ wynika z § 4 statutu z dn. 23 maja 1935 r., zaś przelew praw autorskich, przysługujących członkowi powodowego Związku na ten Związek, między innymi roszczenia za naruszenie tych praw autorskich, nastąpił przez fakt uzyskania członkostwa w powodowym związku.

95.

Legitymacja czynna Związku Autorów, Kompozytorów i Wydawców „Zaiks“ wynika z przedłożonego Statutu (§§ 5 i 6) i art. 55 Ustawy z dn. 29.III.1926 r. w brzmieniu ustalonym obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dn. 25.IV.1935. (Dz. U.R.P. Nr 36 poz. 260 z 1935 r. o prawie autorskim; cytowany statut bowiem w §§ 5 i 6 zawiera umowę agencyjną powstałą przez przystąpienie członka do powodowego związku, zdziałaną pomiędzy członkami związku a powodem, zaś art. 55 prawa autorskiego stanowi, że uprawniony z umowy agencyjnej może we własnym imieniu, lecz na rachunek twórcy zawierać umowy licencyjne do wykonywania dzieł muzycznych i sądownie dochodzić pretensji w imieniu twórcy § 6 statutu w lit. „d“ uprawnia powoła do ochrony i reprezentacji wobec sądów uprawnień kompozytorów, a w szczególności dla windykacji ich praw; w łączności z art. 27 cyt. ustawy stwarza to uprawnienie do występowania powoda w imieniu własnym za pokrzywdzonego kompozytora.

96.

Związek Autorów, Kompozytorów i Wydawców nie ma prawa przelewać do kasy związkowej lub emerytalnej, ani też przeznaczać na zmniejszenie ogólnych kosztów administracji sum, przypadających za utwory autorów, których prawa autorskie już wygasły, lub którzy do związku nie należą. Taki

podział sprzeczny jest ze statutem. Toteż każdy członek może domagać się podziału tych sum pomiędzy członków związku.

97.

Organizator imprezy odpowiedzialny jest za zapłatę należności autorskich; nie może on przerzucić tej odpowiedzialności na kierownika orkiestry; Ustalenie wysokości opłat za udzielone zezwolenie należy do swobodnego uznania związku autorskiego.

98.

Stanowi okoliczność obciążającą fakt, że pomiędzy oskarżonym, a związkiem autorskim toczyły się długotrwałe pertraktacje, które nie dały wyniku; że związek autorski wysłał do oskarżonego zakaz wykonywania jego repertuaru, co nie odniosło skutku, niemniej jednak utwory kompozytorów nadal były wykonywane.

99.

Na podstawie § 3 Statutu Związku Autorów i Kompozytorów Muzycznych „Zaiks“ ustalił Sąd, że powodowy związek jest legitymowany czynnie w niniejszym sporze, albowiem członkowie powodowego związku przez sam fakt wstąpienia do związku przelali też i prawa autorskie, przysługujące im, na związek powodowy.

100.

Z załączonego do sprawy statutu Stowarzyszenia pod nazwą „Związek Autorów, Kompozytorów i Wydawców „Zaiks“ i listy członków wynika, że wszyscy wymienieni autorzy należą do tego Stowarzyszenia, które uprawnione jest do obrony praw swych członków; na tej podstawie należy uznać, że Stowarzyszenie ma prawo oskarżyciela prywatnego w sprawie niniejszej.

NOWELIZACJA KONWENCJI BERNEŃSKIEJ

Trzydzieści cztery państwa należące do Unii Berneńskiej wzięły udział w Konferencji, która odbyła się w dniach od 6 do 26 czerwca 1948 r. w Brukseli, a która miała za zadanie przejrzenie Konwencji Berneńskiej dla ochrony dzieł literackich i artystycznych. Jedno tylko państwo związkowe — Bułgaria przysłało zamiast delegata — obserwatora, nadto zaś zjawili się obserwatorzy z osiemnastu innych krajów nie należących do Unii. Spośród organizacji międzynarodowych jedynie UNESCO dopuszczone zostało do udziału w Konferencji.

Od chwili założenia Związku Berneńskiego (1886), była to trzecia z rzędu Konferencja, zwołana w celu nowelizacji tej ważnej międzynarodowej ustawy autorskiej. Pierwsza odbyła się w Berlinie

w r. 1908, druga — w Rzymie w r. 1928. Konferencja Brukselska miała niemińsze znaczenie niż konferencje poprzednie i stanowi niewątpliwy krok naprzód na drodze do udoskonalenia prawa autorskiego. Obawy rzeczników prawa autorskiego i nadzieje jego adwersarzy — nie spełniły się. Warto jednak przypomnieć, że nowy tekst Konwencji wejdzie w życie dopiero po złożeniu dokumentów ratyfikacyjnych.

Oficjalna delegacja Rządu Polskiego na Konferencję Brukselską składała się z sześciu osób. Przewodniczącym delegacji był Dyrektor Departamentu Twórczości Artystycznej w Min. Kult. i Sztuki: — Hieronim Edward Michalski, członkami — adwokaci: Kazimierz Tarnowski, Radca Prawny „Filmu Polskiego“ i Stanisław Waśkiewicz, Radca Prawny „Polskiego Radia“, wreszcie w charakterze ekspertów udział w pracach delegacji wzięli przedstawiciele „Zaiku-su“ — Stanisław Ryszard Dobrowolski i Jan Brzechwa, a nadto z ramienia „Polskiego Radia“ znany muzyk — Ignacy Blochman.

W toku obrad członkowie delegacji polskiej powołani zostali do prac w kilku komisjach, a więc w komisji redakcyjnej, radia i reprodukcji mechanicznych, kinematograficznej i fotograficznej, sztuki stosowanej oraz praw osobistych twórcy.

Poniżej podajemy krótki przegląd ważniejszych zmian Konwencji, wprowadzonych przez Konferencję Brukselską.

OCHRONA BEZPOŚREDNIA

Doniosłą inowację stanowi przepis ustalający zasadę ochrony bezpośredniej, wynikającej wprost z samej Konwencji. O ile bowiem dawny tekst przewidywał, że kraje należące do Związku są obowiązane zapewnić ochronę dziełom w Konwencji wymienionym, o tyle nowy przepis stanowi wyraźnie, że dzieła te k o r z y s t a j ą z ochrony we wszystkich krajach związkowych.

Innymi słowy, Konwencja stała się rzeczywistą ustawą międzynarodową, bezpośrednim źródłem wspólnej ochrony dla wszystkich umawiających się państw.

Ochrona ta oparta bezpośrednio na samej Konwencji, między innymi zapewnia jednolitość w kwestiach następujących:

- a) dzieła i osoby chronione,
- b) czas trwania ochrony w ogólności,
- c) domniemanie autorstwa,

zapewnia u z n a n i e:

- a) prawa łączenia w zbiór pewnych przemówień,
- b) prawa przekładu,
- c) prawa recytacji publicznej,
- d) prawa adaptacji,
- e) praw kinematograficznych,
- f) praw moralnych (osobistych) za życia twórcy.

N a d t o r e g u l u j e:

- a) ochronę cudzoziemców oraz ochronę bez żadnych formalności i niezależną od ochrony w kraju powstania dzieła,
- b) ochronę treści pism periodycznych z pewnymi zastrzeżeniami na rzecz zapożyczeń, ale pod warunkiem wskazania ich źródła.

P o n i ż s z e k w e s t j e p o z o s t a w i o n e s ą d o u r e g u l o w a n i a u s t a w o d a w s t w o m w e w n ę t r z n y m:

- a) ochrona tłumaczenia oficjalnych tekstów ustaw, rozporządzeń, orzeczeń sądowych,
- b) ochrona dzieł stanowiących wyłącznie wzory i modele,
- c) ochrona przemówień politycznych,
- d) ochrona praw moralnych po śmierci twórcy,
- e) czas trwania ochrony dzieł kinematograficznych, fotograficznych i sztuki stosowanej,
- f) ograniczenie prawa autorskiego na rzecz zapożyczeń dozwolonych,
- g) utrwalanie mechaniczne audycji radiowych,
- h) prawo ciągłości.

INNE ZMIANY

U j e d n o s t a j n i e n i e c z a s u t r w a n i a o c h r o n y.

Wszystkie kraje, będące członkami Związku Berneńskiego, przyjęły jednolity okres trwania prawa autorskiego — przez cały czas życia twórcy i pięćdziesiąt lat po jego śmierci. W ten sposób kraje, które zapewniały ochronę krótszą, jak np. Szwajcaria i Szwecja (30 lat po śmierci twórcy), będą musiały przystosować swoje ustawy do przepisu Konwencji.

Dopuszczalna jest, oczywiście, ochrona dłuższa, jak np. w Hiszpanii, Brazylii i Portugalii, ale nie obowiązuje ona krajów innych, w których żąda się ochrony.

O f i c j a l n y j ę z y k K o n w e n c j i.

Dotąd jedynym językiem oficjalnym Konwencji był język francuski. Obecnie równouprawniony z nim został język angielski i jedynie w razie niezgodności co do interpretacji, tekst francuski będzie rozstrzygający. Zresztą, każdy członek Związku może zażądać od Biura Berneńskiego dostarczenia mu oficjalnego tekstu Konwencji w jego języku.

O k o l i c z n o ś c i w a r u n k u j ą c e o c h r o n ę.

Konferencja sprecyzowała dokładniej definicję kraju powstania dzieła, a nadto definicję „dzieła ogłoszonego“. Stosownie do wprowadzonych zmian przez „dzieła ogłoszone“ rozumieć należy utwory wydane, bez względu na sposób, w jaki egzemplarze zostały wyprodukowane, ale pod warunkiem, że liczba egzemplarzy jest dostateczna do zaspokojenia zapotrzebowania. Dawny tekst mówił jedynie, że „przez utwory ogłoszone należy rozumieć utwory wydane“.

S z t u k a s t o s o w a n a.

Ochrona dzieł sztuki stosowanej do przemysłu została wzmocniona. Dawny przepis przyznawał dziełom tym ochronę w zależności od ustawodawstwa danego kraju. Konferencja zrównała je ze wszystkimi innymi dziełami sztuki i zapewniła im analogiczną ochronę.

U t w o r y k i n e m a t o g r a f i c z n e i f o t o g r a f i c z n e.

Utwory te zostały zrównane ze wszystkimi innymi dziełami chronionymi przez Konwencję bezpośrednio.

P r a w a r a d i o w e.

Poprzednio tekst Konwencji przewidywał, że autorom służy wyłączne prawo udzielania zezwoleń na rozpowszechnianie ich dzieł za pomocą radia. W świetle dwudziestoletnich doświadczeń delikatna ta kwestia rozczłonkowała się na trzy części, co doprowadziło do uznania trojakiego rodzaju uprawnień autora. Dotyczą one wyłącznego prawa udzielania zezwoleń:

a) na nadawanie utworów przez radio lub za pomocą innego środ-

- ka, służącego do rozpowszechniania bez drutu — znaków, dźwięków lub obrazów;
- b) na rozpowszechnianie publiczne za pomocą drutu lub bez — utworów nadawanych przez radio, o ile czyni to kto inny niż uprawniona pierwotnie stacja nadawcza;
 - c) na rozpowszechnianie publiczne za pomocą głośników lub urządzeń analogicznych — znaków, dźwięków lub obrazów, nadawanych przez radio.

Warto zauważyć, że powyższe zasady odnoszą się nie tylko do radiofonii dźwiękowej, lecz i do telewizji.

W Konwencji utrzymano jednak uprawnienia ustawodawstw narodowych do „unormowania warunków wykonywania“ pomienionych praw. Przepis ten oznacza, że kraje związkowe mogą wprowadzić lub utrzymać instytucję licencji legalnej lub przymusowej, (zawsze, oczywiście, pod warunkiem poszanowania praw osobistych autora i zapłaty słusznego odszkodowania na jego rzecz).

P u b l i c z n e r e c y t a c j e .

Nowy artykuł Konwencji stanowi, że autorzy utworów literackich korzystają z wyłącznego prawa udzielania zezwoleń na recytowanie publiczne swych utworów. Przez recytację należy rozumieć nie tylko deklamację ale również odczytanie jakiegokolwiek utworu.

P r a w o a d a p t a c j i .

Tekst Brukselski Konwencji precyzuje wyraźnie, że autorowi służy wyłączne prawo do udzielania zezwoleń na dokonywanie adaptacji, arrangement lub innej przeróbki jego utworu.

P r a w a m e c h a n i c z n e .

Nowy przepis Konwencji przewiduje, że w wypadku, gdy ustawodawstwo wewnętrzne wprowadza licencję przymusową w dziedzinie instrumentów mechanicznych, prawa majątkowe twórcy powinny być bezwzględnie honorowane. W zasadzie jednak utrzymane zostało wyłączne prawo twórcy do udzielania zezwoleń na przeniesienie utworów na instrumenty mechaniczne oraz publicznego ich wykonywania za pomocą tych instrumentów.

P r a w a k i n e m a t o g r a f i c z n e .

Stosownie do nowego tekstu Konwencji, twórcy służy wyłączne prawo do udzielania zezwoleń:

- 1) na przystosowanie utworu do filmu, na odtworzenie kinematograficzne tego utworu, na puszczenie w obieg utworu w ten sposób przystosowanego lub odtworzonego;
- 2) na wystawienie lub wykonanie publiczne utworu w powyższy sposób przystosowanego lub odtworzonego.

W dziedzinie utworów kinematograficznych ustawodawstwa wewnętrzne nie mogą wprowadzać licencji przymusowej, gdyż redakcja Brukselska Konwencji wyraźnie zaznacza, że utwory te nie podlegają ograniczeniom i zasadom, stosowanym do praw mechanicznych.

P r a w a c i ą g ł o ś c i .

Zasada prawa ciągłości (*droit de suite*), od r. 1935 figurująca w naszej ustawie o prawie autorskim, wprowadzona została obecnie do Konwencji. Odnosi się ona wyłącznie do oryginalnych dzieł sztuki plastycznej oraz do rękopisów pisarzy i kompozytorów, a polega na udziale twórcy w nadwyżkach osiąganym podczas kolejnych sprzedaży dzieła lub rękopisu.

Z a l e c e n i a .

Niektóre zagadnienia, poruszone przez delegacje rozmaitych krajów, nie weszły do konwencji, bądź to wskutek sprzeciwu innych państw, bądź też po prostu wskutek braku wymaganej jednolitości.

Niemniej jednak waga pewnych zagadnień była tak znaczna, iż zostały one przyjęte przez konferencję, wprawdzie nie jako normy obowiązujące, ale jako zalecenia na przyszłość. Wśród tych zaleceń na uwagę zasługuje sprawa zakazu niszczenia dzieła sztuki, co dotąd uważane było za atrybut prawa własności, które przechodziło na nabywcę dzieła; sprawa obrócenia praw autorskich wygasłych na cele polepszenia bytu twórców żyjących; zlikwidowanie podwójnego opodatkowania dzieł sztuki w wypadku, gdy autor jest obywatelem jednego państwa, zaś honorarium autorskie przypada mu na terenie innego państwa; zagadnienie praw artystów wykonawców.

Na zakończenie tego krótkiego przeglądu prac Konferencji Brukselskiej trzeba jeszcze nadmienić, że państwa należące do Związku Berneńskiego winny ratyfikować konwencję i dokumenty ratyfikacyjne złożyć w Brukseli najpóźniej dnia 1 lipca 1951 roku.

Wąskie ramy niniejszego „Biuletynu“ i jego przeznaczenie musiały z natury rzeczy ograniczyć sprawozdanie z Konferencji Bruksel-

skiej do nader pobieżnego szkicu. Byłoby zadaniem wdzięcznym i ciekawym przeprowadzenie porównania pomiędzy znowelizowanym tekstem Konwencji a tekstem dawnym, jak również z polską ustawą o prawie autorskim, a nawet z wnioskami opracowanymi przez Komisję Prawniczą Konfederacji. Nie ulega też wątpliwości, że odpowiedni komentarz ułatwiłby czytelnikowi, nie będącemu prawnikiem, zrozumienie znowelizowanych przepisów Konwencji. Temat ten jednak, zbyt rozległy jak na „Biuletyn“, nadaje się do osobnej pracy. „Zaiks“ niewątpliwie zainicjuje ją we właściwym czasie. Obecnie musieliśmy niestety zadowolić się tym pobieżnym skrótem.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO „ZAIKSU“

za okres od dnia 30 maja 1946 r. do dnia 30 maja 1947 r.

zgodnie ze XXII Walnym Zgromadzeniem „ZAIKSU“

I. Ostatnie XXII Zwyczajne Walne Zgromadzenie „Zaiku“ odbyło się w dniu 30 maja 1946 r.

Zgodnie ze statutem Zwyczajne Walne Zgromadzenie „Zaiku“ odbywa się co trzy lata. Zarząd Główny w tym okresie sprawozdanie ze swojej trybitalnej działalności ze szczególnym uwzględnieniem ostatniego okresu 1944-45 r.

„Droga rozwojowa „Zaiku“ w tym czasie odbiła się w wybitnie pierwotnie dynamicznie dla naszej organizacji. „Zaiku“ w tym okresie normalnie przekształcił swoją strukturę organizacyjną oraz strukturę swego biura i stał się instytucją nie tylko dającą dobre warunki swoim członkom, lecz instytucją, która ma swoje określone miejsce w całokształcie życia organizacyjnego w naszym Państwie.

Wzrost działalności „Zaiku“ wraz rozszerzeniem swego pola zainteresowań, tłumaczy się nie tylko energiczną i skuteczną działalnością zarówno władz „Zaiku“ jak i dyrekcji, nie tylko wyjątkowo przychylnym stanowiskiem władz państwowych, które wykazały całkowite zrozumienie dla zadań „Zaiku“, lecz przede wszystkim zmianą jego statutu, uchwaloną na XXI Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu w 1946 r. Walne Zgromadzenie bowiem zmieniło § 1 statutu w tym sensie, że członkami „Zaiku“ mogą być nie tylko autorzy, kompozytorzy i wydawcy, lecz wyjątkowo w ogóle twórcy, w rozumieniu ustawy o prawie autorskim z dnia 25 marca 1926 r.

W ciągu minionych trzech lat swojej kadencji Zarząd Główny zgodnie ze statutem co roku składał sprawozdania Radzie Nadzawczej

S P R A W O Z D A N I E

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO „ZAIKSU“

za okres od dnia 30 maja 1946 r. do dnia 26 maja 1949 r.
złożone na XXII Walnym Zgromadzeniu „ZAIKSU“

I. Ostatnie XXII Zwyczajne Walne Zgromadzenie „Zaeksu“ odbyło się w dniu 30 maja 1946 r.

Zgodnie ze statutem Zwyczajne Walne Zgromadzenia „Zaeksu“ odbywają się co trzy lata. Zarząd Główny więc obecnie składa sprawozdanie ze swej trzyletniej działalności, ze szczególnym uwzględnieniem ostatniego okresu 1948/49 r.

Droga rozwojowa „Zaeksu“ w tym czasie obfitowała w wydarzenia niezwykle doniosłe dla naszej organizacji. „Zaiks“ w tym okresie niemal zakończył swoją strukturę organizacyjną oraz strukturę swego biura i stał się instytucją nie tylko dającą duże korzyści swoim członkom, lecz instytucją, która ma swoje określone miejsce w całokształcie życia organizacyjnego w naszym Państwie.

Rozwój działalności „Zaeksu“ oraz rozszerzenie sfery jego zainteresowań, tłumaczy się nie tylko energiczną i skuteczną działalnością zarówno władz „Zaeksu“ jak i dyrekcji, nie tylko wysoce przychylnym stanowiskiem władz państwowych, które wykazują całkowite zrozumienie dla zadań „Zaeksu“, lecz przede wszystkim zmianę jego statutu, dokonaną na XXI Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu w 1946 r. Walne Zgromadzenie bowiem zmieniło § 7 statutu w tym sensie, iż członkami „Zaeksu“ mogą być nie tylko autorzy, kompozytorzy i wydawcy, lecz wszyscy w ogóle twórcy, w rozumieniu ustawy o prawie autorskim z dnia 29 marca 1926 r.

W ciągu minionych trzech lat swojej kadencji Zarząd Główny zgodnie ze statutem co roku składał sprawozdanie Radzie Naczelnej

„Zaiksu“, która w myśl tego statutu miała uprawnienia przysługujące Walnemu Zgromadzeniu.

Dlatego też składając niniejsze sprawozdanie za okres trzyletni, Zarząd Główny uwzględnił jedynie najważniejsze wydarzenia w życiu organizacyjnym oraz podaje cyfry porównawcze, które będą świadczyły o istotnym rozwoju naszej organizacji.

II. CZŁONKOWIE „ZAIKSU“

W dniu 30 maja 1946 r., t. zn. w dniu, kiedy się odbyło poprzednie Walne Zgromadzenie, „Zaiks“ liczył 592 członków, z czego 277 zwyczajnych i 315 nadzwyczajnych w tym: 206 przedwojennych członków „Zaiksu“, którzy zdążyli wznowić swój stosunek formalny z „Zaiksem“ i 386 członków „Zaiksu“, którzy wstąpili do „Zaiksu“ już po wojnie.

Na dzień 1 kwietnia 1949 r. ilość członków „Zaiksu“ wzrosła do 2473, z czego 1391 członków zwyczajnych i 1082 członków nadzwyczajnych. W tej liczbie 368 przedwojennych członków „Zaiksu“, którzy uregulowali formalnie swój stosunek do „Zaiksu“ po wojnie oraz 2105 nowych członków „Zaiksu“.

Należy zaznaczyć, iż „Zaiks“ broni praw autorskich wszystkich przedwojennych swoich członków, zarówno twórców, jak i nosicieli prawa autorskiego, nawet w tych przypadkach, gdy w związku ze stanem powojennym, członkowie ci nie mogli jeszcze nawiązać kontaktu z „Zaiksem“ oraz dokonać związań z tym formalności.

III. SEKCJE „Z A I K S U“

W chwili gdy odbywało się ostatnie Walne Zgromadzenie „Zaiksu“, „Zaiks“ dzielił się na siedem sekcji, a mianowicie:

- a) Sekcja „A“ (Muzyki poważnej),
- b) „ „B“ (Muzyki lekkiej),
- c) „ „C“ (Sztuk całospektakl.),
- d) „ „D“ (Utworów drobnych),
- e) „ „E“ (Wydawców nut),
- f) „ „F“ (Literacka),
- g) „ „G“ (Filmowa).

W ciągu trzech lat Rada Naczelna zgodnie z § 21 statutu utworzyła następujące nowe Sekcje:

- Sekcja „H“ (Inscenizatorów i autorów baletu),
- „ „I“ (Naukowa),
- „ „J“ (Plastyków),
- „ „K“ (Wydawców książek),
- „ „L“ (Twórczości fotograf.),
- „ „M“ (Publicystyczna),
- „ „N“ (Architektów).

W ten sposób obecnie „Zaiks“ składa się z czternastu Sekcji. Nie wszystkie te Sekcje osiągnęły już jednakowy stopień sprawności organizacyjnej, zwłaszcza iż powołanie do życia niektórych z tych Sekcji, jak np. Sekcji Wydawców Książek, Sekcji Publicystycznej i Sekcji Architektów nastąpiło w ostatnim okresie organizacyjnym. Należy jednakże stwierdzić, iż chociaż każda z tych Sekcji ma odrębne zainteresowania i odrębną sferę działalności, jednakże współpraca pomiędzy Sekcjami odbywała się harmonijnie, a przede wszystkim z myślą o rozwoju naszej organizacji oraz o dobru twórców.

IV. WŁADZE „ZAIKSU“

a) R a d a N a c z e l n a. Rada Naczelna wybrana na ostatnim Walnym Zgromadzeniu w 1946 r. prawie nie zmieniła swego składu, gdyż przestał być członkiem Rady Naczelnej jedynie ob. Stanisław Ryszard Dobrowolski, który na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu „Zaiks“ w dniu 18 stycznia 1948 r. został wybrany na stanowisko Przewodniczącego Zarządu Głównego.

Rada Naczelna w okresie sprawozdawczym odbyła 9 posiedzeń. Szczegółowe sprawozdanie ze swej działalności Rada Naczelna złoży Walnemu Zgromadzeniu.

b) Z a r z ą d G ł ó w n y

Zarząd Główny zmienił swój skład i rozszerzył się w sposób bardzo znaczny w związku z powołaniem do życia nowych Sekcji.

Poza tym jednocześnie z Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniem „Zaiks“, które się odbyło w dniu 18 stycznia 1948 r., w tymże dniu odbyły się Walne Zgromadzenia niektórych Sekcji, podczas których Zarządy Sekcji zostały całkowicie, lub częściowo zmienione.

Wreszcie w ciągu ubiegłej kadencji zmarł członek Zarządu, Prezes Sekcji Naukowej ś. p. Adam Zarzecki oraz zastępca członka Zarządu i wiceprezes Zarządu Sekcji Wydawców Książek Dr Jan Piątek.

W styczniu 1948 r. nastąpiła również zmiana na stanowisku Prezesa Zarządu Głównego, gdyż wybrany na Walnym Zgromadzeniu 1946 r. Prezes Zarządu Głównego Jerzy Boczkowski, w listopadzie 1947 r. zrezygnował z tego stanowiska, a Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie „Zaikuś” w dniu 18 stycznia 1948 r. jednogłośnie wybrało na stanowisko Prezesa Zarządu Stanisława Ryszarda Dobrowolskiego.

Obecny Zarząd Główny, poza Prezesem Zarządu Głównego Stanisławem Ryszardem Dobrowolskim, składa się z następujących osób:

C z ł o n k o w i e Z a r z ą d u:

Witold Wroński, Sekcja „A” (Muz. poważnej),
Adam Lewandowski, Sekcja „B” (Muz. lekkiej),
Stefan Krzywoszewski, Sekcja „C” (Utw. całospektakl.),
Jerzy Nel, Sekcja „D” (Utw. liter. drobnych),
Jerzy Arct, Sekcja „E” (Wydawców nut),
Michał Rusinek, Sekcja „F” (Literacka),
Ludwik Starski, Sekcja „G” (Filmowa),
Vacat, Sekcja „H” (Inscenizatorów i aut. baletu),
Bronisław Wieczorkiewicz, Sekcja „I” (Naukowa),
Władysław Daszewski, Sekcja „J” (Plastyków),
Stanisław Średnicki, Sekcja „K” (Wydawców książek),
Marian Schulz, Sekcja „L” (Twórczości fotogr.)
Vacat, Sekcja „M” (Publicystyczna),
Vacat, Sekcja „N” (Architektów).

Z a s t ę p c y C z ł o n k ó w Z a r z ą d u:

Witold Lutosławski, Sekcja „A” (Muz. poważnej),
Czesław Żak, Sekcja „B” (Muz. lekkiej),
Maria Morozowicz-Szczepkowska, „C” (Utw. całospektakl.),
Stefan Tabaczyński, Sekcja „D” (Utw. liter. drobnych),
Mieczysław Idzikowski, Sekcja „E” (Wydawców nut),
Kazimierz Wroczyński, Sekcja „F” (Literacka),
Jerzy Bossak, Sekcja „G” (Filmowa),
Vacat, Sekcja „H” (Inscenizatorów i aut. baletu),

Zygmunt Chwiałkowski, Sekcja „I“ (Naukowa),
Janusz Janowski, Sekcja „J“ (Plastyków),
Vacat, Sekcja „K“ (Wydawców Książek),
Jan Bułhak, Sekcja „L“ (Fotograficzna),
Vacat, Sekcja „M“ (Publicystyczna),
Vacat, Sekcja „N“ (Architektów).

Prezydium Zarządu Głównego poza Prezesem Zarządu Stanisławem Ryszardem Dobrowolskim składało się z 3 wiceprezesów:

Stefana Krzywoszewskiego
Władysława Daszewskiego,
Witolda Wrońskiego,

Sekretarza Jerzego Nela oraz
Skarbnika Jerzego Arcta i
Z-cy Skarbnika Mieczysława Idzikowskiego.

Zarząd Główny odbył w czasie pomiędzy 30 maja 1946 r., a 1 kwietnia 1949 r. — 76 posiedzeń.

W związku z rozwojem działalności „Zaiksu“ powiększyła się ilość zagadnień podlegających kompetencji Zarządu Głównego. Powiększyła się również i ilość spraw bieżących biurowych, finansowych itp., które poza kontrolą Dyrektora Generalnego, muszą być również dokładnie kontrolowane przez Zarząd Główny.

Z drugiej strony, wobec powołania do życia nowych sekcji, Zarząd Główny stał się organem tak licznym, iż rozważenie wielu spraw o charakterze technicznym w tak dużym gronie napotkało na pewne trudności. Z tego względu Rada Naczelna w drodze regulaminowej powołała do życia nowe ciało, a mianowicie: Prezydium Zarządu Głównego, złożone z Prezesa, 3 wiceprezesów, Sekretarza i Skarbnika, który decyduje w sprawach przekazanych mu przez Plenum Zarządu Głównego.

Prezydium Zarządu Głównego wprawdzie nie jest przewidziane w Statucie „Zaiksu“, niemniej istnienie Prezydium jest legalne, gdyż z jednej strony opiera się o regulamin zatwierdzony przez Radę Naczelną, a z drugiej strony działa na podstawie delegacji Plenum Zarządu Głównego w granicach każdorazowo określonych przez Zarząd Główny.

Wszystkie decyzje zostają podane później do zatwierdzającej wiadomości Plenum Zarządu Głównego.

Prezydium Zarządu Głównego zaczęło funkcjonować w lutym 1948 roku i przez swoją blisko półtoraroczną działalność niezbicie wykazało potrzebę swego istnienia.

W okresie tego półtora roku Prezydium Zarządu Głównego odbyło 39 posiedzeń, podczas których były rozpatrywane sprawy biurowe oraz finansowe, w granicach zakreślonych preliminarzem „Zaiku”.

c) K o m i s j a R e w i z y j n a.

Komisja Rewizyjna wybrana na Walnym Zgromadzeniu w 1946 r., w składzie: ob. ob. Feliksa Grąbczewskiego,

Antoniego Sikorskiego,

Marcelego Julskiego,

Wacława Kasztelana,

Faustyna Kulczyckiego — jako członków oraz
Bronisława Bakala i

Romana Kwiatkowskiego — jako zastępców,

ukonstytuowała się w sposób następujący:

Przewodniczący Komisji — Feliks Grąbczewski,

Z-ca Przewodniczącego — Antoni Sikorski,

Sekretarz — Marcele Julski.

Komisja Rewizyjna w ciągu ubiegłych 3 lat zbierała się na posiedzenia plenarne 11 razy. Rozpatrywała na posiedzeniach tych wszystkie sprawy związane z preliminarzami „Zaiku”, zamknięciem rachunków i bilansem oraz przeprowadzała stałą i szczegółową kontrolę działalności finansowej i gospodarczej „Zaiku”.

Komisja Rewizyjna wybrała ze swego grona Podkomisję, w osobach:

ob. ob. Antoniego Sikorskiego i

Marcelego Julskiego,

którzy przeprowadzali stałą, niemal bieżącą kontrolę działalności gospodarczej i finansowej „Zaiku”. Podkomisja ta badała szczegółowo wszystkie asygnaty, memoriały, zapisy buchalteryjne itp. i wszystkie uwagi komunikowała Plenum Komisji.

W okresie minionych 3 lat Podkomisja Komisji Rewizyjnej odbyła 63 posiedzenia.

Zarówno działalność Komisji Rewizyjnej jak i działalność Podkomisji przyczyniła się w znacznym stopniu do postawienia rachunkowości „Zaiku” na wysokim poziomie.

Komisja Rewizyjna złoży szczegółowe sprawozdanie swoje Walnemu Zgromadzeniu.

d) Sąd Koleżeński.

Sąd Koleżeński został wybrany na Walnym Zgromadzeniu w 1946 roku, w składzie:

Profesor Jerzy Lefeld,

Adw. Jan Brzechwa,

Wiktor Krupiński,

Dr Jan Piątek,

Kazimierz Wroczyński i

Mgr Witold Wroński.

Sąd Koleżeński ukonstytuował się w sposób następujący:

Przewodniczący Sądu — Dr Jan Piątek,

wiceprzewodniczący — Mgr Witold Wroński.

Obowiązki Sekretarza Sądu Koleżeńskiego zgodnie z regulaminem Sądu Koleżeńskiego pełni kierownik Wydziału Prawnego, którym jest w chwili obecnej ob. Eugeniusz Modrzejewski.

W związku ze śmiercią Prezesa Sądu Koleżeńskiego śp. Dra Jana Piątka, funkcję Prezesa objął wiceprzewodniczący ob. Witold Wroński.

Wobec zmniejszenia składu Sądu Koleżeńskiego oraz wobec tego, że niektórzy członkowie Sądu Koleżeńskiego zamieszkali poza Warszawą nie mogli być obecni na posiedzeniach, Rada Naczelna „Zai-ksu“ na posiedzeniu w dniu 29 października 1948 r. postanowiła dokooptować w skład Sądu Koleżeńskiego:

ob. ob. Stanisława Pazyrę i

Ewę Szelburg-Zarembinę.

Sąd Koleżeński złoży szczegółowe sprawozdanie Walnemu Zgromadzeniu.

e) Komisja Weryfikacyjna.

Komisja Weryfikacyjna została wybrana na Walnym Zgromadzeniu w 1949 r. w składzie:

Witold Elektorowicz,

Dr Jan Piątek,

Michał Rusinek,

Artur Tur

Franciszek Bortner.

Komisja ukonstytuowała się w sposób następujący:

Przewodniczący Komisji — Michał Rusinek,
Wiceprzewodniczący — Dr Jan Piątek,
Sekretarz — Artur Tur.

Franciszek Bortner od początku nie brał udziału w tej Komisji, gdyż opuścił granice Polski.

W związku ze śmiercią Dra Jana Piątka Rada Naczelna na posiedzeniu w dniu 29 października 1948 r. uchwaliła dokooptować w skład Komisji Weryfikacyjnej ob. Stanisława Ryszarda Dobrowolskiego.

Szczegółowe sprawozdanie ze swej działalności złożył Komisja Weryfikacyjna Walnemu Zgromadzeniu.

V. DYREKCJA GENERALNA „ZAIKSU“

W związku ze znacznym rozrostem sfery zainteresowań działalności „Zaeksu“ zadania ciężące na biurze Dyrekcji Generalnej „Zaeksu“ rozrosły się w sposób bardzo znaczny.

„Zaiks“ opracował Statut Biura „Zaeksu“. Zgodnie z tym statutem na czele „Zaeksu“ stoi Dyrektor Generalny.

Poza tym Dyrekcja dzieli się na 3 działy zasadnicze:

- 1) Dział Organizacji i Inkasa,
- 2) Dział Administracji i
- 3) Dział Funduszu Domu Autora.

Na czele każdego z tych działów stoi dyrektor działu.

Poza tym „Zaiks“ składa się z następujących wydziałów:

- 1) Wydział Organizacyjny,
- 2) Wydział Inkasa,
- 3) Wydział Rachuby,
- 4) Wydział Repartycji,
- 5) Wydział prawny,
- 6) Wydział Ogólny.

Poza tym istnieją samodzielne referaty:

Referat Zagraniczny oraz
Intendentura.

Na czele Dyrekcji Generalnej stoi Dyrektor Walery Jastrzębiec-Rudnicki, Dyrektorami zaś działów są:

- 1) Dział Organizacji i Inkasa — Mgr. Roman Burzyński,
- 2) Dział Administracyjny. — Dyrektorem tego działu był ob. Sta-

nisław Siekierko, który od stycznia 1949 r. przestał pełnić te obowiązki, w związku z objęciem przez niego stanowiska dyrektora Społecznej Organizacji Imprez Artystycznych „Artos“, a obecnie pozostał jedynie w charakterze dyrektora konsultanta Wydziału Repartycji.

3) Dział Funduszu Domu Autora — Dyr. Jerzy Boczkowski.

W Biurze Dyrekcji Generalnej „Zaeksu“ pracowało na dzień 1 kwietnia br. 85 urzędników.

Poza tym na tenże dzień „Zaiks“ miał 346 przedstawicieli miejscowych, którzy dokonywali inkasa oraz wykonywali wszelkiego rodzaju funkcje związane z działalnością „Zaeksu“ na terenie pozawarszawskim.

Tak znaczna ilość pracowników „Zaeksu“ została wywołana coraz szerszymi zadaniami tej instytucji.

W wyniku działalności Dyrekcji Generalnej, kwoty inkasowane przez „Zaiks“ wzrosły w bardzo znacznym stopniu. Dla porównania wystarczy zaznaczyć, iż w r. 1946 wszystkie wpływy „Zaeksu“ wynosiły zł. 49.606.512,37, w r. zaś 1948 wpływy te wyniosły: zł. 232.641.194.—, z czego wynika, iż wpływy te wzrosły więcej niż czterokrotnie.

W związku z tym wzrosły i wydatki, przy czym najpoważniejszą pozycję wydatków stanowi prowizja przedstawicieli, która wzrosła automatycznie przy wzroście wpływów. Wydatki jednak utrzymują się w granicach, które należy uznać za normalne, gdyż stanowią one mniej niż 30% wpływów.

Zwiększyły się również znacznie kwoty, które przeszły przez „Zaiks“ i zostały wypłacone członkom „Zaeksu“ oraz członkom związków bratnich.

W 1946 r. ogólna suma wypłacona twórcom z tytułu repartycji punktowej wyniosła zł. 4.633.084,60, w roku zaś 1948 kwota ta podniosła się do zł. 35.679.381.— tzn., że kwota ta podniosła się więcej niż siedmiokrotnie.

Zwiększenie inkasa spowodowało zwiększenie pracy w Wydziale Repartycji, który na początku rozpoczynał swoją pracę w niezwykle trudnych warunkach, gdyż cała kartoteka „Zaeksu“ spłonęła w okresie wojny i trzeba było całą kartotekę tworzyć na nowo.

Obecnie kartoteka jest w znacznym stopniu zrekonstruowana, co daje możliwość dokonywania prawidłowego i realnego podziału programów.

Niestety, jeżeli chodzi o źródła podlegające repartycji punktowej, to ilość kwot bezprogramowych jest w dalszym ciągu dość znaczna.

Zważywszy na regulamin „Zaeksu“, na podstawie którego wszystkie kwoty zainkasowane bez reszty winny być podzielone pomiędzy członków „Zaeksu“ i związki bratnie, zjawia się konieczność rekonstruowania programów. Żmudne te prace dokonywa Komisja Repartycyjna, w skład której wchodzi:

ob. ob. Jerzy Nel,
Artur Tur,
Czesław Żak,
Adam Lewandowski,
Witold Lutosławski.

Poza tym do Komisji są zapraszani przedstawiciele różnych innych sekcji.

Prezesem Komisji Repartycyjnej jest ob. Jerzy Arct. Komisja Repartycyjna pragnąc jak najszczegółowiej i jak najbezsronniej dokonywać swego zadania w niektórych wypadkach zaprasza do udziału w pracach Komisji również innych autorów i kompozytorów w charakterze rzeczoznawców.

Z dniem 1 stycznia br. obowiązuje nowy kodeks repartycyjny, zatwierdzony przez Radę Naczelną. Zgodnie z tym kodeksem wszyscy członkowie „Zaeksu“ obowiązani są rejestrować wszystkie swoje utwory w kartotece „Zaeksu“, w przeciwnym bowiem razie ryzykują, iż ich utwory przy repartycji nie będą brane pod uwagę.

Wzrosły również zadania Wydziału Rachuby, która nie tylko operuje znacznymi sumami, lecz w związku z rozwojem działalności „Zaeksu“ oraz z różnorodnością tej działalności, musi dokonywać znacznie większej ilości czynności buchalteryjnych.

Bilans „Zaeksu“ za r. 1948 jak również Rachunek Działalności „Zaeksu“ został rozpatrzony przez Komisję Rewizyjną oraz przez Radę Naczelną, która prowizorycznie ten bilans zatwierdziła, przedkładając go ze względów formalnych do ostatecznego zatwierdzenia Walnemu Zgromadzeniu.

Do niniejszego sprawozdania załączony jest bilans, rachunek działalności „Zaeksu“, bilans i rachunek działalności Funduszu Domu Autora oraz rachunek działalności samowystarczalnego wydziału „Zaiks-Mechana“.

Z bilansu tego widać, iż stan finansowy „Zaeksu“ nie nastęrcza żadnych wątpliwości, a passywa „Zaeksu“ są pokryte jego aktywami również nie wzbudzającymi żadnych wątpliwości.

Fundusz Ruchomości i Fundusz Remontu Lokalu jest sukcesywnie co roku amortyzowany, przy czym w chwili obecnej wynosi około zł. 14.000.000.—, co nie stwarza żadnej obawy jakichkolwiek bądź trudności finansowych „Zaeksu“, zwłaszcza że wartość zarówno ruchomości jak i lokalu „Zaeksu“ przekracza znacznie podaną sumę.

Należy podkreślić, iż „Zaiks“ definitywnie uregulował sprawę z najpoważniejszymi swymi kontrahentami, a mianowicie: z Polskim Radiem, z Filmem Polskim, a ostatnio ze Związkiem Wydawców Prasowych. Jedyne sprawa uregulowania stosunków ze Związkiem Wydawców Książek nie jest jeszcze załatwiona, chociaż znajduje się już na tak dobrej drodze, iż nie jest wykluczone, że zostanie uregulowana przed zwołaniem Walnego Zgromadzenia.

VI. STOSUNKI ZE ZWIĄZKAMI ZAGRANICZNYMI

Sytuacja „Zaeksu“ na gruncie międzynarodowym jest całkowicie ugruntowana. Przedstawiciele „Zaeksu“ biorą żywy udział w pracach Konfederacji Międzynarodowej Związków Autorskich i Kompozytorskich, a mianowicie: Członek Rady Naczelnej Jarosław Iwaszkiewicz jest Prezesem IV Federacji (Literackiej). Dyrektor Generalny jest Sekretarzem I Federacji (Teatralnej) oraz członkiem Komisji Prawniczej, a Główny Radca Prawny „Zaeksu“ Jan Brzechwa jest Członkiem Międzynarodowej Komisji Prawniczej, zaś Skarbnik Zarządu Głównego Jerzy Arct jest Członkiem Zarządu II Federacji (Wykonań Publicznych).

Organizacja „Zaeksu“ uważana jest na terenie międzynarodowym za organizację wzorową i stawiana jest niejednokrotnie za przykład.

„Zaiks“ ma umowę o wzajemnej reprezentacji ze wszystkimi bez wyjątku związkami autorów i kompozytorów na terenie całego świata.

VII. STOSUNEK Z WŁADZAMI PAŃSTWOWYMI

„Zaiks“ w działalności swojej korzysta z pomocy i poparcia władz państwowych. Stosunki „Zaeksu“ z Ministerstwem Kultury i Sztuki są szczególnie ożywione, co znalazło wyraz m. in. w wyznaczeniu

przez Ministerstwo Kultury i Sztuki na prośbę „Zaeksu“ specjalnego delegata, który bierze udział w posiedzeniach wszystkich organów „Zaeksu“.

„Zaiks“ spotyka się również z całkowitym zrozumieniem dla swej działalności w Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz w Ministerstwie Administracji Publicznej i korzysta z poparcia tych ministerstw.

Wreszcie Ministerstwo Oświaty również w wielu wypadkach znajduje się z „Zaiksem“ w bliskim kontakcie.

Wobec tego, że „Zaiks“ jest jedyną organizacją w Polsce, która się zajmuje teoretycznie i praktycznie ochroną praw autorskich, władze państwowe, uznając tę jego rolę i autorytet w tej dziedzinie, niejednokrotnie zwracają się do „Zaeksu“ o opinię w rozmaitych sprawach, wynikających z Ustawy o Prawie Autorskim.

Tego rodzaju rola „Zaeksu“ zmusza go do dalszego rozszerzenia swej działalności w dziedzinie prac teoretycznych dotyczących prawa autorskiego.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie „Zaeksu“, które się odbyło w styczniu 1948 r., na wniosek Głównego Radcy Prawnego „Zaeksu“ ob. Brzechwy, uchwaliło powołanie do życia w ramach „Zaeksu“ Instytutu Prawa Autorskiego.

W ciągu ubiegłego roku trwały prace przygotowawcze w tej dziedzinie, w wyniku których Zarząd Główny przedłożył Walnemu Zgromadzeniu projekt statutu Instytutu Prawa Autorskiego.

Zarząd Główny nie wątpi, iż powołanie do życia tego Instytutu spotka się z wysoce przychylnym stanowiskiem władz państwowych oraz wszystkich czynników zainteresowanych w organizacji życia artystycznego Polski.

VIII. INSTYTUCJE AFILIOWANE

a) „Zaiks“ ma większość udziałów w Spółce z o.o. pod nazwą: Agencja Teatralna, Filmowa i Literacka „Agtif“. „Agtif“ posiada odrębną osobowość prawną, wobec czego sprawozdanie z „Agtifu“ nie wchodzi w zakres niniejszego sprawozdania. Jednakże ze względu na to, że działalność „Agtifu“ nie tylko styka się bardzo blisko z działalnością „Zaeksu“, lecz że „Agtif“ wykonywa niektóre zadania, które musiałby wykonywać bezpośrednio „Zaiks“, gdyby „Agtif“ nie istniał, godzi się podkreślić, że „Agtif“ rozwija się niezwykle pomyśl-

nie i to zarówno w dziedzinie teatralnej jak też literackiej i plastycznej oraz że „Agtif“ jest już nie tylko samowystarczalny, lecz przelewa na „Zaiks“ czysty zysk, który w ostatnim roku operacyjnym wyniósł już ponad zł. 700.000.—

b) P. W. P., czyli Przedstawicielstwo Wydawnictw Polskich, jest również Spółką z o.o., w której „Zaiks“ ma większość udziałów. Jest to spółka powołana specjalnie dla reprezentacji autorów i kompozytorów na terenie U.S.A.

Wobec nieuregulowania jeszcze sprawy całkowitego odmrożenia pieniędzy zainkasowanych dla autorów polskich w Ameryce w okresie wojny, działalność P.W.P. jest na razie ograniczona i sprowadza się tylko do wysyłania materiałów nutowych do „Sesacu“, reprezentującego P.W.P. na terenie Ameryki.

Na czele P.W.P. stoi obrany przez Zarząd — Zarządca w osobie ob. Jerzego Arcta.

c) Społeczna Organizacja Imprez Artystycznych „Artos“.

Jest to związek związków, do którego wchodzi: „Zaiks“, Związek Muzyków, Związek Kompozytorów Polskich i Z.Z.A.S.P.

Organizacja ta ma na celu, jak wynika z samego typu organizacji, kontrolę wszystkich imprez widowiskowych w Polsce.

„Zaiks“ jest wysoce zainteresowany w tej dziedzinie, wobec czego udział „Zaeksu“ w „Artosie“ należy ocenić jako fakt pozytywny. We wszystkich organach „Artosu“ są przedstawiciele „Zaeksu“.

Na czele „Artosu“ stoi dyrektor „Artosu“ ob. Stanisław Siekierko.

„Artos“ rozpoczął swoją działalność z końcem r. 1948, dlatego też byłoby w tej chwili przedwczesne mówić o tej działalności szczegółowo.

IX. KONTAKT Z ORGANIZACJAMI BRATNIMI

„Zaiks“ brał żywy udział w całokształcie życia artystycznego. „Zaiks“ wchodzi w skład Rady Związków Artystycznych oraz wejdzie bez wątpienia w skład przyszłej organizacji, która ma zastąpić Radę Związków Artystycznych.

Stanowisko „Zaeksu“ w tej sprawie zawarte jest w załączonych do niniejszego sprawozdania tezach oraz w uchwale specjalnej powziętej przez Radę Naczelną „Zaeksu“.

„Zaiks“ podtrzymuje ściśle stosunki organizacyjne ze związkami bratnimi. W szczególności zaś ze Związkiem Literatów Polskich, ze

Związkiem Kompozytorów Polskich, z Z.Z.A.S.P., ze Związkiem Plastyków Polskich, z S.A.R.P., ze Związkiem Muzyków itp.

We wszelkich akcjach związanych z kulturą polską biorą udział przedstawiciele „Zaiku”. W szczególności „Zaiks” bierze udział w pracach „Unesco” zarówno poprzez Głównego Radcę Prawnego „Zaiku” Jana Brzechwę, powołanego przez „Unesco” w charakterze rzeczoznawcy, jak i przez udział w „Unesco”. Przedstawiciele „Zaiku” zostali powołani do Rady Teatralnej przy Ministerstwie Kultury i Sztuki, do Rady Repertuarowej K.C.Z.Z. itp.

X. Składając niniejsze sprawozdanie, Zarząd Główny „Zaiku” pozwala sobie wyrazić przekonanie, iż w ciągu minionych trzech lat organizacja „Zaiku” została postawiona na właściwym poziomie, a Biuro Dyrekcji Generalnej wykazuje właściwy stopień sprawności.

Wreszcie Zarząd Główny musi podkreślić, że zarówno miejsce „Zaiku” w całości organizacji życia kulturalnego i społecznego jak i dalsza linia rozwojowa „Zaiku” zostały określone w sposób wyraźny i nie wzbudzający żadnych wątpliwości.

„Zaiks” bez wahania włączył się w ogólny nurt życia politycznego i społecznego naszego Państwa, zajął w życiu kulturalnym określone miejsce i zharmonizował swoją działalność z działalnością czynników decydujących.

Jeżeli z dalszego naszego życia politycznego, społecznego i artystycznego wyniknie konieczność zmiany norm prawno-organizacyjnych w sferze zainteresowań „Zaiku”, to czynnikiem powołanym do wprowadzenia tych ewent. zmian w życie, będzie oczywiście m. innymi przede wszystkim „Zaiks”.

ZASADY DALSZEGO ROZWOJU ZWIĄZKU AUTORÓW, KOMPOZYTORÓW I WYDAWCÓW „ZAIKS“

opracowane przez specjalną Komisję złożoną z przedstawicieli Rady Naczelnej i Zarządu Głównego oraz uchwalone na posiedzeniu Rady Naczelnej w dniu 7 kwietnia 1949 r.

I

Zgodnie z brzmieniem Statutu do naczelnych zadań „Zaiku” należy ochrona interesów artystycznych i zawodowych członków w dziedzinie prawa autorskiego. Wynika stąd, iż naturalnym dążeniem „Zaiku” winno być pozyskanie o ile możliwości wszystkich twórców oraz nosicieli praw autorskich we wszystkich dziedzinach twórczości.

II

Do czasu całkowitego wypełnienia tego zadania „Zaiks” w wielu wypadkach musi jako „negotiorum gestor” twórców, którzy z tych lub innych względów sami praw swych bronić nie mogą. Działalność taka opiera się przeważnie na specjalnych zleceniach Ministerstwa Kultury i Sztuki. Wprawdzie zlecenia takie nie kształtują uprawnień „Zaiku”, uzasadnionych dostatecznie przepisami Statutu i ogólnych norm prawa cywilnego, mają jednak podstawowe znaczenie, gdyż włączają działalność „Zaiku” w ogólny nurt działalności kulturalnej Państwa.

III

Sprawując ochronę prawa autorskiego w jak najszerszym zakresie i dysponując sprawnym i wyszkolonym aparatem, „Zaiks” w rozumieniu swych zadań społecznych broni praw autorskich wszystkich twórców chronionych przez ustawę o prawie autorskim, a więc: kompozytorów, autorów zarówno w dziedzinie literackiej, jak i publicystycznej czy też naukowej, artystów we wszystkich dziedzinach, nie wyłączając tzw. sztuki stosowanej, architektów, fotografów itp.

IV

„Zaiks“ broni również nosicielei praw autorskich. Jeżeli chodzi jednak o nosicielei praw autorskich, to „Zaiks“ otacza ochroną jedynie spadkobierców twórców oraz wydawców książek i nut. Pojęcie „wydawcy“ może obejmować i inne formy udziału we wpływach z tytułu prawa autorskiego uznane przez „Zaiks“ (np. archiwum fotograficzne, agencje prasowe itp.).

V

„Zaiks“ w żadnym wypadku nie chroni prawa autorskiego nabytego na własność, chociażby takowe nabycie było legalne i zgodne z Ustawą o Prawie Autorskim. Wyjątek stanowią prawa autorskie nabyte na własność przez wydawców przed dniem 1 stycznia 1935 r.

VI

Ochronę praw autorskich należy rozumieć w znaczeniu najszerszym, przy czym we wszystkich dziedzinach eksploatacji prawa autorskiego, włączając w to druki i przedruki w prasie, działa „Zaiks“ z własnej inicjatywy i jedynie w zakresie wydawnictw książkowych i nutowych opiera się na każdorazowym pisemnym zleceniu zainteresowanego twórcy.

VII

W imię ochrony praw autorskich dąży „Zaiks“ do uporządkowania i unormowania stosunków we wszystkich dziedzinach prawa autorskiego, nie wyłączając dziedziny wydawniczej.

Unormowanie stosunków, a zwłaszcza opracowanie wzorów umów, winno odbywać się wspólnie z zainteresowanymi organizacjami użytkowników. W przypadkach jednak, gdy porozumienia nie zdoła się osiągnąć, „Zaiks“ sam winien dążyć do unormowania sprawy, opierając się w ostatecznym wypadku o treść zobowiązania organizacyjnego.

VIII

„Zaiks“ nie zajmuje się i nie powinien zajmować się bezpośrednio działalnością o charakterze agencyjnym. Działalność taka winna być prowadzona przez Agencję Teatralną, Literacką i Filmową „Agtif“, zarówno w dziedzinie literackiej i muzycznej, jak i plastycznej, w ten sposób jednak, by działalność ta nie stawała na

przeszkodzie bezpośredniemu kontaktowi pomiędzy użytkownikiem a twórcą w tych przypadkach, gdy taki kontakt jest możliwy.

IX

„Zaiks“ stoi na stanowisku, że tylko jednolita organizacja ochrony praw autorskich może zapewnić twórcom i nosicielom praw autorskich pełnię korzyści materialnych i moralnych. Wynika stąd, że „Zaiks“ ze względów organizacyjnych oraz ze względu na technikę pracy w tej dziedzinie winien dla dobra twórców być jedyną organizacją społeczną na terenie Państwa, powołaną do ochrony praw autorskich wszystkich twórców oraz do administrowania tymi sprawami.

X

Naczelnym zadaniem „Zaiksu“ jest sprawowanie ochrony praw autorskich zarówno majątkowych jak i osobistych w jak najszerszym zakresie. Inkaso należności autorskich przez „Zaiks“ jest tylko funkcją pochodną, wynikającą z wyłącznego prawa twórcy do udzielenia zezwoleń na rozpowszechnienie jego dzieła, w czym „Zaiks“ go zastępuje.

Nie mniej „Zaiks“, dążąc wciąż po przez dalsze usprawnianie swojego aparatu inkasowego do coraz lepszych wyników swej działalności i posiadając tradycję dość znacznej już technicznej doskonałości w administrowaniu prawami twórców własnymi siłami swoich członków, kładzie poważne podstawy ekonomiczne pod rozwój twórczości i dobrobyt twórców w Polsce i nadal winien spełniać to ważne społeczno-kulturalne zadanie.

MIEJSCE ZWIĄZKU AUTORÓW, KOMPOZYTORÓW
I WYDAWCÓW „ZAIKS“ W CAŁOKSZTAŁCIE ORGANIZACJI
ŻYCIA TEATRALNEGO W POLSCE

określone uchwałą Rady Naczelnej z dn. 7 kwietnia 1949 r.

Rada Naczelna Związku Autorów, Kompozytorów i Wydawców „Zaiks“ stwierdza, iż „Zaiks“ zgodnie ze swym Statutem (par. 5, pkt. b) grupuje dwie kategorie członków.

Do pierwszej należą członkowie związków twórczych, którzy powierają „Zaiksowi“ ochronę swoich praw autorskich w najszerszym tego słowa znaczeniu.

Do drugiej należą twórcy, którzy nie należą do związków twórczych ze względu bądź na wymagania Statutów tych związków, bądź dlatego, że w dziedzinie ich twórczości tego rodzaju związki nie istnieją.

Interesy artystyczne i zawodowe tej drugiej kategorii swych członków „Zaiks“ zgodnie ze statutem reprezentuje w pełni i bez żadnych ograniczeń.

„Zaiks“ przyjmuje w poczet członków na podstawie opinii Komisji Kwalifikacyjnej, co całkowicie gwarantuje należyty poziom artystyczny nie tylko członków „Zaeksu“ należących do innych związków twórczych, lecz i tych, dla których „Zaiks“ jest jedynym związkiem chroniącym ich interesy artystyczne i zawodowe.

Jeżeli chodzi o kategorie członków „Zaeksu“, należących równocześnie do macierzystych związków twórczych, to trzeba przyjąć, że związki te wyrzekły się na rzecz „Zaeksu“ ochrony praw autorskich swych członków, wobec czego praktycznie nie dają pełni ochrony interesów artystycznych i zawodowych swoim członkom.

Reprezentacja interesów artystycznych i zawodowych twórców byłaby więc nie pełna, gdyby nie była jak gdyby uzupełniona przez udział w ogólnej organizacji i reprezentacji związków artystycznych „Zaeksu“. A więc i na tym odcinku udział „Zaeksu“ w Radzie Związków Artystycznych, względnie w Związku Zrzeszeń Artystycznych, uznany być musi za logiczny, słuszny i konieczny.

Bilans „Zaeksu“ na dzień 31.XII.1948 r.

AKTYWA

PASSYWA

1. Kasa	1.467.746.—	1. Agentury	5.880.833.—
2. PKO	12.836.400.—	2. Płatnicy	108.250.—
3. B.G.S. r-k bież. 6,534,010.—		3. Sumy rozliczeniowe	1.302.737.—
„ lokac. 50.281.859.—	56.815.869.—	4. Opłaty licencyjne	57.948.572.—
4. Ruchomości	10.405.760.—	5. Egzemplarze	44.192.—
5. Dłużnicy	5.325.189.—	6. Orkiestrówki	14.896.—
6. Agentury	1.771.827.—	7. Wierzyciele	4.751.327.—
7. Płatnicy	4.525.075.—	8. Sumy do poźniału	50.651.874.—
8. Opłaty licencyjne	27.003.539.—	9. Agtif	13.254.061.—
9. Egzemplarze	1.282.541.—	10. Fundusz pośmiertny	82.600.—
10. Sumy do poźniału	2.154.—	11. Artos	308.919.—
11. FDA	4.547.373.—	12. Fundusz amortyz. ruchom.	2.351.976.—
12. Papiery wartościowe	50.000.—	13. „ „ remon. lokalu	2.175.000.—
13. Inkaso weksli	100.000.—		
14. Fundusz remontu lokalu	8.883.363.—		
15. Fundusz Minist. Kult. i Szt.	3.070.463.—		
16. Udziały	9.000.—		
17. Fundusz jubileuszowy	778.938.—		
	138.875.237.—		138.875.237.—

Kierownik Wydziału Rachuby

(—) IRENA SZMID

Prezes Rady Naczelnej

(—) ADAM WIENIAWSKI

Prezes Zarządu Głównego

(—) ST. R. DOBROWOLSKI

Sekretarz Rady Naczelnej

(—) STANISŁAW NAWROT

Skarbnik Zarządu Głównego

(—) JERZY ARCT

Dyrektor Generalny

(—) W. JASTRZĘBIEC-RUDNICKI

Rachunek działalności za rok 1948

WYDATKI

WPŁYWY

<p>1. Koszty Administracyjne</p> <p>2. Przelew na F. D. A.</p> <p style="padding-left: 20px;">a) wpisy i składki</p> <p style="padding-left: 20px;">b) 2% o/ó obrotu</p>	<p>66.870.270.—</p> <p>627.300.—</p> <p>2.340.665.—</p>	<p>1. Zwrot kosztów inkasa</p> <p style="padding-left: 20px;">a) z repartycji kwot.</p> <p style="padding-left: 20px;">b) od Z. K. P.</p> <p style="padding-left: 20px;">c) z Filmu Polskiego</p> <p style="padding-left: 20px;">d) z czasopism</p> <p style="padding-left: 20px;">e) z wydawnictw</p> <p style="padding-left: 20px;">f) z fundusz. M. K. i S.</p> <p style="padding-left: 20px;">g) z C. B. K.</p> <p style="padding-left: 20px;">h) z Artosu</p> <p>2. Zwrot kosztów administracyjnych</p> <p style="padding-left: 20px;">a) zwrot za legitym.</p> <p style="padding-left: 40px;">" " druki</p> <p style="padding-left: 40px;">" " egzempl.</p> <p style="padding-left: 40px;">" " opł. man. od licencji</p> <p>3. Abonamenty wycin. pras.</p> <p>4. Odsetki od kapitału</p> <p>5. Czysty zysk z Agtifu</p> <p>6. Czysty zysk z Zaiks-Mechana</p> <p>7. Wpisy i składki</p> <p>8. 2% na F. D. A.</p> <p>9. Potrącenia z repartycji punkt. na pokrycie kosztów administr.</p>	<p>19.153.129.—</p> <p>409.905.—</p> <p>4.059.919.—</p> <p>281.472.—</p> <p>756.574.—</p> <p>1.224.993.—</p> <p>19.343.—</p> <p>2.969.—</p> <p>25.908.304.—</p> <p>20.405.—</p> <p>1.048.500.—</p> <p>236.594.—</p> <p>335.373.—</p> <p>1.640.872.—</p> <p>588.375.—</p> <p>565.014.—</p> <p>786.024.—</p> <p>258.913.—</p> <p>627.300.—</p> <p>2.340.665.—</p> <p>37.122.768.—</p> <p>69.838.235.—</p>
	<p>69.838.235.—</p>		<p>69.838.235.—</p>

Kierownik Wydz. Rachuby

(—) IRENA SZMID

Prezes Zarządu Głównego
(—) ST. R. DOBROWOLSKI

Sekretarz Rady Naczelnej
(—) STANISŁAW NAWROT

Skarbnik Zarządu Głównego
(—) JERZY ARCT

Dyrektor Generalny
(—) W. JASTRZĘBIEC-
RUDNICKI

Prezes Rady Naczelnej

(—) ADAM WIENIAWSKI

Bilans Funduszu Domu Autora za rok 1948

AKTYWA

PASSYWA

<p>1. Kasa Działu III Samopomocy 59.354.—</p> <p>2. Skład towarów Działu III Samopom. 2.002.825.—</p> <p>3. Zapomogi zwrotne</p> <table style="width: 100%; margin-left: 20px;"> <tr><td>J. Boczkowski</td><td style="text-align: right;">40.000.—</td></tr> <tr><td>J. Nel</td><td style="text-align: right;">30.000.—</td></tr> <tr><td>W. Zdanowicz</td><td style="text-align: right;">18.420.—</td></tr> <tr><td>K. Wroczyński</td><td style="text-align: right;">10.000.—</td></tr> <tr><td>A. Sikorski</td><td style="text-align: right;">30.000.—</td></tr> <tr><td>B. Bakal</td><td style="text-align: right;">20.000.—</td></tr> <tr><td>B. Brok</td><td style="text-align: right;">25.000.—</td></tr> <tr><td>St. Rembowski</td><td style="text-align: right;">15.000.—</td></tr> <tr><td>K. Strzałka</td><td style="text-align: right;">10.000.—</td></tr> <tr><td colspan="2" style="text-align: right;">198.420.—</td></tr> </table> <p>4. Niedobór</p> <table style="width: 100%; margin-left: 20px;"> <tr><td>z 1947 r.</td><td style="text-align: right;">1.147.380.—</td></tr> <tr><td>z 1948 r.</td><td style="text-align: right;">1.518.193.—</td></tr> <tr><td colspan="2" style="text-align: right;">2.665.573.—</td></tr> <tr><td colspan="2" style="text-align: right;">4.926.172.—</td></tr> </table>	J. Boczkowski	40.000.—	J. Nel	30.000.—	W. Zdanowicz	18.420.—	K. Wroczyński	10.000.—	A. Sikorski	30.000.—	B. Bakal	20.000.—	B. Brok	25.000.—	St. Rembowski	15.000.—	K. Strzałka	10.000.—	198.420.—		z 1947 r.	1.147.380.—	z 1948 r.	1.518.193.—	2.665.573.—		4.926.172.—			<p>1. Kapitał za r. 1945 i 1946 378.799.—</p> <p>2. Zaiks saldo zadłużenia 4.547.373.—</p> <hr style="border: 1px solid black;"/> <p style="text-align: right;">4.926.172.—</p>
J. Boczkowski	40.000.—																													
J. Nel	30.000.—																													
W. Zdanowicz	18.420.—																													
K. Wroczyński	10.000.—																													
A. Sikorski	30.000.—																													
B. Bakal	20.000.—																													
B. Brok	25.000.—																													
St. Rembowski	15.000.—																													
K. Strzałka	10.000.—																													
198.420.—																														
z 1947 r.	1.147.380.—																													
z 1948 r.	1.518.193.—																													
2.665.573.—																														
4.926.172.—																														

Kierownik Wydz. Rachuby

(—) IRENA SZMID

Prezes Rady Naczelnej

(—) ADAM WIENIAŃSKI

Prezes Zarządu Głównego

(—) ST. R. DOBROWOLSKI

Sekretarz Rady Naczelnej

(—) STANISŁAW NAWROT

Skarbnik Zarządu Głównego

(—) JERZY ARCT

Dyrektor Generalny

(—) W. JASTRZĘBIEC-RUDNICKI

WYDATKI

Rachunek działalności Funduszu

<i>Dział I Domów Pracy Twórczej</i>		
Ustka — koszty prowadz. domu		628.360.—
Ustronie — koszty urządz. domu	1.748.830.—	
koszty prowadz. domu	<u>307.143.—</u>	2.055.973.—
Sobieszów — koszty prowadz. do- mu i sporu z Krzyw- cami	1.182.712.—	
podróże w spraw. sporu	<u>91.882.—</u>	1.274.594.—
Zakopane — koszt urządz. domu		735.956.— 4.694.883.—
<i>Dział II Świetlicowy</i>		
Koszty urzuczenia i prowadz. świetlicy		125.615.—
<i>Dział III Samopomocy</i>		
a) Składnica Komisji Samopom. — koszty prow.		276.234.—
b) Zapomogi bezzwrotne		245.000.—
<i>Wydatki Ogólne</i>		
Pobory personelu	1.039.041.—	
Podatki i świadczenia	383.472.—	
Podróże, przejazdy, przew.	28.645.—	
Składki	13.030.—	
Telefony	12.208.—	
Materiały piśm.	946.—	
Różne	56.730.—	
Jubileusz Szyffmana	200.000.—	
Wycieczka na WZO i poranek dla dzieci	200.452.—	
Subwencja dla „Przegląd Artystycz- ny“ w Krakowie	<u>15.000.—</u>	1.949.524.—
		<u>7.291.256.—</u>

Kierownik Wydz. Rachuby

(—) IRENA SZMID

Prezes Zarządu Głównego

(—) ST. R. DOBROWOLSKI

Skarbnik Zarządu Głównego

(—) JERZY ARCT

Domu Autora za rok 1948

WPŁYWY

<i>Dział I Domów Pracy Twórczej</i>		
Ustka	za pobyt gości	202.755.—
Ustronie	„ „ „	190.800.—
Sobieszów	„ „ „	<u>244.205.—</u>
		637.760.—
<i>Dział II Świetlicowy</i>		
	za wynajęcie sali	1.500.—
	nadwyżka z konsumpcji	<u>77.171.—</u>
		78.671.—
<i>Dział III Samopomocy</i>		
a)	Składn. Kom. Samop.: zwrot koszt. manip. przy rozdziale towarów	306.073.—
<i>Wpływy ogólne</i>		
	wpisy	353.500.—
	składki	273.800.—
	2% na FDA	2.340.665.—
	z konta sumy 60 zwrotu	214.014.—
	zwrot subwencji z Agtifu za 1946 i 1947	600.000.—
	ofiary	1.000.—
	zwrot od „Zaeksu“ za inwent. Ustronia	510.091.—
	„ „ „ „ „ Ustki	457.489.—
	<i>Niedobór za 1948 r.</i>	1.518.193.—
		<u>7.291.256.—</u>

Prezes Rady Naczelnej
(—) ADAM WIENIAWSKI

Sekretarz Rady Naczelnej
(—) STANISŁAW NAWROT

Dyrektor Generalny
(—) W. JASTRZĘBIEC-RUDNICKI

Rachunek działalności „Zaiks Mechana“

za rok 1948

WYDATKI		WPLYWY
Koszty Administracyjne	233.830.—	128.013.—
Spłata długu Zaiksu	64.697.—	429.427.—
Nadwyżka przelana do Zaiksu	258.913.—	
	557.440.—	557.440.—
	557.440.—	557.440.—

Kierownik Wyd. Rachuby

(—) IRENA SZMID

Prezes Rady Naczelnej

(—) ADAM WIENIAWSKI

Prezes Zarządu Głównego

(—) ST. R. DOBROWOLSKI

Sekretarz Rady Naczelnej

(—) STANISŁAW NAWROT

Skarbnik Zarządu Głównego

(—) JERZY ARCT

Dyrektor Generalny

(—) W. JASTRZĘBIEC-RUDNICKI

R E S U M É

La publication du présent No de notre Revue coïncide avec l'Assemblée Générale successive de la „ZAIKS“ qui se tient, selon ses Status, une fois tous les trois ans. Tout en évitant une répétition des mêmes informations contenues dans le précédent No de la Revue de la „ZAIKS“, publiée l'année dernière, la Rédaction a toutefois trouvé utile de présenter dans ce No un aperçu général du développement de notre Société pendant la période de ces trois dernières années.

Pour commencer, nous voudrions encore une fois rappeler aux lecteurs que, par suite des événements de la guerre, tous les bureaux et presque tous les documents de la „ZAIKS“ ont été détruits par le feu, tandis que son activité fut suspendue par l'Occupant. Mais, tout de suite après la guerre, on s'est mis au travail pénible et dur de la reconstruction de cette organisation, qui fut une reconstruction totale de tout l'appareil de la „ZAIKS“ avec tous ses documents et ses fichiers. Il faut ajouter que dans ces temps là, le manque absolu de logements dans Varsovie en ruines, était un grave empêchement dans le développement de notre activité.

Malgré tout, et grâce aux efforts énergiques et presque surhumains de notre Directeur Général M. Wallery Rudnicki, la „ZAIKS“, petit à petit, se soulevait des ruines.

Une première Assemblée Générale s'est tenue déjà en 1945 et 37 membres y étaient présents, tandis que la somme totale de la perception des droits d'auteurs au cours de cette première année de reconstruction, s'élevait à zł 1,700,000,—.

Passée la période initiale la plus dure, la reconstruction de la „ZAIKS“ se déroula ensuite avec une rapidité vertigineuse et

son développement au cours des dernières trois années, a même dépassé nos plus audacieuses espérances.

En 1946, on notait dans la „ZAIKS“, sept sections suivantes;

- a) Musique sérieuse
- b) „ légère
- c) Pièces théâtrales
- d) Oeuvres littéraires courtes
- e) Editeurs de musique
- f) Oeuvres littéraires
- g) Films

L'Assemblée Générale précédente apporta un changement dans les Status de la „ZAIKS“, selon lequel l'activité de cette Société pouvait désormais s'étendre sur tous les domaines de la création artistique. Ceci avait pour conséquence la création de nouvelles sections suivantes:

- h) de metteurs en scène et auteurs de ballets
- i) des hommes de science
- j) des créateurs dans l'art figuratif
- k) des éditeurs de livres
- l) des créateurs dans l'art photographique
- m) des publicistes de la presse
- n) des architectes.

Par suite d'une telle extension de l'activité de la „ZAIKS“, il est évident que le nombre des nouveaux membres s'accrut considérablement. Notamment, en 1946 le nombre des sociétaires s'élevait à 592 personnes, tandis qu'aujourd'hui il s'élève à 2473 personnes qui, toutes, profitent de la protection de la „ZAIKS“, en qualité soit de créateurs, soit de leurs ayant-droits.

D'autre part, l'augmentation du nombre des sociétaires, l'amélioration des fonctions d'organisation de la Société et, particulièrement, la propagation de la culture, ont exercé une influence compréhensible sur l'augmentation de la perception des droits d'auteurs, notamment; en 1946 les revenus totaux de la „ZAIKS“ s'élevaient à 49,606,500 zl, tandis qu'en 1948 le montant total des recettes s'élevait déjà à 232,640,000 zl.

L'extension du rayon d'activité de la „ZAIKS“, l'augmentation de la perception et, ce qui s'ensuit, des manipulations de la comptabilité et de la répartition, ont évidemment exigé un

élargissement de l'appareil administratif de la Société. Par suite de cela, la „ZAIKS“ fut obligée d'élargir également ses locaux de bureaux, qui, aujourd'hui, occupent 4 étages dans une maison, reconstruite en partie par la „ZAIKS“. Le nombre des employés s'est également accru et compte aujourd'hui 85 personnes, tandis que le nombre des représentants en province est de 346 personnes.

Le Bureau de la Direction Générale s'est reconstitué de nouveau, de la manière suivante;

Le Directeur Général se trouve à la tête du Bureau, tandis que la Direction du Bureau se compose de trois Sections suivantes;

- 1) la Section de l'Organisation et de la Perception
- 2) „ „ „ l'Administration
- 3) „ „ des fonds de la Maison de l'Auteur

A part cela, la „ZAIKS“ possède les Services suivants;

- 1) Le Service de l'Organisation
- 2) „ „ „ la Perception
- 3) „ „ „ la Comptabilité
- 4) „ „ „ la Répartition
- 5) „ „ Juridique
- 6) „ „ Général

De plus, il existe encore deux Services indépendants qui sont;

Le Service Etranger
l'Intendance.

En outre, il faut encore citer une organisation tout à fait indépendante, créée par la „ZAIKS“, qui est; „L'Institut du Droit d'Auteurs“ et qui a pour tâche d'organiser et de diriger des cours d'enseignements dans le domaine du Droit d'Auteurs, de propager ce droit en Pologne, de donner son avis dans toutes questions de législation, d'entretenir des relations stables avec les institutions étrangères ayant à faire au Droit d'Auteurs, de publier des oeuvres populaires dans ce domaine etc. L'Institut, selon le plan fixé par la „ZAIKS“, développera en plein son activité au cours de l'année 1949.

Parmi plusieurs institutions affiliées, se trouvant de fait, sous la direction de la „ZAIKS“, il faut, en premier lieu, nommer; l'Agence Théâtrale et Cinématographique „AGTIF“, qui possède une individualité juridique toute particulière. Cette Agence

dirige, dans un cadre le plus large, un Service des répertoires de théâtres en Pologne et dispose de toutes les oeuvres dramatiques polonaises pour l'étranger. L'Agence a créée dernièrement un Service Littéraire et un Service s'occupant des oeuvres Figuratives.

Un des traits les plus caractéristiques de la „ZAIKS“ est celui qu'elle est l'unique Société en Pologne qui s'occupe de la protection du Droit d'Auteurs et ceci par rapport aux auteurs de toutes les formes de la création artistique. Par l'étendue de son activité, la „ZAIKS“ est, sans aucun doute, l'unique Société de ce genre, non seulement en Europe, mais aussi dans les autres continents.

Ce caractère tout spécial de la „ZAIKS“ lui a permis de se créer une situation et une autorité tout à fait uniques dans le domaine du Droit d'Auteurs. D'autre part, l'attitude favorable et pleine de sollicitude des autorités de l'Etat (jusqu'à présent inconnue dans l'histoire de notre pays) pour les questions de la culture et de la création artistique, dispense la „ZAIKS“ d'une nécessité de mener une lutte acharnée pour la protection du Droit d'Auteurs. Le Droit d'Auteurs est donc considéré en Pologne comme un Droit incontestable et les mesures administratives excluent entièrement une nécessité de recourir aux contestations judiciaires.

Il faut encore ajouter que l'attitude favorable de l'Etat pour le développement de la création artistique a également trouvé une répercussion dans la législation du Trésor de l'Etat. Il suffit de donner l'exemple suivant; les impôts des revenus des hommes de lettres en Pologne s'élèvent, tout au plus, à 7,1/2%, sans égard au montant de la somme gagnée, tandis que dans des cas de bénéfices plus modestes, les impôts s'abaissent jusqu'à 2,1/2%. En outre, nous voudrions encore mentionner un fait, digne d'attention et, jusqu'à présent, sans précédent, notamment; la Loi prévoit que ce soit la „ZAIKS“ qui s'occupe du règlement de comptes et déduit elle-même les impôts des sommes perçues et versées par la „ZAIKS“ à ses membres. Nous mentionnons ce fait pour souligner l'autorité de notre Société dont elle jouit en Pologne.

Pour finir, nous nous permettons de donner ici-bas un résumé de la rédaction de la présente Revue de la „ZAIKS“ en langue polonaise:

L'article préliminaire de la Rédaction décrit les fonctions sociales de la „ZAIKS“ et son rôle dans la vie culturelle de la Pologne. La partie suivante décrit la vie sociétaire de la „ZAIKS“ et comprend toutes sortes d'informations utiles pour les membres au sujet de l'activité de la „ZAIKS“. Le chapitre qui suit groupe une chronique générale culturelle.

Le chapitre intitulé: „Les travaux de la Confédération“ contient un compte-rendu sur les réunions de la Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs, auxquelles les représentants de la „ZAIKS“ ont pris une part active.

Ensuite, viennent les descriptions des événements locaux et étrangers qui ont eu lieu dans le domaine du Droit d'Auteurs. Il en est question, entre autres, de la Révision de la Convention de Berne, qui faisait l'objet de la Conférence de Bruxelles.

De plus, nous y avons cité tous les jugements des tribunaux polonais et étrangers se rapportant au domaine du Droit d'Auteurs et traitant tous les genres de créations artistiques.

La partie finale de notre Revue contient un compte-rendu du Conseil d'Administration de la „ZAIKS“ sur son activité au cours de ces dernières trois années.

LES FONCTIONS SOCIALES DE LA „ZAIKS“	1
LA VIE SOCIETAIRE	5

Nécrologie. — Fonds posthumes. — Contrat avec le „Film Polski“. — La Commission de Vérification. — Le nombre des sociétaires. — Les nouvelles sections de la „ZAIKS“. — Les changements survenus dans la composition des autorités de la „ZAIKS“. — Changements dans la Direction Générale de la „ZAIKS“. — Le décès de M. Alpi-Jean-Bernard. — L'activité du Service de l'Organisation. — La Section d'Édition. — La Section de la Presse. — La Section des „Grands Droits“ radiophoniques. — La Section des oeuvres figuratives. — La spécification des pièces théâtrales

jouées pendant la saison 1948/49 dans les théâtres professionnels. — Les pièces dramatiques polonaises. — Les pièces dramatiques étrangères. — Les pièces d'auteurs polonais, traduites en langues étrangères. — Pièces russes, jouées dans les théâtres polonais. — L'éloquence des chiffres. — Les versements pour la „Maison de l'Auteur“. — Le Prix de la „ZAIKS“. — L'aide aux ouvriers français. — L'union des parties ouvrières. — L'anniversaire de la Révolution d'Octobre. — Don pour Leopold Staff. — La Maison de la „ZAIKS“. — Les nouveaux principes de l'impôt sur les droits d'auteur. — Les Maisons du Travail Créateur. — L'organisation d'une salle de réunion pour auteurs et travailleurs de la „ZAIKS“. — Revue de l'activité de la „ZAIKS“. — La reconstruction de Varsovie. — Le Congrès de la Paix à Paris. —

LES TRAVAUX DE LA CONFEDERATION 41

Réunion du Bureau Confédéral en Avril 1948. — Conférence à Paris en Septembre 1948. — Le Congrès de Buenos-Aires. — L'assemblée du Bureau Confédéral au mois de Mars 1949. —

LES AFFAIRES DE LA CULTURE 49

Les Statuts d'organisation du Ministère de la Culture et des Arts. — Organisation sociale des entreprises artistiques „Artos“. — L'Institut Frédéric Chopin. — Centenaire de „Kalewali“. — La Maison des Hommes de Lettres en mémoire de Bolesław Prus. — Concours littéraire pour élaboration de fables et contes populaires. — Concours pour une oeuvre populaire instrumentale. La Maison de Chopin à Żelazowa Wola. — L'édition de chansons en séries. — Commission musicale pour l'enregistrement des disques. — L'exposition de portraits des primats du travail. — Commandes des oeuvres figuratives. — Nouveau Conseil d'Administration de la Société Professionnelle des Hommes de Lettres de Pologne. La Section des traducteurs auprès du PEN-CLUB. — Concours pour un poème en honneur du Général Karol Świerczewski. — Monographie sur Mieczysław Karłowicz. — Le plus important tirage de livres. — Le Festival des pièces théâtrales russes et de l'U.R.S.S.

LE DROIT D'AUTEUR EN POLOGNE ET
A L'ETRANGER

61

Le problème du droit d'auteur auprès des tribunaux. — Le droit du titre. — Les oeuvres littéraires. — Les oeuvres dramatiques. — Les oeuvres musicales. — Les oeuvres de l'art figuratif. — Les prises de photographies. — L'art décoratif. — Les droits dépendants. — Collaboration d'auteurs (oeuvres conjointes). — Lettres. — L'autorisation de l'auteur. — Le transfert du droit d'auteur. — Les droits personnels de l'auteur. — La Société des Auteurs „ZAIKS“. — Amendement de la Convention de Berne. — La protection directe. — Autres changements. —

LE COMPTE-RENDU DU CONSEIL D'ADMINISTRATION DE LA „ZAIKS“

85

Les membres de la „ZAIKS“. — Les Sections de la „ZAIKS“. — Les autorités de la „ZAIKS“. — Les relations avec les sociétés étrangères. — Les relations avec les autorités de l'Etat. — Les institutions affiliées. — Les relations avec les organisations soeurs. — Les principes du développement ultérieur de la Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs „ZAIKS“. — Le rôle de la Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs „ZAIKS“ dans le système d'organisation de la vie théâtrale en Pologne. — Le Bilan de la „ZAIKS“, pour le 31. XII. 1948. — Le compte-rendu de l'activité en 1948. — Le Bilan du Fonds de la Maison de l'Auteur pour l'année 1948. — Le compte-rendu de l'activité du Fonds de la Maison de l'Auteur pour l'année 1948. — Le compte-rendu de l'activité de la „ZAIKS-MECHANA“. —

TEXTE FRANCAIS

109

LE DROIT D'ÊTRE ENFONCÉ À L'INTÉRIEUR
A. L'ÉTAT

Le principe de l'indivisibilité de l'État est un principe de droit public qui a pour objet de garantir l'unité de l'État et de prévenir toute décomposition de son territoire. Ce principe est consacré par l'article 1er de la Constitution de 1958, qui dispose que « la République est indivisible ». Ce principe a des conséquences importantes sur l'organisation de l'État et sur le statut des collectivités territoriales. En particulier, il implique que l'État ne peut céder ou rétrocéder une partie de son territoire à une autre entité, qu'elle soit étrangère ou nationale. De plus, il interdit toute délimitation de circonscriptions territoriales qui ne soit justifiée par des raisons d'ordre administratif ou économique. Enfin, le principe d'indivisibilité de l'État implique également que l'État doit garantir l'égalité de traitement de tous les citoyens, sans distinction de territoire.

LE COMPTE RENDU DU CONSEIL D'ADMINISTRATION
ETION DE LA MAIRIE

Le conseil d'administration de la mairie est l'organe délibérant de la commune. Il est composé de membres élus par les électeurs de la commune. Le conseil d'administration a pour mission de délibérer sur les affaires de la commune et de contrôler l'administration municipale. Le conseil d'administration est présidé par le maire. Le conseil d'administration est tenu de rendre compte de ses délibérations et de son action à l'assemblée communale. Le conseil d'administration est également responsable de la gestion des affaires courantes de la commune. Le conseil d'administration est élu pour une durée déterminée et peut être renouvelé. Le conseil d'administration est le plus haut organe de la commune et exerce les fonctions de conseil et de contrôle. Le conseil d'administration est également responsable de la gestion des affaires courantes de la commune. Le conseil d'administration est élu pour une durée déterminée et peut être renouvelé. Le conseil d'administration est le plus haut organe de la commune et exerce les fonctions de conseil et de contrôle.

LE TEXTE PRÉLIMINAIRE

Le texte préliminaire est un document qui précède le texte principal d'un acte juridique. Il a pour objet de préciser le contexte et les motifs de l'acte. Le texte préliminaire est généralement rédigé par l'auteur de l'acte et peut être soumis à l'approbation de l'assemblée communale. Le texte préliminaire est un document important car il permet de mieux comprendre le sens et l' portée de l'acte. Le texte préliminaire est également utile pour la mise en œuvre de l'acte. Le texte préliminaire est un document qui précède le texte principal d'un acte juridique. Il a pour objet de préciser le contexte et les motifs de l'acte. Le texte préliminaire est généralement rédigé par l'auteur de l'acte et peut être soumis à l'approbation de l'assemblée communale. Le texte préliminaire est un document important car il permet de mieux comprendre le sens et l' portée de l'acte. Le texte préliminaire est également utile pour la mise en œuvre de l'acte.

Z A I K S

Biuletyn Związku Autorów, Kompozytorów i Wydawców

Pod redakcją Jana Brzechwy

SPOŁECZNA FUNKCJA „ZAIKSU“ 1

ZYCIE ZWIĄZKOWE 5

Nekrologia. — Fundusz pośmiertny. — Umowa z Filmem Polskim. — Komisja weryfikacyjna. — Stan liczebny członków. — Nowe sekcje „Zaiku“. — Zmiany we władzach „Zaiku“. — Przesunięcia w Dyrekcji Generalnej „Zaiku“. — Zgon Alpi-Jean Bernarda. — Działalność Wydziału Organizacyjnego. — Referat wydawniczy. — Referat prasowy. — Referat „Wielkich Praw“ Radiowych. — Referat twórczości plastycznej. — Referat fotograficzny. — Biuro wycinków prasowych. — Konwencja z Polskim Związkiem Wydawnictw Prasowych. — Normy i ceny. — Zmiana regulaminu repartycji. — Agencja Teatralna i Filmowa Zaiku „Agtif“. — Dział teatralny. — Dział literacki. — Dział programów składanych. — Dział plastyczny. — Wykaz sztuk graných w sezonie 1948/49 w teatrach zawodowych. — Sztuki polskie. — Sztuki obce. — Sztuki autorów polskich tłumaczone na języki obce. — Sztuki rosyjskie, grane w teatrach polskich. — Wymowa cyfr. — Wpłaty na „Wspólny Dom“. — Nagroda „Zaiku“. — Pomoc robotnikom francuskim. — Zjednoczenie partij robotniczych. — Rocznicza Rewolucji Październikowej. — Dar dla Leopolda Staffa. — Dom „Zaiku“. — Nowe zasady opodatkowania praw autorskich. — Domy Pracy twórczej. — Akcja świetlicowa. — Lustracja działalności „Zaiku“. — Na odbudowę Warszawy. — Kongres Pokoju w Paryżu.

PRACE KONFEDERACJI 41

Zjazd kwietniowy 1948 roku. — Zjazd w Paryżu we wrześniu 1948 roku. — Kongres w Buenos Aires. — Posiedzenie organów Konfederacji w marcu 1949 r.

Statut organizacyjny Ministerstwa Kultury i Sztuki. — Społeczna Organizacja Imprez Artystycznych „Artos”. — Instytut Fryderyka Chopina. — Stulecie „Kalewali”. — Dom Literatów im. Bolesława Prusa. — Konkurs na literackie opracowanie baśni ludowych. — Konkurs instrumentalny na utwór świetlicowy. — Dom Chopina w Żelazowej Woli. — Wydanie pieśni masowych. — Komisja muzyczna dla nagrania płyt. — Wystawa portretów przodowników pracy. — Zamówienia dzieł plastycznych. — Nowy Zarząd Związku Zawodowego Literatów Polskich. — Sekcja tłumaczy przy Pen-Clubie. — Konkurs na poemat o gen. Karolu Świerczewskim. — Monografia o Mieczysławie Karłowiczu. — Najwyższy nakład książki. — Festival sztuk rosyjskich i radzieckich.

PRAWO AUTORSKIE W KRAJU I ZAGRANICĄ

61

Zagadnienie prawa autorskiego w świetle orzecznictwa sądowego. — Prawo do tytułu. — Utwory literackie. — Utwory teatralne. — Utwory muzyczne. — Dzieła sztuki plastycznej. — Sztuka stosowana. — Zdjęcia fotograficzne. — Prawa zależne. — Współautorstwo. — Listy. — Zezwolenie autora. — Przeniesienie prawa autorskiego. — Prawa osobiste twórcy. — Związek autorski „Zaiks”. — Nowelizacja Konwencji Berneńskiej. — Ochrona bezpośrednia. — Inne zmiany.

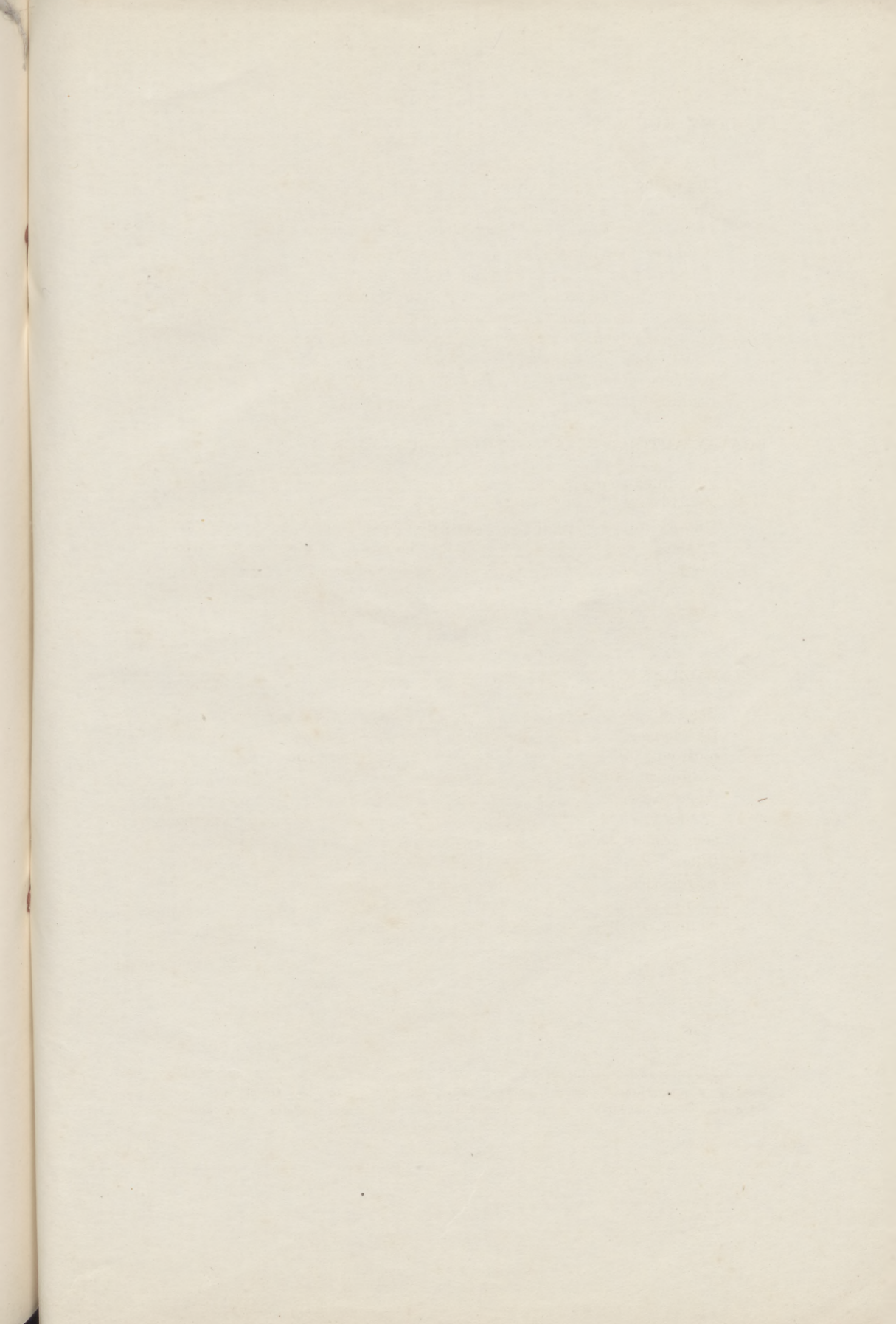
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO „ZAIKSU“

85

Członkowie „Zaiku”. — Sekcje „Zaiku”. — Władze „Zaiku”. — Dyrekcja Generalna „Zaiku”. — Stosunki ze związkami zagranicznymi. — Stosunek z władzami państwowymi. — Instytucje afiliowane. — Kontakt z organizacjami bratnimi. — Zasady dalszego rozwoju Związku Autorów, Kompozytorów i Wydawców „Zaiks”. — Miejsce Związku Autorów, Kompozytorów i Wydawców „Zaiks” w całokształcie organizacji życia teatralnego w Polsce. — Bilans „Zaiku” na dzień 31.XII.1948 r. — Rachunek działalności za rok 1948. — Bilans Funduszu Domu Autora za rok 1948. — Rachunek działalności Funduszu Domu Autora za rok 1948. — Rachunek działalności „Zaiks Mechana”.

TEKST FRANCUSKI

109

SPRAWY KRAJOWE

W sprawie... (faint text describing a matter, possibly related to land or administrative issues)

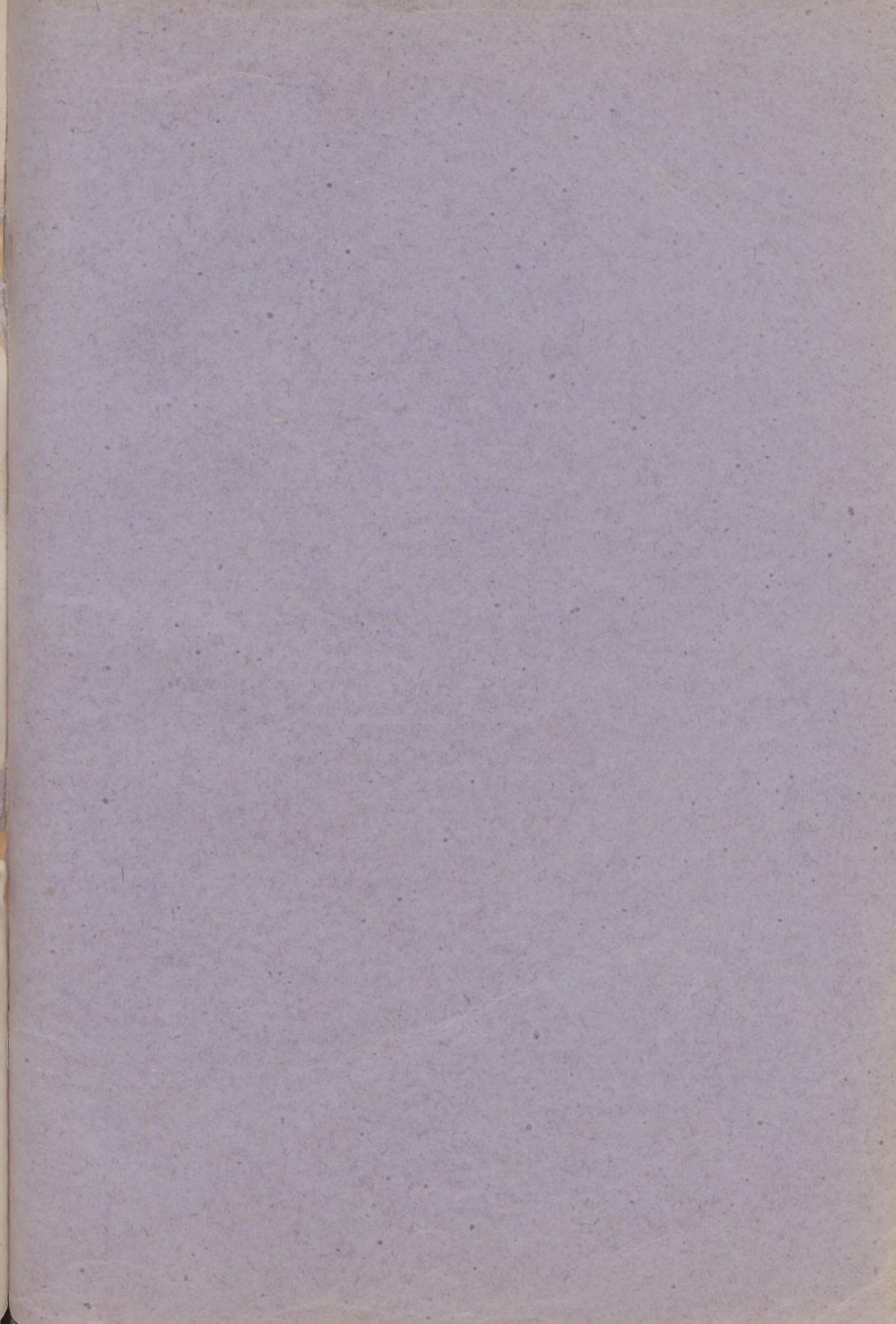
SPRAWY KRAJOWE W KRAJU I WOBODZIE

W sprawie... (faint text describing a matter, possibly related to land or administrative issues)

SPRAWY KRAJOWE KRAJOWE WOBODZIE

W sprawie... (faint text describing a matter, possibly related to land or administrative issues)

SPRAWY KRAJOWE

DRUKARNIA Nr 5
„CZYTELNIK“
WARSZAWA
TARGOWA 82